ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1452

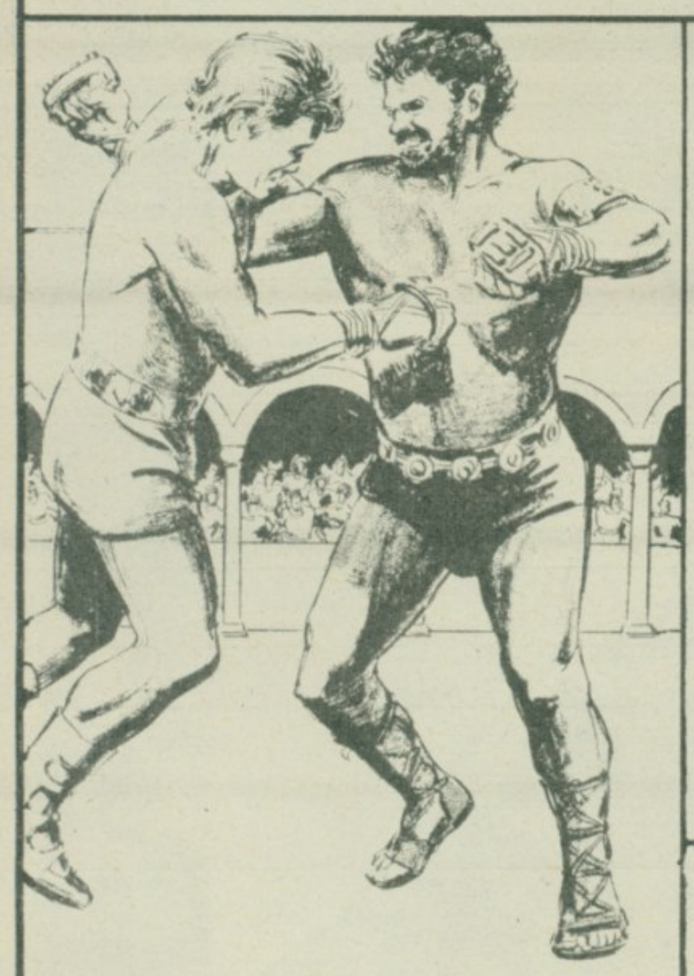
8 динара

26.10.1979. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XL

КОМПЛЕТАН СТРИП
МАНДРАК

Ripley

Веровали или не!

БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ

ВОЂЕНА ЈЕ У АНТИЧКОЈ ГРЧКОЈ И РИМУ. БОКСЕРИ СУ НОСИЛИ НЕКУ ВРСТУ МЕТАЛОМ ОКОВАНИХ РУКАВИЦА КОЈИМА СУ УБИЈАЛИ ПРОТИВНИКЕ.

САТ СТАР 200 ГОДИНА

ЧАОВНИК КОЈИ СЕ НАЛАЗИ У СТЕЈТ ДИПАРТМЕНТУ, У ВАШИНГТОНУ, ЈОШ РАДИ И ОТКУЦАВА ЧАСОВЕ У ПЕТ РАЗЛИЧИТИХ МЕЛОДИЈА. ИЗРАДИО ГА ЈЕ ТОМАС ХАРЛЕНД ИЗ НОРВИЧА, (САД) 1776. ГОДИНЕ.

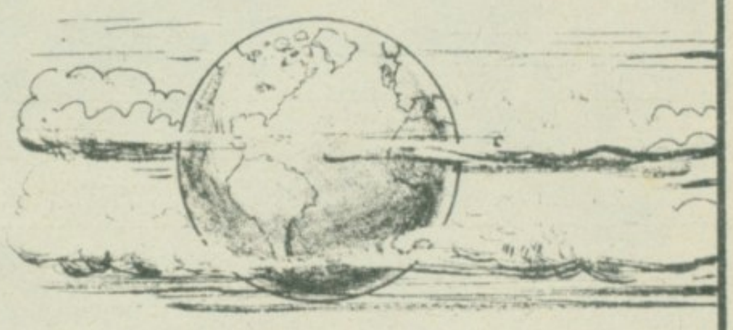
НАТАНЕЛ ГРИН

ДОБРОВОЉНО ЈЕ ПРИСТУПИО АМЕРИЧКОЈ ВОЈСЦИ 1774. ГОД. КАО РЕДОВ, А ВЕЋ У ПРОЛЕЋЕ 1775. ПОСТАО ЈЕ ЗАПОВЕДНИК ТРУПА КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У ОПСАДИ БОСТОНА.

НАПОЛЕОН БОНАПАРТА

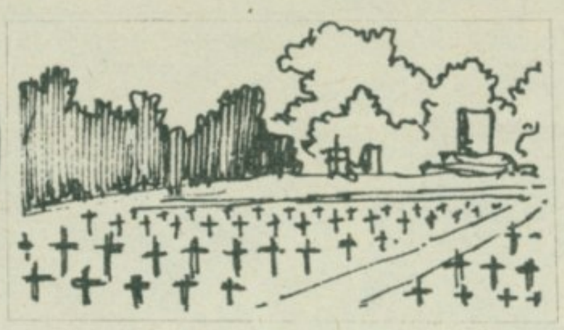
ЈЕ РЕДОВНО ТРАЖИО САВЕТ ОД МАДАМ НОРМАН, ЈЕДНЕ ВРАЧАРЕ.

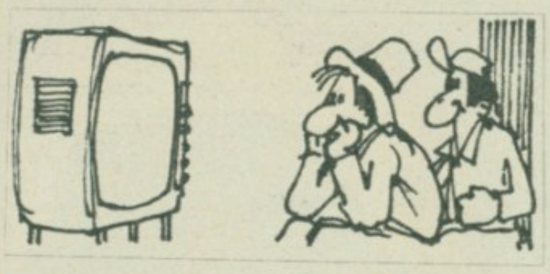
ЗЕМЉА

СВАКЕ ГОДИНЕ БИВА ТЕЖА ЗА 50 ТОНА, ТОЛИКО СУ ТЕШКИ МЕТЕОРИ КОЈИ ПАДНУ НА ЊУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● према подацима неких историчара у периоду од 1614. до 1914. године у свим ратовима погинуло је око 250 милиона људи. Међутим, само у току два последња светска рата погинуло је 65 милиона, од тога око десет милиона у првом и 55 милиона у другом светском рату.

● око седамдесет одсто од укупног броја телевизијских апарата на свету налази се у Сједињеним Америчким Државама.

● на острву Бурбон, у Индијском океану, расту палме чије стабло необично подсећа на свећњак.

● просечан шеф у Великој Британији стиже касно на посао, трећи време и новац предузећа на дуге телефонске разговоре, а због пословних ручкова предуго изостаје с посла. Такву слику дала је анкета у којој је 1200 секретарица и других намештеника описало своје шефове.

● цвеће у саксијама и на балконима више неће бити запуштено док су власници на одмору. О њему ће се бринути један париски цвећар који је увео службу названу „годишњи одмор за цвеће". Он из станова

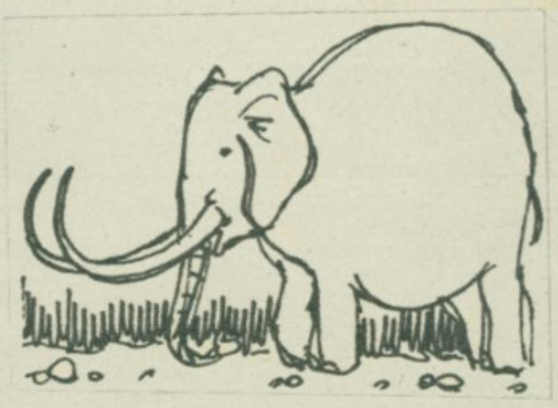

преноси биљке у своје баште где их залива и негује. Цена услуге износи око сто франака за 14 дана.

● америчко Министарство за енергетику приказало је електрични аутомобил који се једном батеријом може да пређе 160 километара. Аутомобил са ознаком ETB-1 појавиће се на тржишту 1985. године и коштаће око 4.600 долара. Моћи ће да развије брзину до 96 километара на час. При брзини од 56 километара ово возило може са једном батеријом да пређе 185 километара. За пуњење батерије потребно је десет часова.

● до сада најдуже кљове нађене су код једног афричког слона убијеног у Заиру. Њихова дужина износила је 3,49 метара, а тежина 133 килограма. Међутим, најтеже кљове — 199 килограма — имао је слон убијен у Кенији 1897. године.

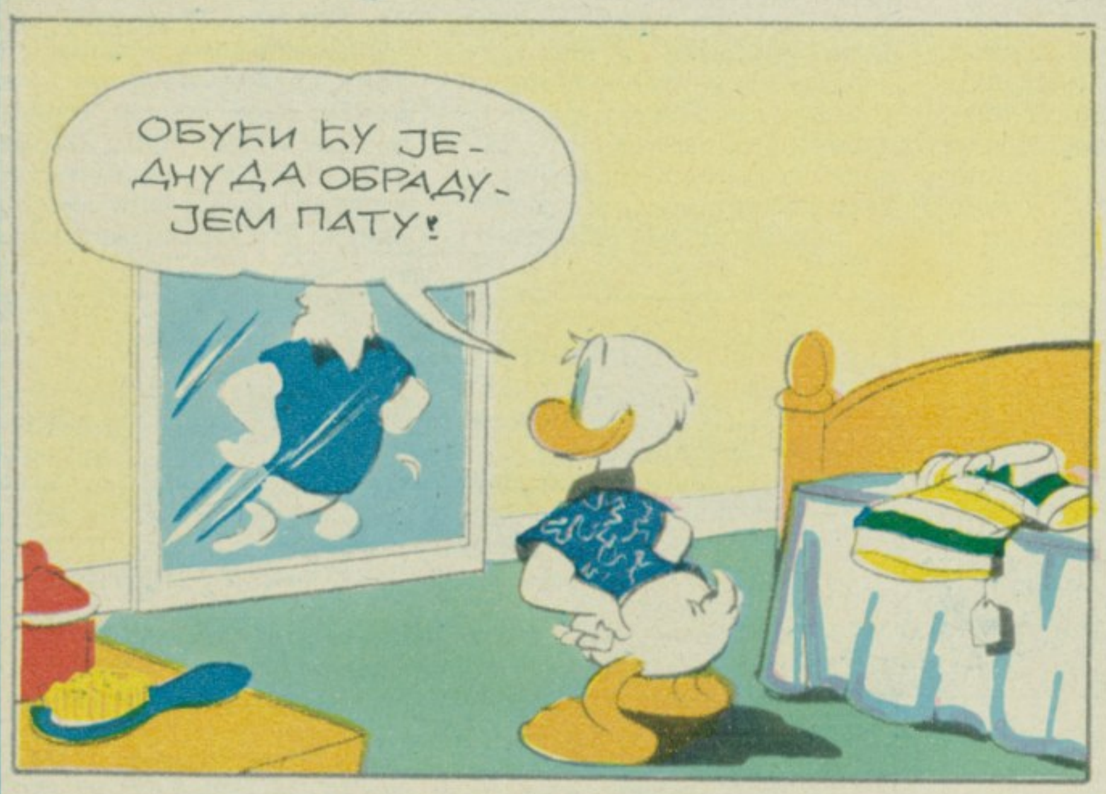
● према подацима западнонемачке полиције и поред многих пропагандних акција свега 10% аутомобилиста ставља сигурносне појасеве.

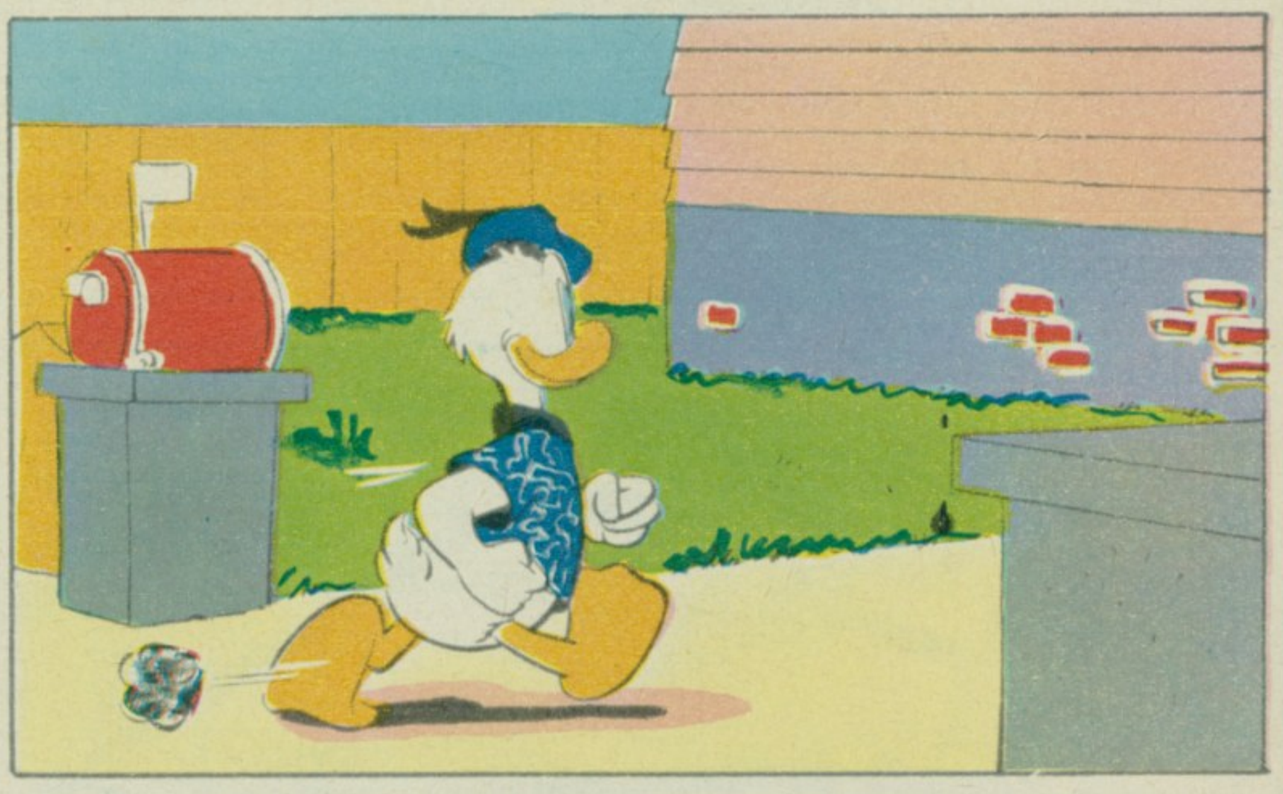
WALT DISNEY

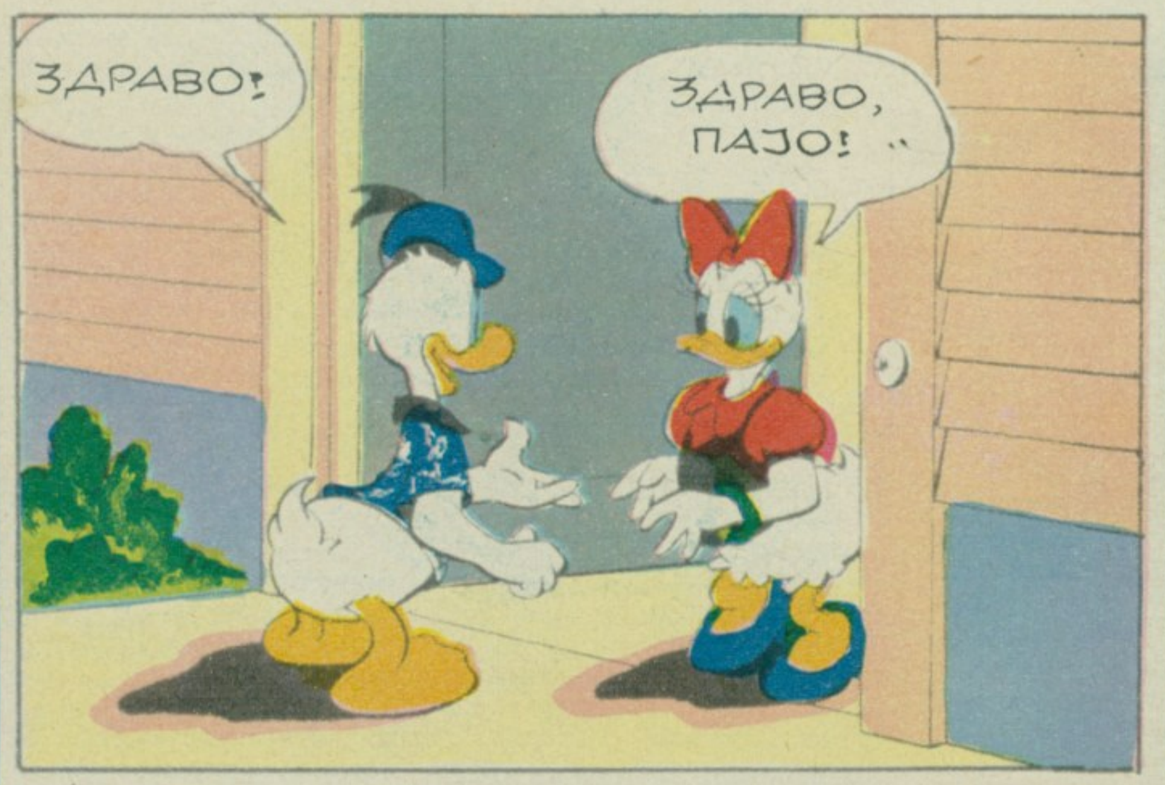
ПАЈА ПАТАК

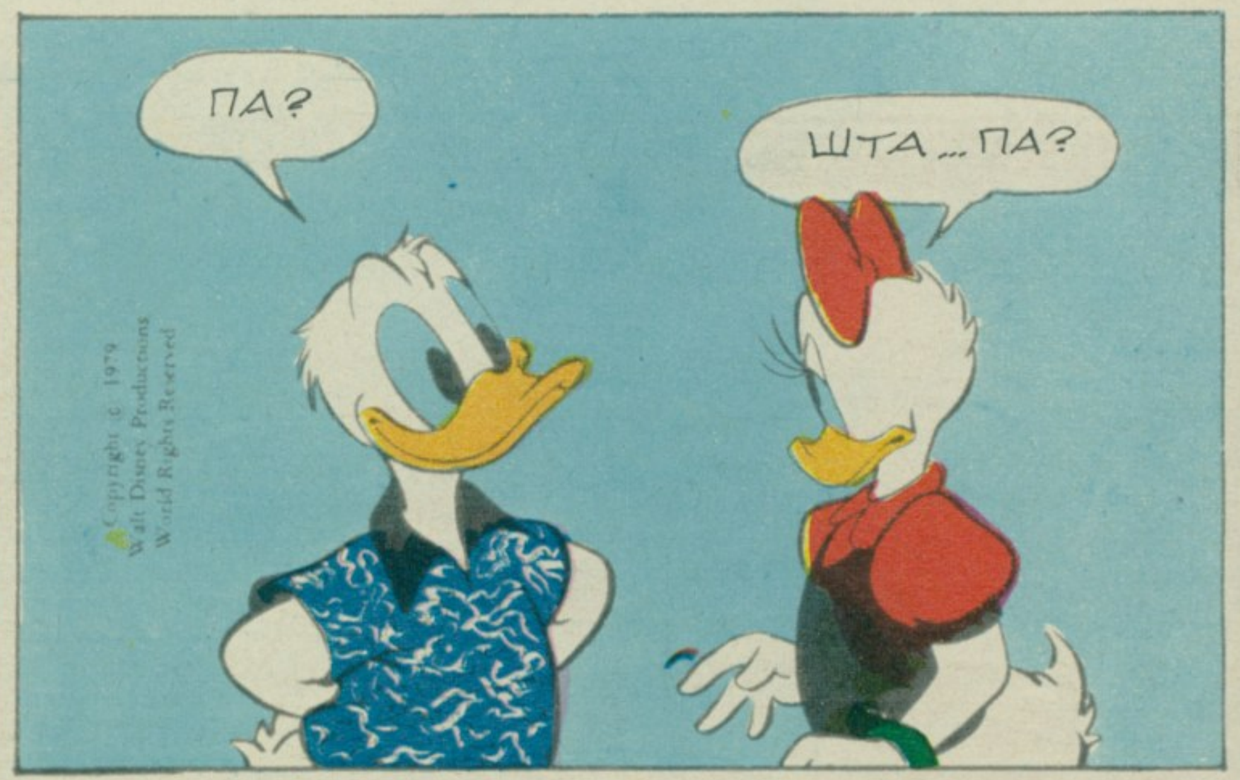

Distributed by King Features Syndicate.

ДУБОКО У НАЈВЕЋОЈ ПЛАНИНИ ИСТРЕ

ПОБЕЂЕНА СИ, УЧКО!

Точно у 6 часова, 14. маја прошле године, одјекнула је експлозија последње од 90 хиљада мина. Радници у највећем тунелу наше земље полетели су једни другима у загрљај.

У јутру 3. јуна 1976. године, недалеко од села Врање код Пазина, громогласно су одјекнуле експлозије мина и на све стране полетеле громаде стења и земље: Учка је нападнута. Тако је, најзад, преко једног века стара замисао о пробијању тунела кроз ову планину, чиме ће се боље повезати места и становништво Истре са осталим деловима наше земље, почела да се остварује.

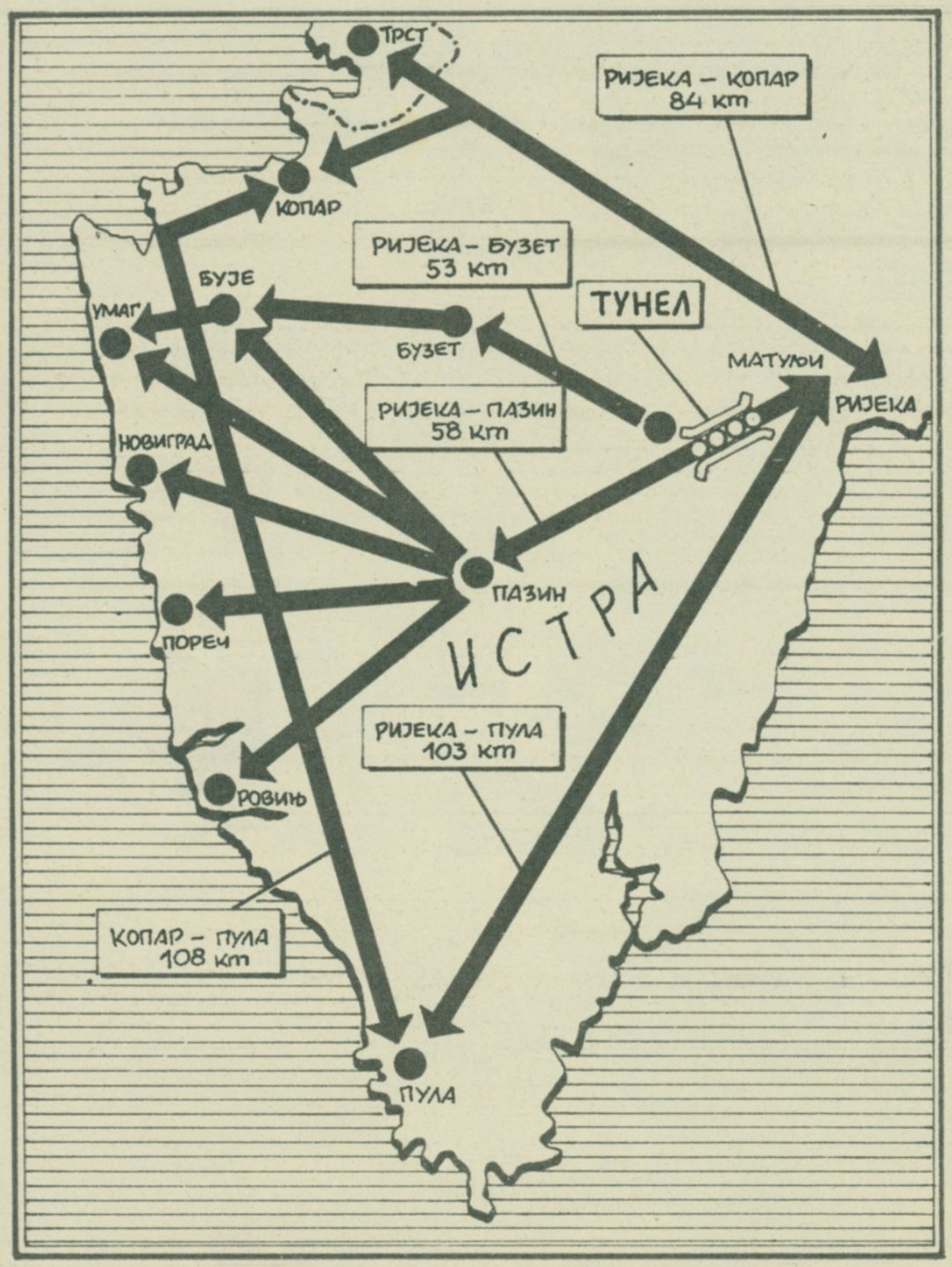
Када је после рата Истра била прикључена матици земљи, идеја о пробијању тунела кроз Учку нашла се у првом петогодишњем плану. Али, обнова и изградња земље одлагали су изградњу тунела. Најзад, 1. јануара 1971. године основана је Дирекција за изградњу тунела.

Остварење великог плана захтевало је велике инвестиције и најсавременија техничка средства. Једна од њих је и специјална бушилица за камен, машина звана „Џамбо", право чудо од технике и снаге. Овај челични колос, један од свега три у Европи, бушио је и најљући учки камен и по четири метра у минуту! За једну ноћ „Џамбо" је бушио око стотину рупа на 66 квадртних метара, стављајући брзо и без грешке у њих по три килограма динамита.

Али, и припремни радови нису били ни једноставни ни лаки. Изградња 20 километара прилазних путева почела је још 1971. године кроз врло тешке, готово неприступачне терене.

Када је ујутру 14. маја 1978. године остало метар стене па да тунел најзад буде пробијен, у великом градилишту завладало је узбуђење. Тачно у шест часова одјекнуле су последње мине, и радници загребачке „Хидроелектре" и сплитског „Конструкто-

три проширења где ће возачи моћи да окрену возила. Снажна 72 вентилатора убациваће 350 кубних метара свежег ваздуха у секунду. Дуж тунела уградиће се и пет специјалних анализатора загрејаности ваздуха и мерача видљивости. Из командне зграде

Тунел је видно смањио раздаљину између истарских градова и приближио их осталим деловима наше земље.

300 ТОНА ЕКСПЛОЗИВА!

Тунел испод 1396 метара високе Учке најдужи је и најопремљенији објекат такве врсте у нашој земљи. Дугачак је 5038 метара и протеже се 901 метар испод врха Учке, а 495 метара изнад нивоа мора. Са источне, ријечке стране у тунел се улази код села Пољане, а са пазинске, западне стране код села Врање.

За време пробијања испаљено је укупно 90 хиљада мина или 300 тона експлозива и ископано 467 хиљада кубних метара материјала, већином камена.

Када све инсталације у овом грандиозном објекту буду готове, кроз 9,10 широк и 7,10 метара висок тунел јурнуће и до 1800 моторних возила у једном часу, брзином од 70 до 80 километара на час. Две возне траке од по 3,75 метара обрубљиваће 80 сантиметара широке пешачке стазе.

Колико се у Институту за грађевинарство СР Хрватске, чији је пројекат и овај објекат, мислило на све показује и овај податак: траса тунела изведена је у облику латиничног слова „S", што спречава нагли контакт возачевог ока са дневном светлошћу, после вештачког осветљења под земљом.

До предаје тунела саобраћају и скорог, коначног завршетка, у њега ће се уградити 150 тона вентилатора и 70 километара разних врста водова!

ра" полетели су једни другима у загрљај.

Изузимајући време када су радови због недостатка средстава били у застоју, Учка је пробијена за мање од две године: они који су је нападали радили су и по 24 часа дневно!

Преостало је још да се у тунел угради девет семафора који ће регулисати саобраћај, 19 стајалишта и

ток саобраћаја регулисаће се потпуно аутоматски.

Вековима већ све велике грађевине тражиле су, као данак, и своје жртве. Овај тунел је изузетак: иако су преко две године данонoћно експлодирале мине, уз много других тешких и опасних послова, пробијање је завршено без иједне људске жртве!

И. Лончар

★★★ ХРАНИ СЕ НУКЛЕАРНИМ ОТПАЦИМА

Тилапија је вероватно један од најчуднијих водених становника света. Ова риба воли топлу воду, у којој већина њених сродника не би могла да опстане, а данас се најчешће среће у загађеним каналима у близини нуклеарних централа.

Амерички стручњаци веома цене тилапију. По њиховом мишљењу узгоју ове рибе треба поклонити дужну пажњу јер својом исхраном — храни се нуклеарним отпацима — знато смањује загађеност човекове животне средине. Зачудо, њено месо је веома укусно и не представља никакву опасност по човеково здравље. Истраживања на Вашингтонском пољопривредном факултету показала су да организам ове рибе сам лучи одбрамбене материје које спречавају штетно

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

НА БАЛКОНУ У ПЛАМЕНУ

ГУСТИ ДИМ ЈЕ ПОВРЕМЕНО ПОТПУНО ЗАКЛАЊАО ДВЕ УПЛАШЕНЕ ДЕВОЈЧИЦЕ. РИВЕРУ СУ ОЧИ УЖАСНО ПЕКЛЕ. ЗНАО ЈЕ ДА МУ НЕ ПРЕОСТАЈЕ МНОГО ВРЕМЕНА . . .

Неколико пута девојчице су покушале да се кроз пламен пробију до балкона који им је у том тренутку изгледао као једини спас. Али густи дим који је сукљао са свих страна представљао је непремостиву препреку.

На улици, петнаестак метара ниже, ужаснути пролазници са стрепњом су гледали ка четвртом спрату где су ,повремено, кроз врата и дим провиривале две дечије главице. Пожар који је 4. децембра прошле године избио на петом, последњем спрату зграде у Бруклину, све брже је захватао ниже спратове и неумољиво се распламсавао. На срећу, у два сата после подне када је букнула ватра, готово сви станари још су били на послу.

Чим је пожар примећен, позвана је ватрогасна служба која се, међутим, споро пробијала кроз саобраћајну гужву.

НЕ ДАЉЕ, ОПАСНО ЈЕ!

Тог понедељка Одри Полсунас безбрижно је кренула на посао. Своје две девојчице оставила је са Мари Елис, девојком која јој је помагала у кућним пословима и чувала децу док су она и муж били на послу.

Цело пре подне Мари Елис играла се са децом, а око два сата сетила се да треба да однесе рубље на прање. Обећала је девојчицама да ће се вратити за десетак минута, рекла им да се забављају са луткама и сликовницама и отрчала до перионице која се налазила иза угла.

Када се вратила, пред зградом се већ окупила маса света. Само један поглед био јој је довољан да схвати шта се догађа. У паничном страху почела је да се пробија кроз гомилу, али нечија снажна рука изненада јој је препречила пут.

— Не можете даље, госпођо — рекао је полицајац **— сувише је опасно.**

Избезумљена девојка као да није схватила шта јој говори. Свом снагом покушавала је да га одгурне, а онда је, потпуно сломљена, бризнула у хистеричан плач.

Пред запаљеном зградом окупљало се све више света. Све очи биле су упрте у балкон. Када би се густи облаци дима за тренутак разишли, посматрачи су могли да виде како Памела, старија Одрина девојчица, уплашено стеже у наручју своју млађу сестрицу. После неколико минута успела је некако да изађе на балкон, али, окамењена од страха, није могла да изусти ниједну реч.

Видевши да ватрогасна кола још не долазе, неки човек се присетио да са оближњег градилишта донесе лествице. Када су их прислонили уза зид куће, показало се да су сувише кратке.

ЈА ЋУ ИХ СПАСТИ!

Минути су пролазили. Пожар се ширио великом брзином и многи су већ почели да губе наду да ће девојчице бити спасене. А онда се један младић одлучно пробио до полицајца.

— Ја ћу их спасти — рекао је **— ослободите ми пролаз.**

Двадесет петогодишњи радник Џорџ Ривера кренуо је тога дана на ручак нешто раније него обично. Чим је изашао са градилишта, приметио је гомилу света пред зградом чији су горњи спратови били у пламену. Радознало је пришао да види шта се догађа, а онда је на четвртом спрату угледао беспомоћне девојчице. Схвативши да нема много времена за размишљање, одмах се пробио кроз гомилу и захтевао од полицајца да га пропусти.

Полицајац је с неверицом погледао мршавог, ниског младића, али му је ипак ослободио пролаз.

Свестан да се запаљене греде сваког тренутка могу сручити на њега, Ривера се опрезно приближавао згради. Добро је знао да је оно што је наумио да уради прилично опасно. Али, у питању је био живот деце и није смело да се оклева. Изабрао је најпогоднije место, раширио руке и довикнуо девојчицама:

— Не бојте се, децо. Све ће бити у реду. Треба само да скочите. Остало препустите мени.

Мања девојчица Ејприл управо се спремала да га послуша, кад је једна жена из гомиле повикала:

— Не скачи, душо! Сувише је високо!

Њен панични глас мора да је још више уплашио девојчицу која се одмах повукла са ивице балкона и поново приљубила уз своју старију сестру. Густи дим и даље је куљао и повремено потпуно заклањао две уплашене главице. Риверу су очи ужасно пекле. Знао је да му не преостаје још много времена. Морао их је некако наговорити да скоче.

СКОК СА БАЛКОНА

Пламени језичци већ су захватили балкон на којем су се два детета грчевито загрлила немо зурећи у младића који се налазио петнаест метара ниже.

— Не плаши се, девојчице — Ривера се поново обратио млађој сестри Ејприл. **— Па то је тако једноставно. Скочи! Ја ћу те сигурно ухватити.**

Али, девојчице као да га нису чуле. Младић је очајнички смишљао како да их охрабри, а онда му је пала на памет спасоносна мисао.

— Хајде, пожурите. Доле вас чека мама са новим луткама које вам је купила — довикнуо је.

Ривера није имао никаквих искустава са малом децом, међутим, овај трик је ипак „упалио".

Памела је нежно узела сестру за руку и повела је до ивице балкона. Завладала је тишина. Готово без даха сви су очекивали њен следећи корак. Али, Памела је овог пута чврсто одлучила. Подигавши сестрицу изнад ограде, само је тренутак оклевала, а онда је испустила. Младић је испружио руке и већ следећег тренутка девојчица се нашла у његовом наручју.

Од силине ударца младић се занео и пао уназад. Када се поново придигао, сви су одахнули са олакшањем. Ејприл је била спасена. Одмах ју је прихватила нека жена из гомиле, а Ривера се вратио по њену сестру.

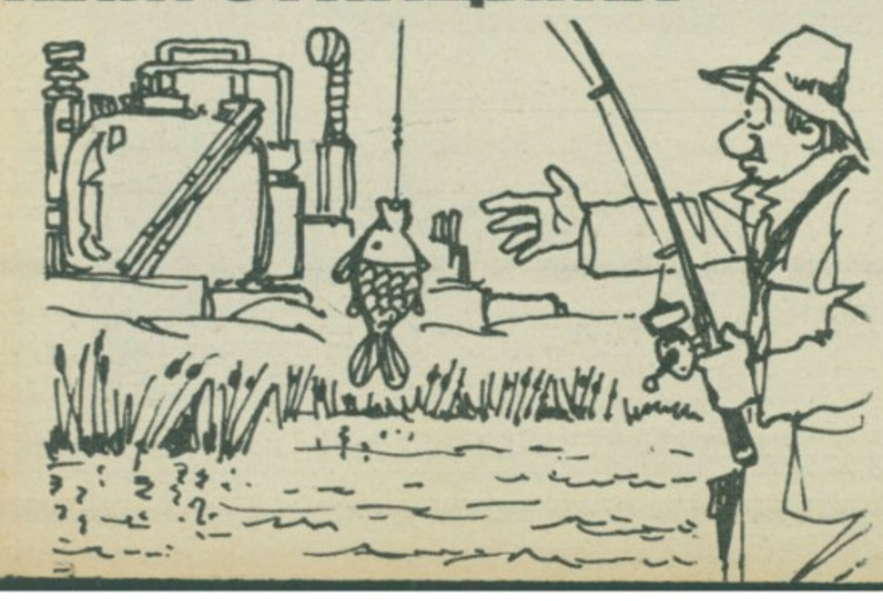
— Хајде, девојчице. Затвори очи и скочи.

Памела је без размишљања послушала Риверине речи и полетела кроз ваздух. И она је, као и Ејприл, прошла без иједне огреботине, али се Ривера овога пута при паду озбиљно озледио. Кад је покушао да устане, почело је да му се мути пред очима и већ у следећем тренутку изгубио је свест.

Ривера је провео три недеље у болници. Имао је лакши потрес мозга и прелом бутне кости, али се брзо опорављао. Касније је сазнао да је само за длаку избегао сигурну смрт. Запаљени балкон срушио се свега неколико тренутака пошто су се девојчице и њихов спасилац нашли на сигурном месту.

М. Ш.

НИМ ОТПАЦИМА ★★★

дејство нуклеарних отпадака.

Тилапија је први пут откривена у водама Централне Африке и Средњег истока чија се температура креће од 40 — 58°С. Познато је да може да живи и на нижим температурама. Доста брзо се размножава и лако се адаптира и на слану и на слатку воду. Због свог веома укусног меса почетком 20. века пренета је и у друге крајеве света.

У Америци је тилапија данас доста распрострањена. Сам Саферн, директор националне лабораторије Оук Риџ у Тенесију, планира чак да оснује читаве „фарме" ових риба које ће живети у специјално сграђеним базенима, напуњеним отпадним водама из нуклеарних централа.

Сматра се да ће тилапије у скоријој будућности толико пречистити загађене воде у којима живе да ће у њима моћи да се настане и неке друге врсте риба.

ПРИЧЕ
О НАШИМ ГРАДОВИМА

ТИТОГРАД

НИ БОМБЕ НЕ САЏАЧАШЕ

Говорећи 1946. са балкона ваљда једине читаве зграде у Подгорици, Иља Григоријевич Еренбург је, између осталог, рекао: »Овде не подижите град! Тражите ново место граду . . .« Јер, пред њим су лежале гомиле рушевина града који је после Волгограда (Стаљинграда) и Варшаве у своја недра »примио« највише бомби у другом светском рату. Ни славни књижевник и репортер није веровао да на овом месту поново може да израсте људска насеобина.

Седамдесет два пута су летећи арсенали бомби у последњој војни свој стравични терет испуштали над Подгорицом. Седамдесет два пута је намен разграђиван, човек уништаван. А почело је 6. априла 1941, истог дана када су се »Луфтвафини« аероплани појавили и над Београдом. Касније, посебно пред крај рата, и савезници су долетали са својим смртоносним теретом. Сада су војници Трећег Рајха били мета. Ни камен на камену не остаде. Званичне статистике суво кажу: у граду под Горицом од 1941. до 1945. уништено је 92 одсто свих објеката, пре рата је било 16, 1945. свега 6 хиљада житеља.

А баш тих дана град је с песмом дочекао Тита: »Омладина својим радом створиће те Титоградом«. Народна се поштовала и варош под Горицом добила је, 13. јула 1946, ново, Титово име. Растао је Титоград и разрастао се између четири реке, већи и лепши него икад.

Овде се, казује археологија, човек настанио још пре три хиљаде година. И насеље подигао. А време и људи чинили су своје. Из рушевина је увек ницао град. Бирзиминијум, Рибница, Подгорица, Титоград . . .

П. Милатовић

ТРЕЋА КАРАВАНСКА СТАНИЦА — Дукљански водовод је значајан и по томе што указује на постојање насеља на месту данашњег Титограда. Био је то Бирзиминијум, трећа караванска станица на путу Скадар-Нарона, а Римљани свакако не би за обичну станицу градили крак водовода. Доласком Словена стварају се нови односи, рађају нове државе, градови. И Дукља, један од најзначајнијих споменика културе из периода Рима, нестаје, губи се и траг Бирзиминијуму. У 9. веку, вели списи, Бугари су два пута прошли кроз Зету рушећи и пустошећи све до Дубровника. Ни живе душе нису оставили . . .

ПЛИНИЈЕ ВОЛИ СИР — Северно од данашњег Титограда, на ушћу Зете у Морачу, још од 2. века пре н. е. помиње се насеље староседелачког илирског племена Доклеата. У победоносном походу освајају га Римљани и Дукља убрзо постаје центар провинције Превалис. Славни Птоломеј пише о граду са 40 хиљада душа, а Плиније налази времена да у својим белешкама хвали доклеатски сир. Поред зграда за становање, у граду је било велелепних палата, храмова, купатила, форума, базилика. Чак је и вода доведена са извора удаљеног 10 км.

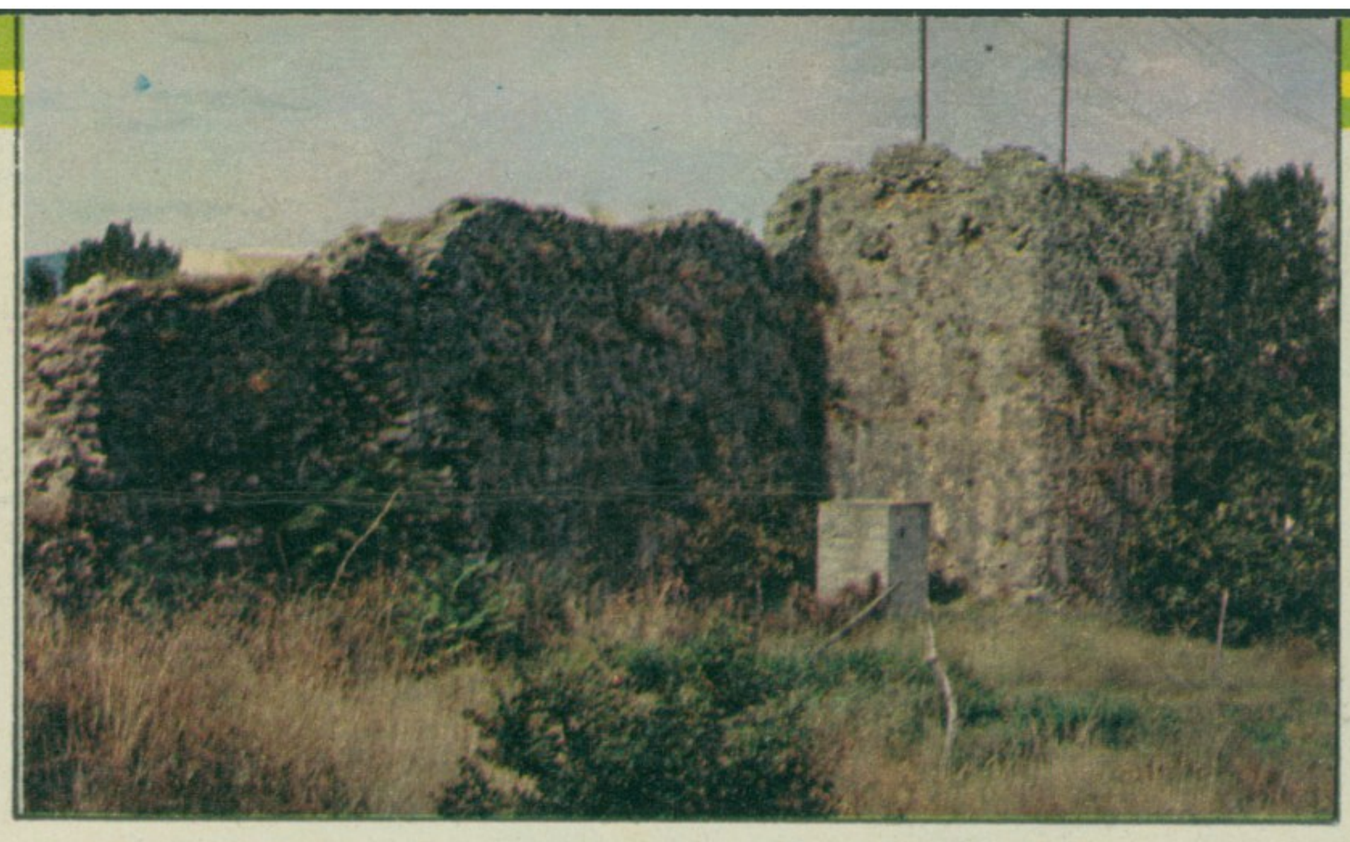

КАД СЕ ФЕУДАЛАЦ ОСИЛИ — „И подиже се овај град у 10. веку а прве куће подиже на обали Рибнице господар горске жупе Марко, кога је Бог био научио на то“, стоји у рукописима цркве Св. Ђорђе (на слици). Други запис из времена цара Душана казује да се феудалац Никола, из околине Рибнице, осилио и побунио против цара, те да је запленио и један трговачки караван који је из Бара преносио робу за царски двор. А у утврђеном граду у бурним данима великашких сукоба склонио се и рашки великаш Завида.

ПАРТИЗАНУ — БОРЦУ — „Они су волјели слободу више од живота“, стоји уклесано на споменику Партизану — борцу на Горици, где почивају 62 народна хероја из овог и других крајева Црне Горе. А још далеког фебруара 1920. овде је формирана прва партијска организација са 180 чланова. Штрајкови, митинзи, демонстрације, Шпанија, одлазак и повратак, шта још све не може да прича овај град. А на апел КПЈ Подгоричани у данима капитулације сакупљају 1150 пушака, 40 пушкомитраљеза, 400 хиљада пушчаних метака... И онда су 6. априла 1941. долетеле прве бомбе, безброј њих.

УГРАБИ ЈЕ ИЛИЈА — Варош турска под брдом Горицом била је тако густо насељена „да је мачка могла прескакати с крова једне куће на другу“. На кривудаве, калдрмисане улице са пазаром од 350 дућана и еспапом свекојаким стидљиво су провиривали мали и ниски прозори, јер хришћанско становништво није ни за живу главу смело да види нешто од комшијске турске баште. Ипак, из баште моћног Бећир-бега Османагића млади потпоручник Илија Раичковић украбио је његову прелепу јединицу Фериду. Узалуд се подгорички војвода жалио и краљу на Цетињу. Млада Ферида остаде „вечита и верна љубав официра црногорског“. А пре тога придошлице су морале да се насељавају само ван градских зидина, па је тако настало и насеље Мићен — од албанских речи мил ћен („напоље пси“). Временом је и оно постало део Подгорице.

И СТЕГ ВЕНЕЦИЈЕ — Завида је очигледно био безбедан у Рибници јер му се ту, како наводи Стеван Првовенчани у „Житију светог Саве“, родио син Стефан Немања, оснивач династије Немањића. Предање казује да је Немања крштен у цркви Св. Ђорђе по римском обреду. Из тог периода потичу и ови сачувани остаци тзв. Немањиног града. Одбијали су се напади о чврсте зидине, а Балшићи, Лазаревићи, Бранковићи у њима тражили, и налазили, уточиште. Касније су у Подгорици, овај назив се помиње упоредо са Рибницом, у посебном двору званом Курија становале војводе а Стеван Црнојевић, ставивши се под заштиту Млетачке Републике, на зидине Подгорице истиче стег Венеције.

ПРЕВАРИШЕ ВЛАДИКУ — И дођоше Турци и варош са 900 кућа опасаше гроструким зидинама. Требало је војевати против непокорних црногорских и брђанских племена. Небројене паше и бегови кретаху се силним војскама и преполовљени се враћаху у сигурност своје утврде. Ипак, лета једног Турци на превару ухватише владику Данила и у гвожђа окована бацише га у подгоричку апсану. И док су владику водали по околини тражећи згодно место где на колац да га набију, Црногорци сакупише пет кеса златника и избавише свог господара. Сахат-кула, сагради је Аџи-паша Османагић у другој половини 18. века, би последње што виде злогласни Јусо Мучин пре него што га стигоше куршуми побратима Марка Миљанова. У истом дану турски фанатици поклаше 19 Црногораца и подгорички поколь узнемири и велике европске силе.

РЕЧНЕ КАТАСТРОФЕ

СУДАР У МАГЛИ

Страхујући да би магла сваког часа могла да се спусти на реку, капетан Кендал је одлучио да остане на командном мосту. Показало се да је његова предострожност била оправдана, али не и да је могла да спречи несрећу...

У предвечерје 29. маја 1914. године „Ирска царица“, велики путнички брод у власништву Канадске пацифичке железнице, спремао се за једно од својих уобичајених путовања од пристанишног града Квебека, на реци Сен Лоренс у Канади, до Лондона.

Рачунајући и посаду, на броду се тог дана налазило 1467 људи. На једном крају дока поред којег је била укотвљена „Ирска царица“ свирао је оркестар чије се свирање губило у граји поздрава, шала и последњих порука које су путници на палуби измењивали са рођацима и пријатељима окупљеним на кеју.

Разлога за узбуну још није било када је недалеко од месташца Фадер Поинт на Сен Лоренсу, капетан „Ирске царице“ Кендал на две миље пред собом угледао како му у сусрет плови неки теретњак. Ипак, пажљиво је посматрао обалу над коју се наднела густа магла. Плашио се да би зачас могла да се спусти на реку, па је и одлучио да не напушта мост.

Убрзо се стрепња капетана Кендала обистинила — у непрозирној магли која је за свега неколико минута обавила два брода ни теретњак ни његова светла нису се више видели.

Кендал није оклевао. Узео је мегафон и довикнуо својим људима да крену пуном паром уназад, а затим зауставе „Ирску царицу“. Како би и Норвежанима дао до знања шта је урадио, повукао је сирену. Ускоро је из магле до њега допро звук сирене са „Сторстада“. Разумели су, помислио је с олакшањем.

Али, само неколико тренутака касније, на неколико метара удаљености, из магле су одједном изронила црвена и зелена светла „Сторстада“ — прамац теретњака пловио је право ка боку његовог брода.

НЕСПОРАЗУМ

Капетан Кендал зграбио је мегафон и у последњем, очајничком покушају да избегне несрећу довикнуо Норвежанима да крену пуном паром уназад. Иако је сам запловио напред, а уз то још покушао да избегне ударац окрећући силовито кормило улево, у следећем часу прамац „Сторстада“ запарао је бок путничког брода отварајући у њему огромну пукотину.

Ни тада капетан Кендал није одустао од покушаја да спасе свој брод. Још једном је зграбио мегафон и довикнуо онима на „Сторстаду“ да се не мичу. Надао се да ће прамац норвешког брода, уколико остане приљубљен уз отвор који је зјапио, колико-толико успорити продирање воде.

На несрећу капетана, норвешки колега ни овога пута није схватио његове намере. Кендал је беспомоћно гледао како се теретњак лагано повлачи — више ништа није могло да заустави воду која је куљала у унутрашњост „Ирске царице“.

Сад су једина нада за спас путника са „Ирске царице“ били спасилачки чамци којих је било довољно за све. Али, ваљда зато што у први мах нису схватили шта се догађа, многи путници споро су напуштали своје кабине.

Тешко оштећени брод све више се нагињао на леву страну, а са сваким трзајем који је потресао „Ирску царицу“ спасилачки чамци на левој страни палубе падали су у воду пре него што је људима полазило за руком да се у њих укрцају.

ПРВО ЖЕНЕ И ДЕЦА!

— Извуците људе из кабина! Прво жене и деца! — викао је капетан Кендал, али се његов глас губио у јауцима и престрављеним узвицима повређених.

Од силине којом је вода продрла у унутрашњост брода и снажног ударца при судару многи су настрадали и пре него што су успели да се докопају палубе и чамаца.

У часу када су таласи прогутали „Ирску царицу“ на њој су се још налазиле стотине путника. У ковитлацу који је, тонући, створио брод, многи су заувек нестали.

На срећу преживелих, СОС сигнал са „Ирске царице“ примио је телеграфиста у Фадер Поинту. Не желећи да губи време да би се пресвукао, човек је у пицами излетео на кеј и почео да виче:

— Запловите одмах низводно! „Ирска царица“ тоне!

Његове повике чуо је капетан пилотског брода „Еурека“, а у часу када је испловио ка месту несреће, пратио га је и бродић „Леди Евелин“.

ЈЕДИНА ГРЕШКА

Судар „Ирске царице“ и „Сторстада“ догодио се у два и двадесет изјутра. За само четрнаест минута 1023 путника изгубила су живот.

„Еурека“ и „Леди Евелин“ стигли су само да покупе преживеле путнике несрећног брода. Њих су са лешевима настрадалих пренели до оближњег сеоцета Римуски. До зоре је посао спасавања био завршен — тела жртава лежала су у стравичном низу на доку пристаништа.

Иако је одбио да напусти свој брод, у последњем часу спасен је и капетан Кендал. Истрага која је поведена у Квебеку, како би се утврдили узроци једне од највећих поморских катастрофа које је свет до тада доживео, показали су да Кендал није крив за оно што се одиграло тог страшног 29. маја 1914. године.

Једини узрок несреће било је то што је норвешки капетан у магли усмерио свој брод улево, нашавши се тако на путу „Ирској царици“. У извештају истражне комисије стајала је, истина, још једна напомена — капетан Кендал је можда могао да остави више простора Норвежанину приликом мимоилажења.

М. И.

У НОВОМ БРОЈУ ЕНИГМАТСКОГ ЛИСТА

ПОЛИТИКА Мозаик

ЕНИГМАТИКА ЗА ПОЧЕТНИКЕ И ЗА МАЈСТОРЕ

Момо Капор: ЉУБАВ СА УКУСОМ ХЛАДНОГ ПЕПЕЛА

ЈЕДАН МЛАДИЋ УБИО СЕ ОД СТИДА

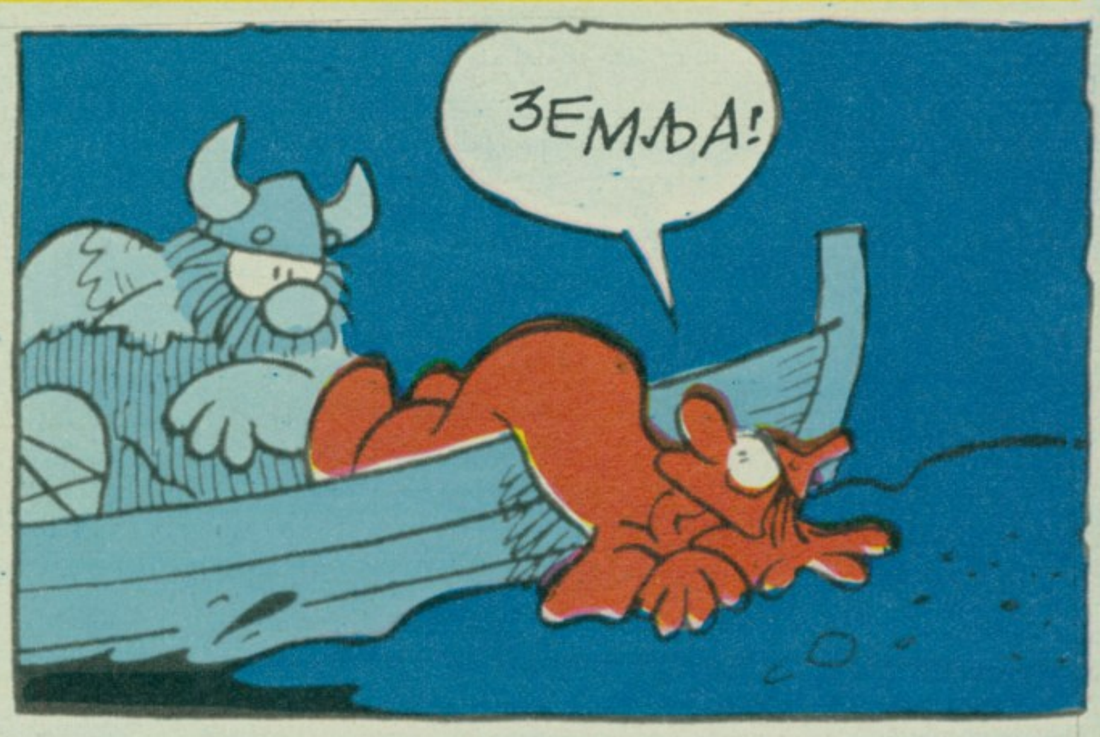
ДУЕЛ СЛАВНИХ АМЕРИЧКИХ ГЛУМАЦА

МНОГО ДРУГИХ ЗАНИМЉИВИХ ПРИЛОГА

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

60 ГОДИНА СКЈ И СКОЈ-а

Храбра младост: Ружица Турковић у познијим годинама

*БЕКСТВО ИЗ БОЛНИЦЕ

ИСКОРИСТИВШИ ВРЕМЕ ПОСЕТЕ БОЛЕСНИЦИМА, ТРИ ЖЕНЕ УШЛЕ СУ У ЗГРАДУ И, ПРАВЕЋИ СЕ ДА СЕ НЕ ПОЗНАЈУ, ЛЕЖЕРНО КРЕНУЛЕ УЗ СТЕПЕНИШТЕ.

Командант одреда је више гледао своје чизме него осамнаестогодишњу девојку која је стајала пред њим. Осећао се нелагодно. Задатак је сложен, али опет, када је узео све околности у обзир, једино је она уз мало среће могла да га изврши. Веза одреда са партијском организацијом у Сиску већ дуже времена била је прекинута.

— **Разумем** — прекинула га је девојка — **треба да уђем у град и да успоставим везу, зар не?!**

— **Баш тако... али свуда су усташке страже.**

Девојка се насмејала и климнула главом.

Био је то почетак јула 1941.

Тајни састанак

Нада Димић, како се звала лепа и стасита млада партизанка, одавно је била кост у грлу непријатељу. Као осмо дете Тодора и Саре из Дивосела код Госпића, у Лици, обрела се на школовању у Земуну. Због бунта против неправде искључена је без права уписа у било коју школу у земљи. У Партију и СКОЈ примљена је, тако рећи, као полетарац. Из Земуна се преселила код брата у Сисак. Рат је затекао као провереног револуционара. Брзо се прочула смелим подвизима. Нарочито је била мајстор у прерушавању. Прерушила се и сада, овога пута у мушкарца. Међутим, није имала среће: један агент ухватио ју је на савском насипу.

Ухапшена је и одведена у сисачки затвор. Уследиле су батине, мучења, даноноћна испитивања. Девојка је ћутала као заливена. Пребачена је у загребачки затвор. На путу је покушала да се отрује и тако избегне злостављање. Није успела; доспела је у загребачку болницу Светог Духа.

Полиција није знала кога има у руци, па ју је сместила у собу са још три болеснице. На столици поред њеног узглавља увек је седео стражар са пушком у руци.

Уз пажњу лекара, нарочито Славке Очко, затворенице болесница брзо се опорављала. Чим је стала на ноге, почела је да размишља како да утекне. Са стражаром би било лако — он је често пушио на тераси њене собе и дозвољавао јој да сама излази у ходник и тоалет. Проблем је била болничка одећа. У њој није могла да прође неопажено поред вратара, а ако и прође, стражар ће подићи узбуну и у тој одећи брзо ће бити откривена.

Кад бих само могла да ступим у везу са загребачким илегалцима, често је размишљала. Ни слутила није да ће се једног поподнева почетком септембра у изнајмљеној соби у кући кројача Фијана, у данашњој Јандрићевој улици број 50, одржати састанак због ње.

На окупу се нашло неколико чланова Покрајинског одбора Црвене помоћи, секретар Ружица Турковић, па Анка Берус, Стијепан Богдан... Био је ту и Владо Поповић задужен да одржава везу Одбора са Централним комитетом КП Хрватске. Сви су живели у илегалности, али су успешно руководили Црвеном помоћи која се бринула о политичким затвореницима, организовала њихова бекства, налазила станове за илегалце, старала се о логорашима и породицама ухапшених... Секретар Одбора, двадесет осмогодишња предратна текстилна радница и синдикални активиста Ружица Турковић напустила је свој стан и унајмила собу код кројача Фијана. Кројач је наслућивао да се код њега окупљају комунисти, али се чинио невешт.

Први се огласио Владо Поповић.

— **Једна партизанка је ухапшена и премлаћена. Морамо да је спасемо. Ко преузима задатак?!**

Јавила се Ружица.

— **Организоваћемо бекство!**

Муњевите припреме

Члановима Одбора било је јасно да се ради о изузетно важној ствари. Владо Поповић није хтео да пружи никакво обавештење о партизанки, осим што је описао њен лик.

Оставши сама после састанка, Турковићева је о свему на миру размислила. Дотадашње искуство илегалаца учило ју је да акција може да успе само ако почива на добром плану у којем ништа није препуштено случају. Срећна околност било је што је лекарка Славка Очко, активиста, радила у болници Светог Духа и лечила партизанку. Анка Берус је то одмах поменула на састанку. Али кога укључити у акцију. Ружици је пала на памет пријатељица Милка Зорић. Зашто не њу, ватрени је комуниста, познаје је добро.

Сутрадан је отишла код Зорићеве. Милка је становала у Медведградској улици с мајком Тонком.

Анка Берус није оклевала: одмах је од лекарке Славке Очко прибавила податак у којој соби лежи партизанка. Лекарка је без речи пристала да учествује у акцији. Не размишљајући, пристала је и Милка Зорић, и не само она, већ и њена мајка!

Следећих дана у време посете болесницима Турковићева и Зорићева отишле су у болницу. Измешале су се са посетиоцима. Ником нису биле сумњиве. Вратар је куњао. Попеле су се на први спрат, бајаги тражећи собу у којој је лечен њихов „рођак". Степениште је избијало на ходник који се рачвао лево и десно. Партизанка је лежала у првој соби десно. У првој просторији лево био је тоалет са малим предворјем где су се налазили лавабои. Пошто су све добро осмотриле, две жене вратиле су се кући.

Посетилац са цикламама

Турковићева је већ имала план. Написала је на цедуљи поруку партизанки шта да чини и преко Анке Берус доставила лекарки Славки. Лекарка ју је дотурила болесној затвореници.

После неколико дана три жене дошле су у болницу. Опет је било време посете.

Напред је ишла Милкина мајка Тонка са букетом циклама у руци, за њом Милка и на крају Ружица Турковић. Правиле су се да се не познају. Милка је носила цегер и у њему одећу за партизанку. На спрат су се попеле лако. Милка је шмугнула у тоалет и почела лежерно да пере руке. Ружица је мотрила да ходником не наиђе неко ко може да омете акцију. Прибрана је била и мајка Тонка. Отворивши врата собе у којој је лежала партизанка, упитала је за име болеснице које је измислила.

— **Не, не лежи овде!** — добила је одговор.

Чим је у њеној руци угледала букет циклама, Нада је устала из кревета. Стражар је пушио на тераси. Није се противио њеном одласку у тоалет. Тамо јој је Милка пружила цегер са одећом и док се Нада пресвлачила у ВЦ-у она је наставила са прањем руку. Милка је неприметно руком загребала по вратима. Био је то знак партизанки да поново обуче болничку одећу и да се акција одлаже за сутра. Истина, могле су сачекати да се болесница удаљи, али то би их задржало и изазвало сумњу стражара.

Акција је поновљена. Партизанку је у фоајеу чекао „муж", прекаљени илегалац Руди Крофлин. Ружица Турковић је прошла тик уз њу и дошапнула јој да му приђе.

ЦЕ *

Крофлин и Димићева су пожурили, ушли у такси који их је чекао пред болницом и нестали.

Уместо цивилне, Милка Зорић сада је у цегеру носила болничку одећу! Замакла је за угао пре него што је стражар схватио да је затвореница побегла. Мајка Тонка већ је била далеко. Улицама је одмицала и Ружица Турковић.

На несрећу, Нада Димић је после неколико месеци опет пала непријатељу у руке. Мучена је, а затим изубијана, крвава и болесна од пегавца уморена у логору у Старој Градишки марта 1942. Проглашена је за народног хероја. Дугогодишњи друштвено-политички радник, функционер и носилац већег броја одликовања Анка Берус живи у Загребу а такође и члан Савета Републике Ружица Турковић. И она има одликовања, као и Милка Зорић, удата Јовановић, која је настањена у Београду. С њом је и мајка Тонка. Лекарка Славка Очко живи у иностранству.

М. Тодоровић

ЛЕГЕНДЕ О НАШИМ КРАЈЕВИМА

ОХРИД

ОХ, РИДЕ!

После чувене битке на Беласици, у којој је поражен македонски цар Самуило, византијски самодржац Василије, да би и морално дотукао противника, нареди да се свим заробљеним македонским војницима ископају очи, а само сваком стотом по једно око, како би ови одвели ослепљене војнике своме цару.

Кад је гласник саопштио страшну вест цару Самуилу, у његовој белој престоници Лихнидос, на брегу изнад дивног језера, овај је потресен узвикнуо:

— **Ох, риде!** што на македонском језику значи: „Ох, боже". Спајањем ове две речи настало је име Охрида за град Лихнидос и Лихнидско језеро — Охрид и Охридско језеро.

ДЕВОЈКА ХРИДА

Била једна прекрасна долина, богата бујним пашњацима, воћњацима и потоцима, одасвуд опасана високим планинама. Стазе на обронцима планина водиле су према кладенцу хладне воде којом су се дичили становници околних села. Свако вече о заранцима силазили су на кладенац и пунили крчаге водом. Последњи би свакад добро зачепио, да се вода не разлије долином.

Али једно вече, на воду одоцни девојка Хрида, чувена лепотица која беше занела све момке. Хитајући кући, она заборави да зачепи извор.

Преконоћ се излила силна вода и потопила читаву долину. Изјутра су сељаци имали шта да виде. Пред њима се само блистало немо зелено језеро. Беху опчињени том лепотом, а туговаху за долином.

— **О, Хридо! О, Хридо!,** проклињали су девојку.

И тако по њеном имену језеро доби име Охридско.

А. Јовановски

ИСТРА

БУС ДЕЧАК

Некада, каже ова легенда, када је морски залив сезао далеко од Новиграда до подножја Ћићаријске узвисине, брдашце Бузет било је сстрво. Током времена море се повукло, а заливом је потекла река Мирна са својим притокама. Већ тада је на Бузету било неколико рибарских кућа.

Поред Бузета, на узвишицама се налазе и друга насеља чија имена казују какав им је положај — Брежац, Брдо, Хум, Врх, Вршић итд. И Бузет би заправо могао да носи неко од оних имена, али добио је другачије.

Ево шта легенда каже. Једном је тим крајем харала колера. У месту је остала једино старица с петанестогодишњим унуком. Да би се спасли, сакрили су се у неку пећину испод садашњег Баштијана. Али, постепено су опустела села почели да насељавају дошљаци с истока. Долазећи на извор Кореника по воду, срели су једног дана дечака. Дечак је био бос, а дошљаци су му говорили да је бус. Како није могао да се споразуме с њима, он је, не знајући што значи бус, само климнуо главом и вратио се у своју шпиљу. Дошљаци су не само дечака, већ и место где је он становао прозвали Бус. Од тада је прохујало много година и слово с променило се у з. Ради лепшег и лакшег изговора, народ је током времена додао е и т па тако место Бузет доби своје данашње име.

Ускоро Бузет неће више бити место на брду. У подножју су смештени пошта, општина и суд, а ускоро ће и музеј сићи у низину.

В. Г.

ВРАТОЛОМИЈЕ ОД

Грађани Сиднеја често уживају у једној необичној забави. Приликом аеро-митинга, који у овој луци нису тако ретки, њихов град надлеће плави „хокери", познати као најбржи авиони аустралијске морнарице. Ови ловци, од чијих вратоломија гледаоцима застаје дах, обично лете у тако густој формацији да и најмања грешка једног пилота може изазвати катастрофу целе ескадриле.

Прототип овог ловца, чији је пун назив „хокер си фјури", направљен је у Великој Британији пре другог светског рата. Енглески војни стручњаци на време су схватили да ће им у ратним условима бити неопходни авиони који ће пратити морнарицу и узлетати са носача авиона. Тако је створен ловац „тајфун", на основу кога је касније конструисан и „темпист", модернији и савршенији тип ловца. „Темпист" је у другом светском рату учествовао у ловачкој заштити Лондона од немачке летеће бомбе „фау I". Неколико година после рата направљен је и „хокер си фјури", који је као и његов претходник служио за потребе ратне морнарице.

Иако је последњих година, када су почели да се фаворизују џет-авиони, производња „хокера" знатно опала, овај ловац је још у употреби у многим деловима света. У Британији и неким другим државама Европе повремено се одржавају митинзи на којима ови ловци изводе своје опасне вратоломије.

„Хокер фјури" стекао је у Аустралији репутацију најбржег тркачког авиона са клипним мотором, а вратоломни лупинг који он са лакоћом изводи, добро је познат многим становницима овог континента.

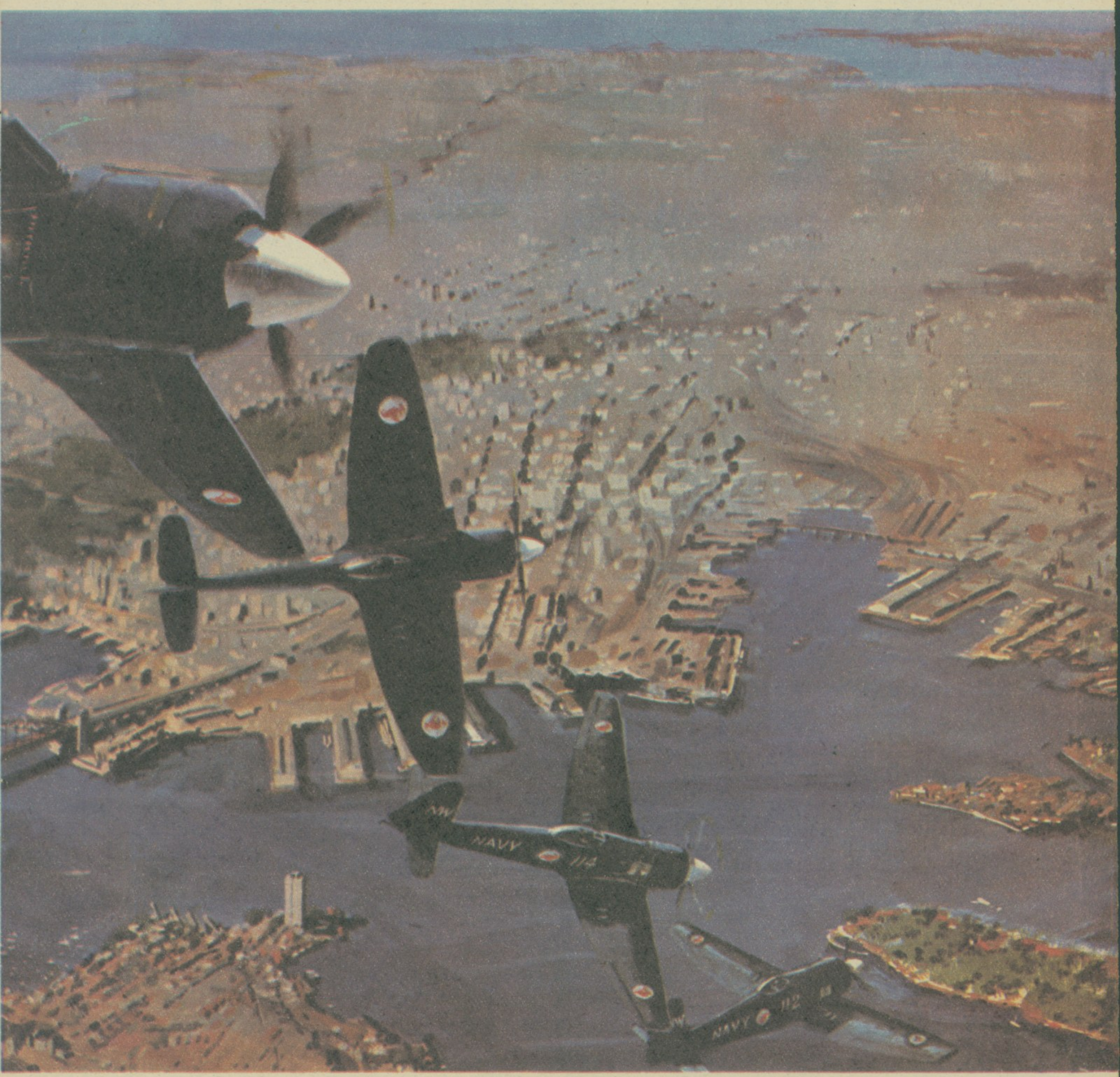
Пре „хокера" најчувенији ваздушни акробати били су „глостер метеор Ф8" и „хевиленд Т33 — вампајр" који су били у употреби шездесетих година овог века. Касније је конструисан и изванредни „норд америкен сејбр" који је са својим карактеристикама далеко надмашио претходнике.

Па ипак, ма колико да је авион квалитетан и брз, његова судбина увек је у рукама пилота, а познато је да се аустралијски пилоти убрајају међу најбоље на свету. Ову репутацију стекли су још у другом светском рату када су се нарочито истакли као летачи бомбардери.

Да би што боље одржали кондицију и увек били спремни да у случају опасности узлете, данашњи аустралијски пилоти, поред рутинских тренинга, учествују и на разним митинзима и такмичењима на којима пред хиљадама својих суграђана демонстрирају изузетну вештину и храброст

А КОЈИХ ЗАСТАЈЕ ДАХ

НЕОБИЧНА ПЉАЧКА

ГОСПОДАРИ СИТУАЦИЈЕ

Терор магота трајао је неколико недеља све док се Алф Холмс, наредник у пензији, није добровољно пријавио да помогне

Чувени магот мајмуни који живе на Гибралтарској стени представљају атракцију за туристе који овамо долазе из свих крајева света. Али, пре свега неколико година, када су се маготи, натерани глађу, спустили до саме морске обале, у оближњим местима завладала је паника.

Изгладнеле мајмуне као да ништа није могло да спречи у њиховом пљачкашком походу. Провaљивали су у куће и из кухиња и остава крали храну, а неки су чак вијали људе по улицама.

Један огорчени трговац причао је касније да му је читав чопор мајмуна упао у башту и за неколико минута потпуно уништио дугогодишњи труд. Али то није било све. Када се несрећни човек вратио кући, у њој је затекао прави хаос. Столице су биле испревртане, ормани отворени, а ствари разбацане свуда по поду. У спаваћој соби трговца је чекало још веће изненађење. Један магот, обучен у његову пижаму, мирно је спавао у његовом рођеном кревету!

Неки други мајмун спустио се низ димњак у суседну кућу у којој су две старије госпође гледале телевизију. Преплашене жене одмах су побегле у башту, а мајмун је, ваљда да покаже да је сада он господар ситуације, почео са прозора куће да их гађа скупоценим предметима.

БУДИЛНИК ПОД МИШКОМ

Узнемирени становници Гибралтара почели су да апелују на градске власти тражећи да се хитно предузму све потребне мере како би се ови опасни пљачкаши што пре истерали из града. Али, изгледало је да су и власти немоћне. И тако се терор магота наставио све док се после неколико недеља Алф Холмс, наредник у пензији, није добровољно пријавио да помогне у сређивању хаоса који је завладао у граду.

Алф Холмс је већ дуже времена размишљао како да град ослободи од изгладнелих напасника. Онда се досетио да неколико дана узастопце на истом месту у предграђу оставља велике количине банана. Открившн богато складиште на коме их је увек чекала омиљена храна, мајмуни су ускоро престали да узнемиравају грађане.

Ако би ипак нека нова крађа била пријављена властима, Алф је пажљиво испитивао случај и покушавао да нађе магота који је залутао у град. После сваке успешне истраге Алф би „крадљивца" одмах одводио у предграђе и показиво му где ће убудуће лако доћи до хране.

У свом послу Алф је неколико пута наилазио и на врло необичне случајеве. Једном приликом приметио је на четвртом спрату неке зграде магота који се баш у том тренутку искрадао кроз прозор носећи под мишком велики будилник. Алф је пажљиво пратио мајмуна и ускоро је у једној споредној улици открио читатво мало складиште покрадених ствари.

НАУЧИО МАЈМУНСКИ ЈЕЗИК

Тек после седам година Алфови напори уродили су плодом. Маготи су полако почели да се повлаче у брда, а они који су се за стално настанили у близини града постали су веома мирољубиви. Па ипак, Алф и дан данас будно пази да број мајмуна не пређе дозвољену границу. Кад год се јави оваква бојазан, искусни наредник шаље „вишак" магота у разне зоолошке вртове.

На Гибралтарској стени данас се може наћи свега четрдесетак магота. Иако малобројни, ови мајмуни су добро познати по својим несташлуцима.

Једном приликом неколико магота је у игри потпуно облепило блатом кола туристе које се, на смрт преплашен, није померио са свог седишта све док му полиција није притекла у помоћ.

Неком другом приликом човеку су скинули капу са главе и када је овај покушао да им је отме, тако су га претукли да је несрећник завршио у болници са неколико озбиљних озледа.

Најгоре је ипак прошао један француски новинар. Покушавајући да се докопа камере коју су му ове препредене животиње вешто скинуле с рамена, стропоштао се у дубоку провалију. Када су га спасилачке екипе нашле, више му није било спаса.

Али, једном човеку маготи сигурно никада неће нанети зло. После 20 година свесрдне бриге и старања о мајмунима, Алф је постао њихов љубимац. Он данас добро познаје све трикове ових ћудљивих животиња и чак је научио да се служи њиховим језиком. Довољно је да стари наредник само цокне језиком и сваки магот којег сретне спремно ће му одговорити на „поздрав" и затим се мирно удаљити.

М. Ш.

ОСТАТАК ИШЧЕЗЛОГ КОНТИНЕНТА

Група јапанских научника недавно је изнела претпоставку према којој острва која сачињавају данашњи Јапан представљају остатке великог континента. Он је, тврде научници, постојао до пре сто милиона година, када је нестао због судара са евроазијским континентом. У том судару појавила су се не само острва лучног облика која сачињавају данашњи Јапан, него и друга планинска острва у северним деловима Тихог океана.

СЛИ

Мада нас је време у коме живимо навикло на чуда, камера која за свега минут снима, развија и избацује фотографију остаје чудо, макар мало.

Камеру је конструисао др Едвин Ленд. Она која поред оригиналног назива првог „полароид" апарата носи још и ознаку SX — 70, у стању је да ради оно што Лендов првенац није. За то су, међутим, биле потребне године истраживања и милиони долара.

„Полароид SX — 70" не разликује се много од било којег другог фотографског апарата: и код њега светло пролази кроз сочива и пада на фото-сензитивни папир. Разлика је у ономе што се даље одиграва — у процесу настајања негатива и развијања.

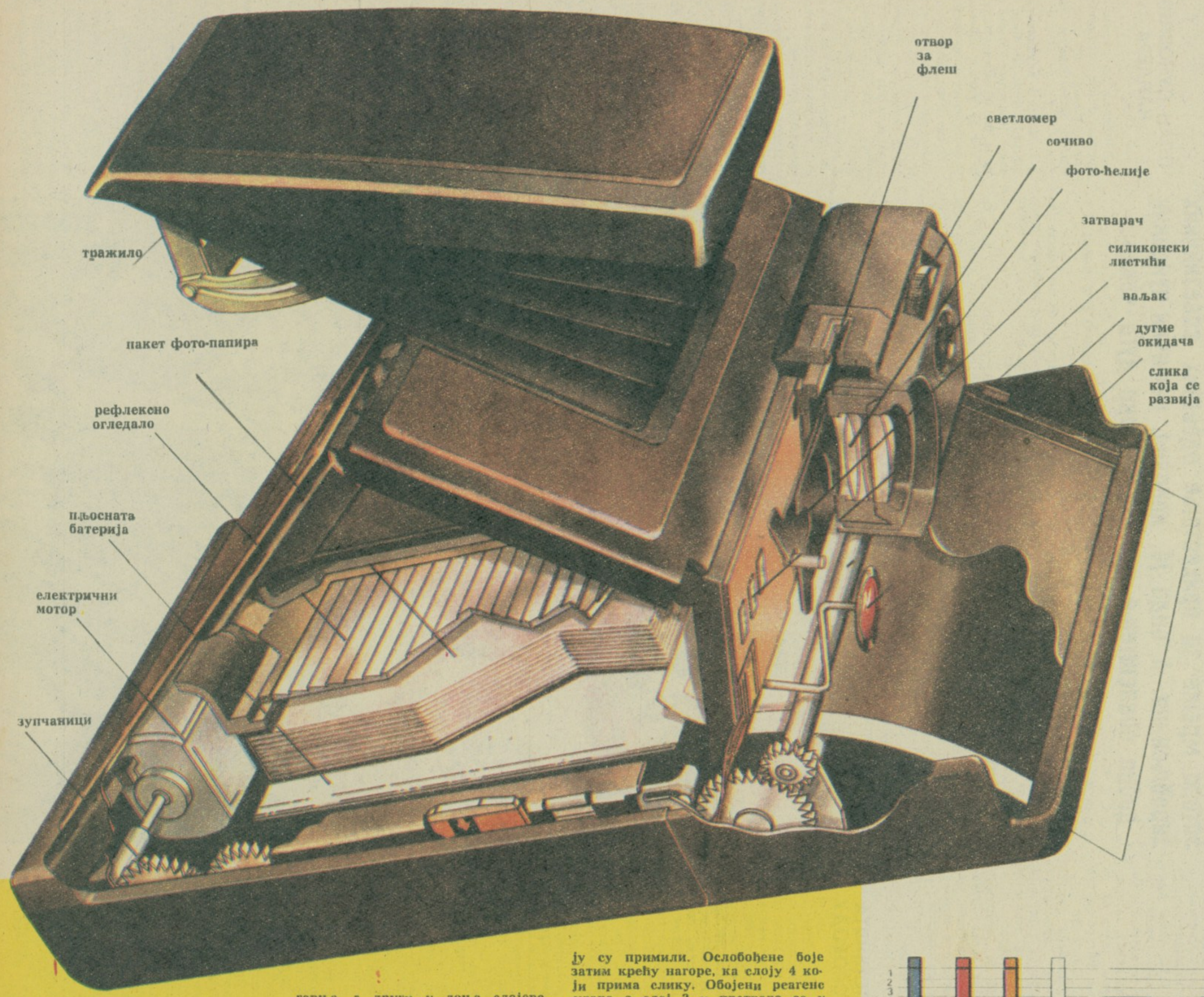
У тренутку када се притисне дугме окидача, светло, уместо да пролази кроз тражило, пада на једно рефлексно огледало које се у часу притиска на дугме подиже и прима светлосне зраке. Огледало усмерава светлосни сноп на специјални пакет фото-папира који се налази у камери.

У часу окидања аутоматски се подиже и затварач тражила, тако да само светлост која пролази кроз сочива доспева у камеру. Конструкција специјалног рефлексног огледала изузетно је компликована — само за овај део „полароида" утрошене су године рада.

У тренутку када светлост падне на фото-папир, почиње процес развијања. „Тајна", ове врсте камера је у пакету материјала који сам обавља све оно што се одиграва у обичној фото-лабораторији, с тим што се овде то чини много брже.

Сваки лист фотографског папира, од десет колико их има у пакету, састављен је од 13 слојева. Између четвртог и петог налази се развијач. У тренутку када лист фото-папира прође преко ваљка, развијач се разлива по читавој површини фото-листа. У додиру са једним од слојева, формира се и тамна хемијска супстанца која не допушта да допре светлост

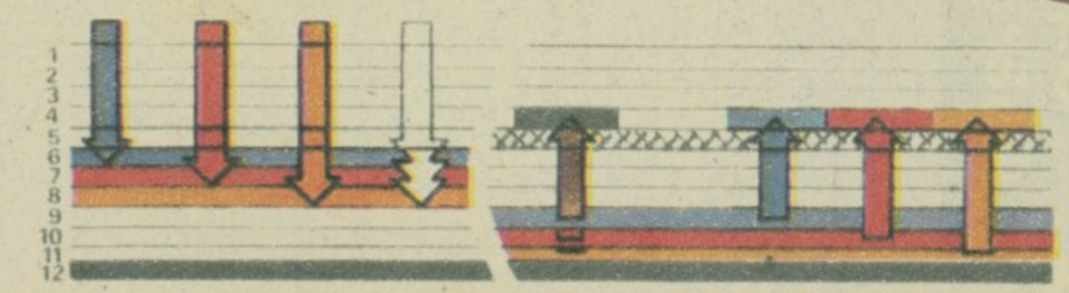
ЧУДА ЉУДСКИХ РУКУ

све док се процес развијања не заврши.

Изузетна особина оваквих апарата је и то што код њих сваки пакет фото-папира садржи и сићушну пљоснату батерију која покреће електрични мотор и аутоматски светломер. Микро-развијач и транзисторско струјно коло чине „електронски мозак“ свакe „полароид“ камере. А тај мозак прави „чуда“ за један минут.

У тренутку када фото-папир из пакета доспе на ваљак, растварач између 4. и 5. слоја се разлива и то тако што један део продире у горње, а други у доње слојеве. У часу када светлост падне на фото-осетљиве слојеве (6, 7, 8), настаје негатив. Даље продирање растварача у „обојене“ слојеве (9, 10, 11) ослобађа одговарајуће боје у пропорцији према светлости коју су примили. Ослобођене боје затим крећу нагоре, ка слоју 4 који прима слику. Обојени реагенс удара о слој 3 и претвара се у тамну хемијску супстанцу која не пропушта светлост. Минут касније, слој 2 је већ „фиксирао“ слику и она тада може да се извади заштићена танким слојем прозирне пластике

ТАЈНА МИСИЈА ОЦА О'ФЛЕРТИЈА...

БОРАЦ У МАНТИЈИ

Месецима је заповедник СС одреда у Риму покушавао да сазна име тајанственог свештеника, организатора мреже за прихватање одбеглих савезничких заробљеника. А онда је, коначно, немачки пуковник добио обавештење на које је тако дуго чекао...

На једном од стражарских места у центру Рима немачки војници једва да су и погледали четворицу људи у свештеничким мантијама који су у тишини прошли крај њих једне ноћи крајем јесени 1943. године.

Да им је то, којим случајем, пало на памет, сазнали би да је само једна од те четири неме фигуре заиста свештеник. Овако је ћутљива и ужурбана групица неометано промицала мрачним градом док није стигла до једне зграде у Улици Дел Империо.

Тек када је Хенријета Шевалије за њима затворила врата свога стана, три одбегла британска затвореника и њихов спасилац отац О'Флерти могли су најзад да одахну...

СКЛОНИШТА ЗА СЛОБОДУ

Иако је још у току школовања у шкотском граду Лимераку било јасно да ће млади О'Флерти направити сјајну каријеру, тешко да су његови учитељи могли и да претпоставе да ће једног дана њихов штићеник заузимати високи положај у Ватикану, центру католичке вероисповести. Још је мање вероватно да је ико од њих могао и да сања какву ће улогу О'Флерти одиграти у антифашистичком отпору...

Тек по избијању другог светског рата отац О'Флерти се нашао у Ватикану, а важна функција коју је обављао и личне способности допринели су да име овог ирског свештеника постане свима познато. Један од О'Флертијевих блиских пријатеља био је и тадашњи амбасадор Велике Британије у Риму сер Д'Арси Озборн.

Када је септембра 1943. године Италија капитулирала, два пријатеља су се забринула: немачке трупе окупирале су и Рим, а СС одреди чешљали четврти у потрази за одбеглим затвореницима којих је тих дана било доста. Јер, док су дотадашњи стражари, Италијани, после потписивања капитулације у паници напуштали своја места, из бројних затвора широм земље заробљеници су могли једноставно — да ишетају...

А ни отац О'Флерти ни амбасадор Озборн нису хтели да допусте да одбегли затвореници поново падну у заробљеништво сада још страшнијих, немачких тамничара. Тако је и рођена идеја о стварању тајне мреже „сигурних кућа", у ствари склоништа у којима су затвореници могли да сачекају прву погодну прилику да их из окупираног града „прокријумчаре" на слободу.

Један од првих агената оца О'Флертија била је Хенријета Шевалије, удовица са Малте, чији је стан на трећем спрату зграде у Улици Дел Империо примио прве одбегле затворенике — двојицу француских официра који су једва чекали да се придруже својим јединицама.

Ускоро је отац О'Флерти добио подршку и неопходну финансијску помоћ многих италијанских патриота, а мрежа „сигурних кућа" проширила се на многе четврти града.

Једно од тих склоништа налазило се на месту за које би се, у најмању руку, могло рећи да је — веома чудно...

Вероватно је да се представници надлежних власти нису изненадили када је отац О'Флерти изнајмио стан у Улици Фиренца. То и не би било необично да се у истој улици није налазио и главни штаб немачких јуришних одреда и да смели свештеник није намеравао да изнајмљени стан претвори у једно од својих склоништа.

ПЛАН ПУКОВНИКА КАПЛЕРА

О'Флерти је својим запрепашћеним сарадницима хладнокрвно објаснио на изглед врло опасну замисао:

— Човек у оваквим ситуацијама мора да буде дрзак. Последње место на коме би Немцима пало на памет да траже одбегле је у сопственом дворишту.

Отац О'Флерти имао је право. Оно што у том тренутку није могао да зна је да се непријатељ спрема за противудараац. Приче о све већем броју затвореника који су нестајали као да су у земљу пропали почеле су да круже Римом, а неке од тих гласина стигле су и до немачких агената.

Месецима се у команди града говорило о смелом свештенику и све већој подршци коју његове „подривачке" акције уживају код становника. Проблем је био у томе што нико није знао свештениково име.

Све до краја марта 1944. године заповедник СС одреда у Риму пуковник Херберт Каплер није, и поред свих напора, успео да уђе у траг „незгодном" свештенику. А онда је једнога дана пуковник добио обавештење на које је тако дуго чекао — свештеник се зове О'Флерти.

Заповедник СС одреда знао је да је мрежа склоништа и сарадника већ исувише разграната и добро организована да би могао потпуно да је разори. Одлучио се зато на, тако му се чинило, сигурнији и много делотворнији потез — убиство оца О'Флертија.

План пуковника Каплера имао је само један недостатак — све док се налази на територији која припада Ватикану антифашистички расположени свештеник ужива заштиту самог папе. Препрека која, показаће се, неће дуго мучити заповедника СС одреда.

Када су се тог пролећног јутра једна кола зауставила пред црквом Св. Петра, нико од пролазника вероватно и није обратио пажњу на два цивила која су се брзим корацима упутила према цркви. Сасвим је сигурно да је мало ко у човеку који је остао на задњем седишту паркираног а-

утомобила могао да препозна заповедника СС одреда, пуковника Каплера.

ТАЈАНСТВЕНИ ЂУЗЕПЕ

Чим су ушле, убице су угледале своју жртву: не слутећи ништа, отац О'Флерти је, с молитвеником у рукама, стајао крај главног олтара. Иако се жртва налазила на „посвећеном" земљишту, џелати нису имали намеру да одустану од извршења задатка.

Али, пре него што је и један од њих успео да повуче ороз, шесторица припадника швајцарске гарде, познатих ватиканских стражара, успели су да савладају атентаторе и да их за свега неколико тренутака комешања избаце на један од споредних улаза огромне цркве.

У уском сокаку, у којем су се нашле несуђене убице, кажу даље документи, „обрадила" их је група Југословена, вероватно такође одбеглих затвореника... Два сата касније, два агента Гестапоа упала су у свој главни штаб, поцепаних одела и лица поднадулих од ударца.

Тако је, још једном, отац О'Флерти надмудрио своје непријатеље. Непријатно искуство имало је и једну добру страну — велечасни је постао још опрезнији, тако да ни читаве следеће године ни Гестапо ни припадници СС-а, ма колико то жарко желели, нису успели да се докопају „лукавог свештеника".

Истина, за чињеницу што је и даље несметано помагао савезничким заробљеницима да се докопају слободе, О'Флерти је могао да захвали и младом Италијану кога су сви знали само по конспиративном имену Ђузепе Икс.

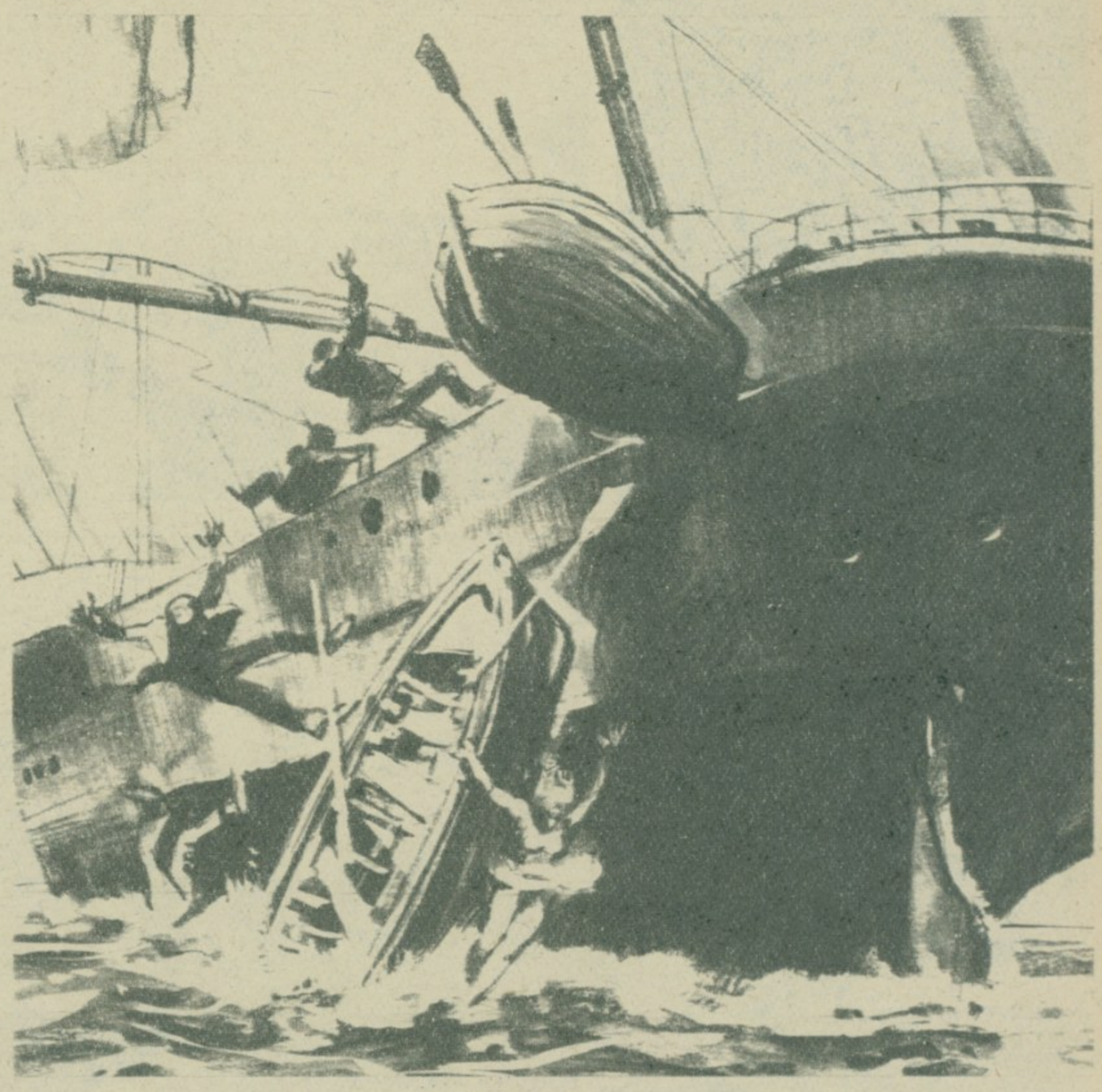
Ма како се стварно звао, Ђузепе је радио у главном штабу СС одреда, дакле на положају идеалном за прикупљање информација које су оца О'Флертија и те како занимале — време и место рација и других акција које су Немци узалудно предузимали како би стали на крај све дрскијим организованијим бекствима заробљеника.

За десет месеци у току којих се отац О'Флерти сем свештеничких предано бавио и пословима много опасније природе, на слободу је пребачено око 4 хиљаде заробљеника свих националности.

А савезнички војници који су 4. јуна 1944. године прошли крај цркве Св. Петра у Риму могли су да виде и једног свештеника како их, стојећи на степеницама, са сузама у очима немо поздравља...

М. И.

НА ЧЕМУ ЋЕМО ПЛОВИТИ КАД НАФТЕ НЕСТАНЕ?

ЈЕДРА ЗА ЧЕЛИК

Док други можда само сањају о романтичним педесетим годинама прошлог века када је у ливерпулску луку годишње пристајало по 75 хиљада једрењака капетан Мајк Вилеби тврди да би се његов теретњак на једра „Виндроуз" и те како исплатио.

„Виндроуз" се ипак разликује од лепих и романтичних лађи прошлог века. По плановима и прорачунима израђеним у дому Мајка Вилебија у Фолију, нови — стари брод требало би да се изради од челика, а сем једара као помоћно погонско средство користио би се и мотор.

„Виндроуз" би био дугачак 146 метара, а могао би да понесе терет од 12 хиљада тона. Некада би ове димензије од њега начиниле џина међу једрењацима, али у доба бродова на нуклеарни погон, величина „Виндроуза" одговара димензијама сасвим просечног теретњака.

„Виндроуз" би имао пет јарбола са четвртастим једрима, али и стабилизатор и сложене апарате за метеоролошка испитивања који потврђују да би се овај једрењак ипак разликовао од својих претходника. Најважнија је већ поменута разлика — уместо од дрвета, он би био израђен од челика. Конструктор теретњака на једра допушта употребу дрвета можда само када се ради о вратима кабина.

ЛАКО ДО ПОСАДЕ

Испитивања Вилебија показала су да су једрењаци некада развијали брзину од 10 чворова, а Енглезима добро позната „Велика Британија" пловила је једном читавих тридесет дана покретана искључиво снагом ветра и успела да развије просечну брзину од 13,6 чворова.

Да би доказао своје тврдње о економичности и оправданости једрењака чак и у ово наше време, Вилеби је израчунао да би неки моторни брод раздаљину од Европе до Аустралије савладао за 35 дана док би његовом „Виндроузу" за тај исти пут било потребно само десет дана више — делом зато што би опловио Рт Добре Наде. Тачно је, дакле, да је једрењак спорији, али је зато сигурно и — јефтинији. Мајк Вилеби је навео и колико: цена превоза сваке тоне робе једрењаком била би за петину нижа, а „Виндроуз" би годишње трошио око десет процената горива мање од моторних бродова. У доба све веће несташице овог горива то је предност која једрењаку и те како иде на руку.

За Вилебијев брод посада би се лако нашла. У прилог томе говоре подаци којима располаже енглеско Национално удружење помораца чији чланови, као разлог за напуштање свог занимања, све чешће помињу убитачну монотонију живота на бродовима на којима је све аутоматизовано. На „Видроузу" живот сигурно не би био толико једноличан.

На жалост, на челичном једрењаку неће бити места за путнике, а то потврђује и одлучна изјава његовог конструктора:

— Једрењаци и чамци за спасавање не иду заједно. Ја не волим путнике.

СИГУРНИЈИ — И КАД ТОНУ

Претпостављало се да би, уколико постане стварност, четрнаестодневно или петнаестодневно путовање од Велике Британије до САД и само девет дана у повратку — како говоре Вилебијеви прорачуни — привукло туристе жељне романтике.

Што се Мајка Вилебија тиче, он своје нацрте није израдио да би се вратио у прохујала времена. Творац „Виндроуза" тврди да је његов једрењак брод будућности.

Како би се схватило да замисао енглеског капетана није без основа, довољно је да се размисли о годинама које долазе. Једрење је свакако економичније и сигурније од нуклеарних бродова који се, у ово доба глади за нафтом нуде као замена за моторне бродове. Јер, шта ће бити када се у оних 200 бродолома колико се у свету годишње догоди уплете и неколико пловећих нуклеарних реактора?

МИНИ-КВИЗ

1. Да ли је полонијум радиоактиван?
2. Крн је...
3. Где се налази град Амијен?
4. Шта је валхала?
5. Ко је написао роман „Мучнина"?

ОДГОВОРИ:

1. Јесте. Полонијум је недовољно испитан радиоактивни елемент који су 1898. године открили Пјер и Марија Кири. Име је добио по Пољској, Маријиној домовини. 2. Крн је врх на јужном делу Јулијских Алпа, западно од Бохињског језера, висок 2245 m; 3. Амијен је град на реци Соми, у Француској. Знамењан је због машинске текстилне индустрије; 4. Валхала је у старој нордијској митологији пребивалиште палих јунака Један Один, бог мртвих; 5. Роман „Мучнина" написао је француски књижевник Жан-Пол Сартр који се определио за филозофију егзистенцијализма и допринео његовој развоју и популаризацији после другог светског рата бројним књижевним, филозофским и публицистичким делима.

БИМ И БУМ

ВУЋИ СЕ НАПОЉЕ ДА ИСТРЕСЕШ ДУШЕК?

УВЕК САМ ЈА ЖРТВА!

НЕ ВЕРУЈЕМ КАПЕТАНУ! АКО ГА УХВАТИШ ДА ЧМАВА...

НЕ БРИНИТЕ! МОТРИЋУ НА ЊЕГА!

АХА!

А САД МАЛО ДА ДРЕМНЕМ!

ЗЗЗ

ПШПШШ...

КАПЕТАН ВЕЋ ЗАБУШАВА!

САД ЋУ ЈА ДА ГА СРЕДИМ!

НАУЧИЋУ ПАМЕТИ ТУ ЛЕНЧУГУ!

ШТА ЈЕ ТО? ЛУТКА ИСПУЊЕНА СЛАМОМ!

ТАКО! МИСЛИШ СА МНОМ ДА ТЕРАШ СПРДЊУ!

ОВОГ ПУТА САМ СЕ ДОБРО ИЗВУКО ЗАХВАЉУЈУЋИ ВАМА!

ТРЕСИ ТАЈ ДУШЕК ДОК НИСАМ ТЕБЕ ИСТРЕСЛА ИЗ ПАНТАЛОНА!

© 1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

BABALU стрип

ЗА ОВОГ ПЕВАЧА КАЖУ ДА ГА СВИ МЛАДИ ВОЛЕ!

НОВ!

СИГУРНО ЗАТО ШТО СА СОБОМ УВЕК НОСИ...

ПАКЕТ KOLOY'S ЖВАКАЋИХ ГУМА!

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

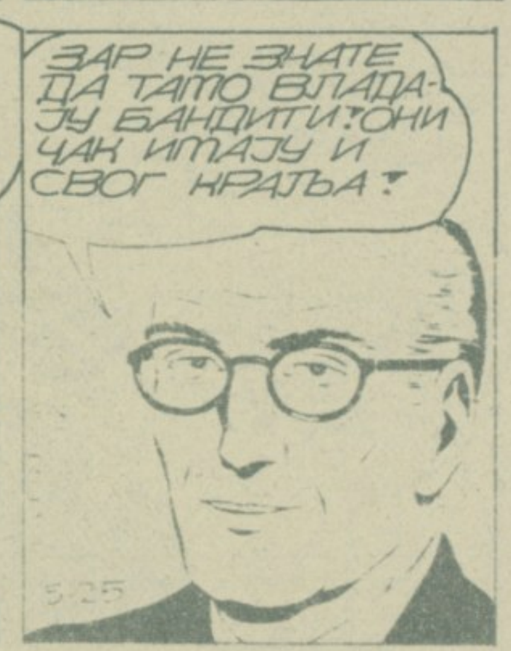

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

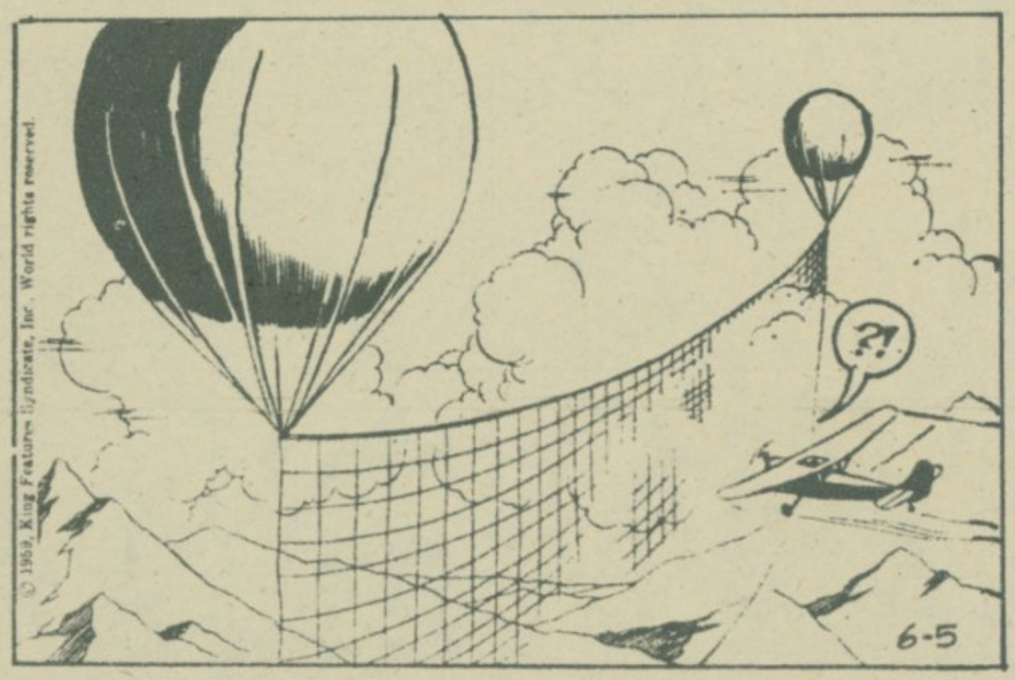

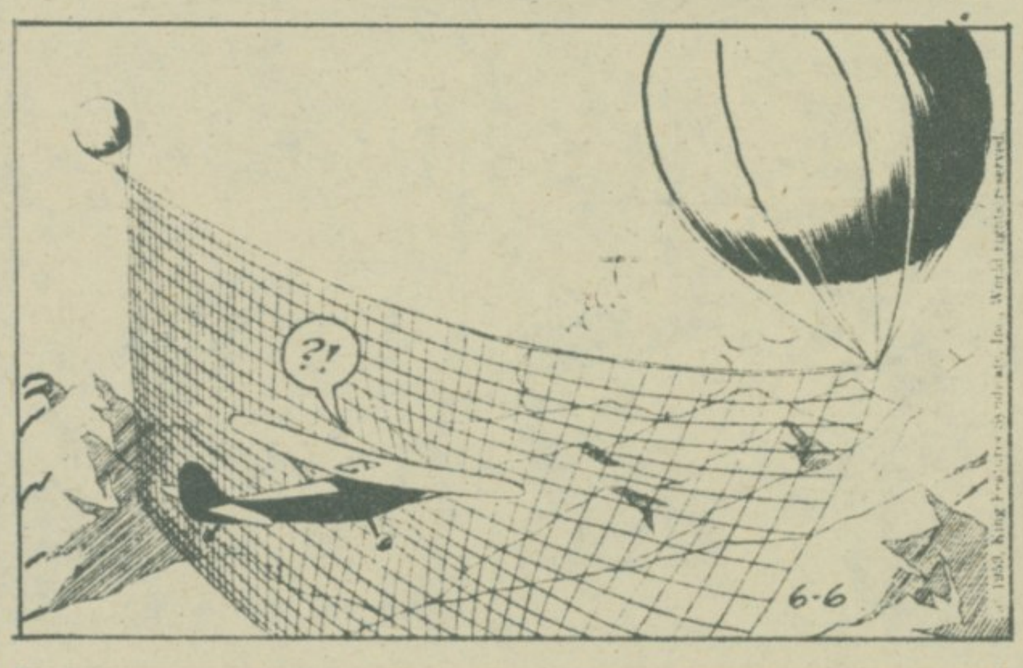
МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

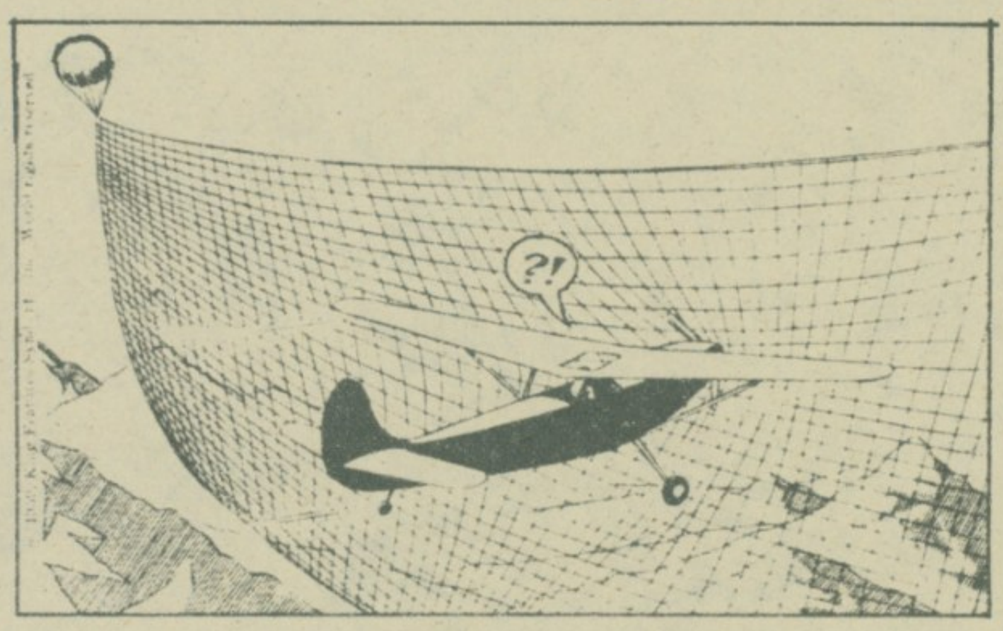

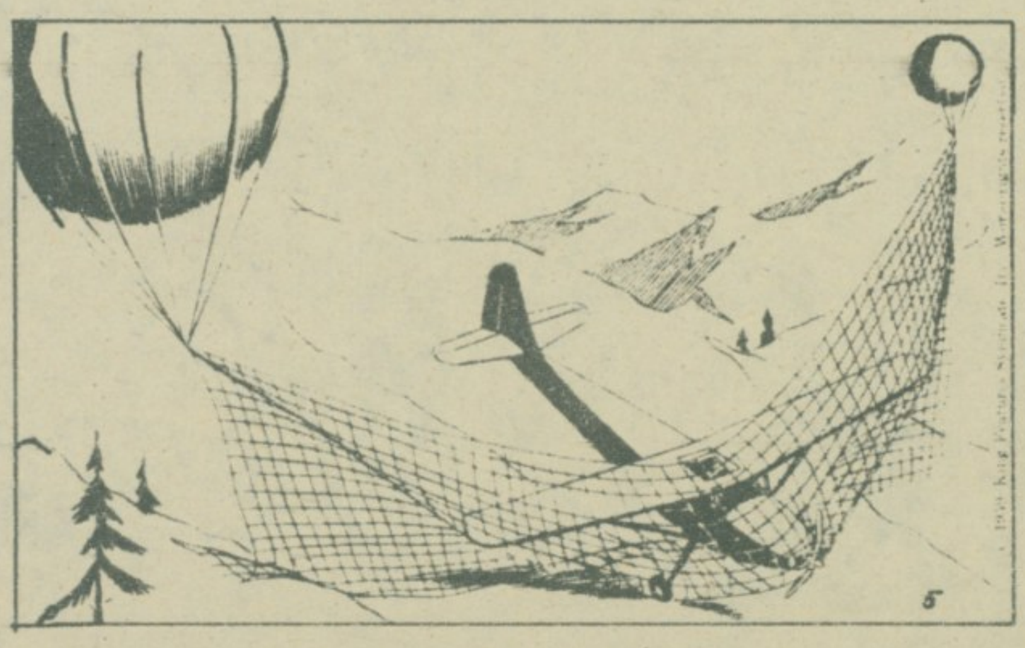

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

ЕНО И БАНДИТА!

НЕМА МНОГО ПАРА!

АЛИ...

УТУКНИ!

ОДВУЦИТЕ ГА У ЈАРУГУ!

ДОБРО ГА НАТУФЛИРАЈ ДА СЕ НЕ ВИДИ ИЗ ВАЗДУХА!

НИЈЕ НИ ЧУДО ШТО ИЗВИЂАЧКИ АВИОНИ НИСУ МОГЛИ ДА ИХ ПРОНАЂУ!

РАЗБОЈНИЦИ УБРЗО НАПУСТИШЕ ЈАРУГУ...

ШТА СВЕ ЉУДИ НЕЋЕ ДА ИЗМИСЛЕ! ДА ЗАВИРИТО У АВИОНЕ!

НЕМА ПУТНИКА НИ ЧЛАНОВА ПОСАДЕ!

НИ У ОВОМ НЕМА НИКОГ!

ШТА ЛИ ЋЕ ДА РАДЕ СА ОВИМ ПИЛОТОМ! ИДЕТО ЗА ЊИМА!

МОЖДА ЋЕТО ОТКРИТИ И НЕСТАЛЕ ПУТНИКЕ!

ХЕЈ!

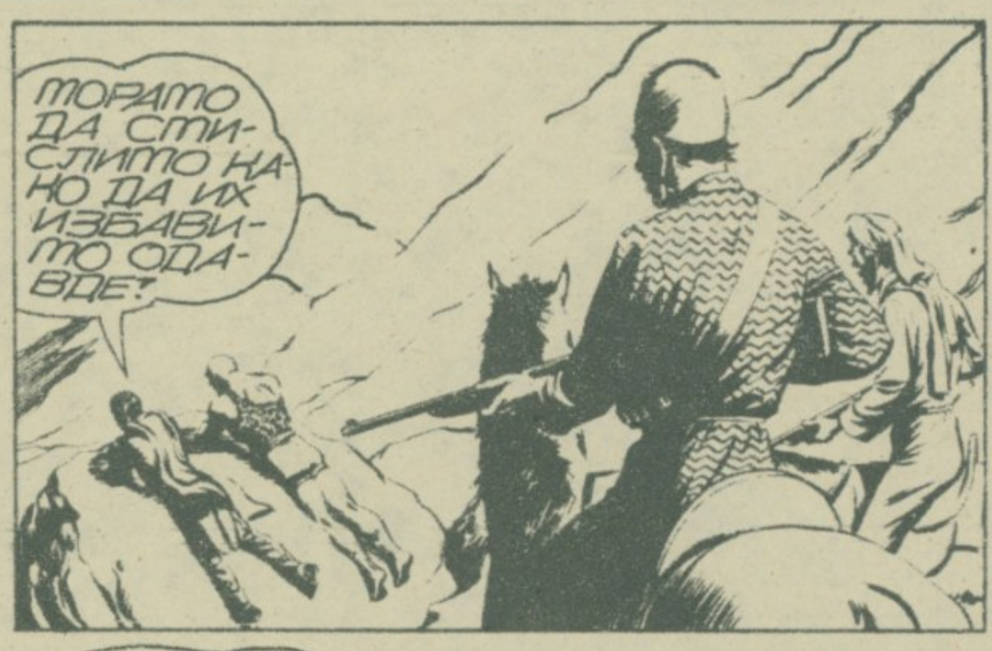
МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

НИЈЕ! ОНО ЈЕ НАЈСНАЖНИЈИ МЕДВЕД У ПЛАНИНИ!

ПИХ! ОНИ СУ ШПИЈУНИ И МОРАЈУ УМРЕТИ!

ЗАР СИ ЗАБОРАВИО НАШ ЗАКОН!

6-29

© 1969 King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

НАЈСНАЖНИЈИ ЧОВЕК ПОСТАЈЕ КРАЉ РЕЛЕ

?

ЛОТАР ЈЕ ИПАК БИО ПОВРЕЂЕН У БОРБИ С МЕДВЕДОМ..

ЛОТАРЕ?

ЗАШТО ТИ НИСИ КАЗАО ДА СИ ОЗЛЕЂЕН!

ИЗГЛЕДА ДА ТИ ЈЕ НЕКО РЕБРО ПОЛОМЉЕНО!

ДА, У ПРАВУ СИ! НАЈСНАЖНИЈИ ЧОВЕК РЕЛЕ ЈЕ КРАЉ!

© 1969, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПА, БОРИЋУ СЕ С ЊИМ, АЛИ ОДМАХ!

НЕ! ОН ЈЕ ПОВРЕЂЕН!

6-30

ОНДА САМ ЈА И ДАЉЕ КРАЉ!

БОРИЋУ СЕ!

НЕ МОЖЕШ!

7-1

БОЈИШ МЕ СЕ, А?

© 1969 King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ШТА МУ ЈЕ?

ЗАР ЈЕ НУКАВИЦА?

ПОКАЗАЋУ МУ НО САМ!

НЕ! ПОТРЕБАН ТИ ЈЕ ЛЕКАР И ОДМОР!

© 1969, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

А ВИ СТЕ ГА НАЗИВАЛИ ХЕРОЈЕМ! ХА, ХА!

МА, КОМЕ СЕ ТИ РУГАШ?

7-2

10

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

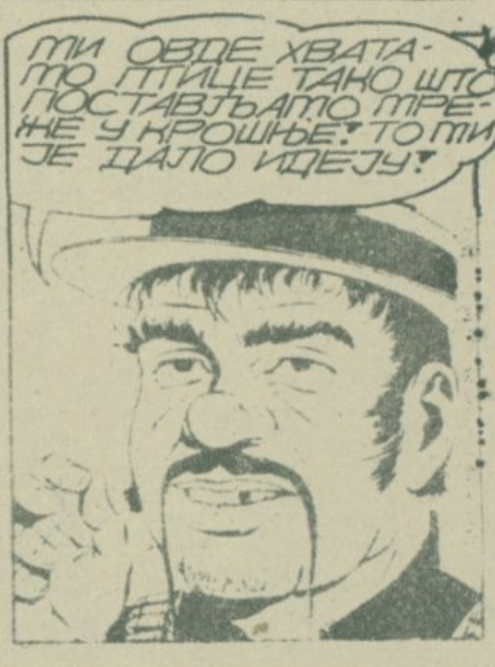

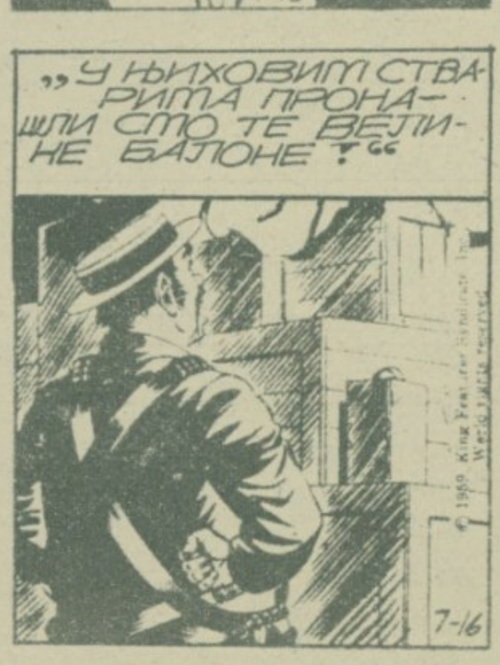

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

УСПЕЛИ СТЕ?

„ТРЕЖУ СТЕ ПОВЕЗАЛИ ЗА БАЛОНЕ И ПУСТИЛИ...“

7-17

ТАКО СТЕ УХВАТИЛИ ОНЕ АВИОНЕ! ПУТНИКЕ И ПОСАДУ ДРЖИТЕ КАО РОБОВЕ?

НЕМА ВИШЕ ХВАТАЊА АВИОНА, РОРК?

1959, King Features Syndicate, Inc.
World rights reserved

ХОЋУ И ЈА ДА РАДИМ НА ПОЉУ КАО И ОНИ? ХАЈДЕ, ПОШАЉИ ME ТАМО?

УХ? ШТА ЋЕ ОВАЈ ЧОВЕК ОВДЕ? НЕК РАДИ С ОСТАЛИМА?

РОРК ЈЕ ЈОШ БИО ПОД ХИПНОЗОМ...

ТАКО СУ ПОВЕЛИ МАНДРАКА У ПОЉЕ...

ИЗГЛЕДА ДА САМ САЊАО ДА ЈЕ НЕКИ ЧОВЕК УБИО ПЕДВЕДА... УХ! НИЧЕГ СЕ ВИШЕ НЕ СЕЋАМ!

7-18

РАДИТЕ ОД ЗОРЕ ДО ТРАНА?

ПЛАНИРАЛИ СТЕ БЕКСТВО ЗА ВЕЧЕРАС?

НИ СЛУЧАЈНО! ЊИХ ЈЕ ХИЉАДУ И СВИ СУ НАОРУЖАНИ! СТРПИТЕ СЕ!

НОЛИНО ЈОШ? НЕ МОЖЕМО ОВО ВИШЕ ДА ИЗДРЖИМО!

7-20

УПОЗОРИО САМ ВАС ДА НЕ ПРИЧАТЕ ДОК РАДИТЕ! МОТИКУ У РУКЕ И КОПАЈТЕ!

НЕЋУ!

ШТА? НЕЋЕШ ДА РАДИШ?

7-21

МАНДРАК ЈЕ НАПРАВИО ЈЕДАН ПОКРЕТ РУКОМ...

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ КАО ДА СЕ БАНДИТУ ОБМОТАО БИЧ ОКО ВРАТА...

ГЛБ!

НЕ МРДАЈ!

14

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

МАНДРАК: КРАЉ БАНДИТА

ВЕСТ СЕ ШИРИЛА ПЛАНИНОМ...
ТО ЈЕ НОВИ КРАЉ НАРЕДИО?
ДА! ДОБИЋЕТЕ НОВО ОРУЖЈЕ!
7-31
ДА! ТУ ЈЕ ОРУЖНИЦА!
?
© 1959 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.
ОВО ЈЕ НОВО ОРУЖЈЕ?
?
АЛИ, ТИ СЕ ИЗДРЖАВАТО ПОМОЋУ ПИШТОЉА И ПУШАКА!
ОД САДА ЋЕТЕ СЕ ИЗДРЖАВАТИ ОБРАЂУЈУЋИ ЗЕМЉУ!

ОПЕТ СУ АВИОНИ МОГЛИ ДА ЛЕТЕ ИЗНАД РЕЉЕ...
А ВОЗИЛА СУ НЕСМЕТАНО ПРОЛАЗИЛА ТЕСНАЦЕМ...
8-1
СЕЋАШ СЕ ДОБРОГ СТАРОГ ВРЕМЕНА?
НЕ СПОМИЊИ МИ ГА!
БАНДИТИ РЕЉЕ ПОСТАЛИ СУ ЗЕМЉОРАДНИЦИ...
ЗАИСТА СИ БИО КРАЉ БАНДИТА? ШТА СЕ ОНДА ДОГОДИЛО?
НИЈЕ ВИШЕ БИЛО БАНДИТА И ЈА САМ ДАО ОСТАВКУ!
КРАЈ ЕПИЗОДЕ

МАНДРАК: ЗАШТИТНИЦИ

ПОШАО САМ ПО СЛЕДОВАЊЕ!
АЛИ, НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ВАС ПЛАЋАМ ШТО НАС ШТИТИТЕ!
ВИДИШ ЛИ ШТА СЕ ДОГОДИЛО СА КРОЈАЧЕМ ПРЕКО ПУТА? СИГУРНО ДА НЕ ЖЕЛИШ И ТИ ТАКО ДА ПРОЂЕШ!
ПОЛИЦИЈА! ДА НИСИ ПИСНУО!
БАКАЛНИЦА

ЗНАТО ДА ТИ БАНДИТИ РАДЕ СА ОБЕ СТРАНЕ УЛИЦЕ! ТАМО УНИШТАВАЈУ, ОВДЕ ИЗИГРАВАЈУ ВАШЕ ЗАШТИТНИКЕ!
КАКО ДА ВАМ ПОМОГНЕМО НАД НЕЋЕТЕ ДА САРАБУЈЕТЕ?
АЛИ, ЈА НЕ ЗНАМ НИШТА!
НЕ ВРЕДИ! СВИ СУ УПЛАШЕНИ!
И ТИ БИ! ВИДЕО СИ ШТА СУ УРАДИЛИ КРОЈАЧУ!
БИО СИ ДОБАР! ПЛАТИО СИ И ТИ НЕТО ТЕ И ДАЉЕ ШТИТИ!
ВИДИМО СЕ ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ!

МАНДРАК: ЗАШТИТНИЦИ

ГАНГСТЕРИ УЗИМАЈУ МИЛИОНЕ ОД СИТНИХ ТРГОВАЦА ПОД ИЗГОВОРОМ ДА ИХ ШТИТЕ!

ПРОКЛЕТЕ НОВИНЕ! НИЈЕ ТРЕБАЛО ЈОШ ДА ПИШУ О ОВОМЕ!

ПОЛАКО, ШЕФЕ!

ПРВО СКИНИТЕ ШЕШИР И ЦИПЕЛЕ, ПА ЋЕТО О СВЕМУ ПРИЧАТИ!

!

ТИ ТРГОВЦИ СЕ БОЈЕ ДА ПРОГОВОРЕ!

ИЗВИНИТЕ! ДА ПОЗОВЕТ БАКАЛИНА! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ТИ ДОНЕСЕ НАТИРНИЦЕ!

НЕЋЕТО ВИШЕ ДА ПЛАЋАТО ГАНГСТЕРИМА!

ШШШ! ДОЛАЗЕ!

БУПИ ОБАЗРИВ, ЦЕК! ПОЛИЦИЈА СЕ ВРЗМА У НАОНОЛО!

АХА!

БАКАЛИН

ПУСТИ САД ТАЈ ТЕЛЕФОН! МОРАТО ДА РЕШИТО НЕКЕ РАЧУНЕ!

ЗВР ЗВР

НЕЋУ ВИШЕ ДА ВАМ ПЛАЋАМ!

ОХ!

ЧУДНО! БАНАЛИН НЕ ОДГОВАРА, А МОРА ДА ЈЕ У РАДЊИ!

ИДЕМ САМ ПО НАТИРНИЦЕ!

ШТА СИ НАЗАО?

ОВАЈ... НЕ МОГУ ДА ВАМ ПЛАЋАМ ЈЕР ЋУ БАНКРОТИРАТИ!

БРИГА ME!

8-2

ЗНАШ ЛИ ТИ ШТА ЋЕ ТИ СЕ ДОГОДИТИ АКО НЕ ПЛАЋАШ? ИСТО ШТО И КРОЈАЧУ!

ПУСТИТЕ МОГ МУЖА!

?

А ТИ, ИЗЛАЗИ!

ДОШАО САМ ПО НАТИРНИЦЕ!

ТИ НАО ДА ПРЕТИШ БАКАЛИНУ?

?

ШТА?!

А САД СЕ ТИ ГУБИ!

ТИ МЕНИ ДА НАРЕЂУЈЕШ! НАПОЉЕ ИЛИ ЋЕШ ДО БИТИ МЕТАК!

!!

8-3

МАНДРАК: ЗАШТИТНИЦИ

ПАЗИТЕ, ОН ЈЕ ПРАВИ ГАНГСТЕР!

ДИВНО! ПОЛИЦИЈА УПРАВО ДОЛАЗИ!

ШТА?

СТАРИ ТРИН!

ШТО ЛИ НЕМА ЦЕНА? НЕ СМЕТО ДУГО ДА СЕ ЗАДРЖАВАТО ОВДЕ!

А, ЕВО ГА!

БАКАЛНИЦА

ШТА ЈЕ ХТЕО?

ДА ТУ ДАМО ПАРЕ! ОНИ НАС НАВОДНО ШТИТЕ!

НЕ СМЕШ ДА ГОВОРИШ!

НЕМОЈ ТИ РЕЋИ ДА ТЕ ЈЕ ОНАЈ МАЛИ БАКАЛИН ИЗБАЦИО!

И НИЈЕ! ПОЈАВИО СЕ НЕНИЦИН! ДАЈ ТИ СВОЈ ПИШТОЉ!

ЗАР ХОЋЕШ ДА ПРИВУЧЕШ ПОЛИЦИЈУ!

ОН ТЕ ЈЕ ЗНАЧИ РАЗОРУЖАО!

ОСТАНИ ТУ! ЈА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ ТИМ ТИПОМ И УЗЕТИ ТВОЈ ПИШТОЉ!

А, ТИ СИ ТАЈ! НЕ ЛИЧИШ БАШ НА НЕНОГ ЦИНА!

ЈЕ ЛИ И ОН ОД ОНИХ?

АХА!

УУХ!

ХЕЈ, ЕВО И ФРЕДА!

ДАЈ ГАС!

ИМА ЛИ ЈОШ НЕКОГ?

ПУСТИТЕ ИХ ДА ИДУ! ОНИ СУ НАОРУЖАНИ!

БЕНИТО!

ПРИПУЦАЈ!

БАКАЛНИЦА

КЛИОС

УХ!

МАНДРАК: ЗАШТИТНИЦИ

УХ! САМО ДА ГА СЕ ДОНОПАМ!

ВИ МЕНЕ МЕЦИМА, ЈА ВАС КОКОСОВИМ ОРАХОМ!

ААЈ!

!

И ДАЉЕ ТРЧИ ЗА ТНОМ!

ОДВЕШЋУ ГА ПРАВО У НАШЕ СКЛОНИШТЕ!

ГАНГСТЕРИ СУ УВЕК БРЖИ ОД НАС!

ШТО ЛИ НЕМА ЛОТАРА?

ПОЗВАЋУ БАНАЛНИЦУ!

ШТА? И ГДЕ ЈЕ САДА?

ЛОТАР ЈЕ УЛЕТЕО У НЕКУ ГУЖВУ! ИДЕМ ПО ЊЕГА! ВИ СЕ ОДМОРИТЕ!

ОДМОРИЋУ СЕ ТЕК КАД ПОХВАТАМ ОНУ БАНДУ!

ЈЕ ЛИ ОВО ЛОТАР УЧИНИО?

ПА, ЧИМЕ?

КОКОСОВИМ ОРАХОМ!

ОНИ СУ ГАНГСТЕРИ! УБИЋЕ ГА!

ДОШЛИ СУ ДА ТИ ПОНУДЕ НОВАЦ!

НО?

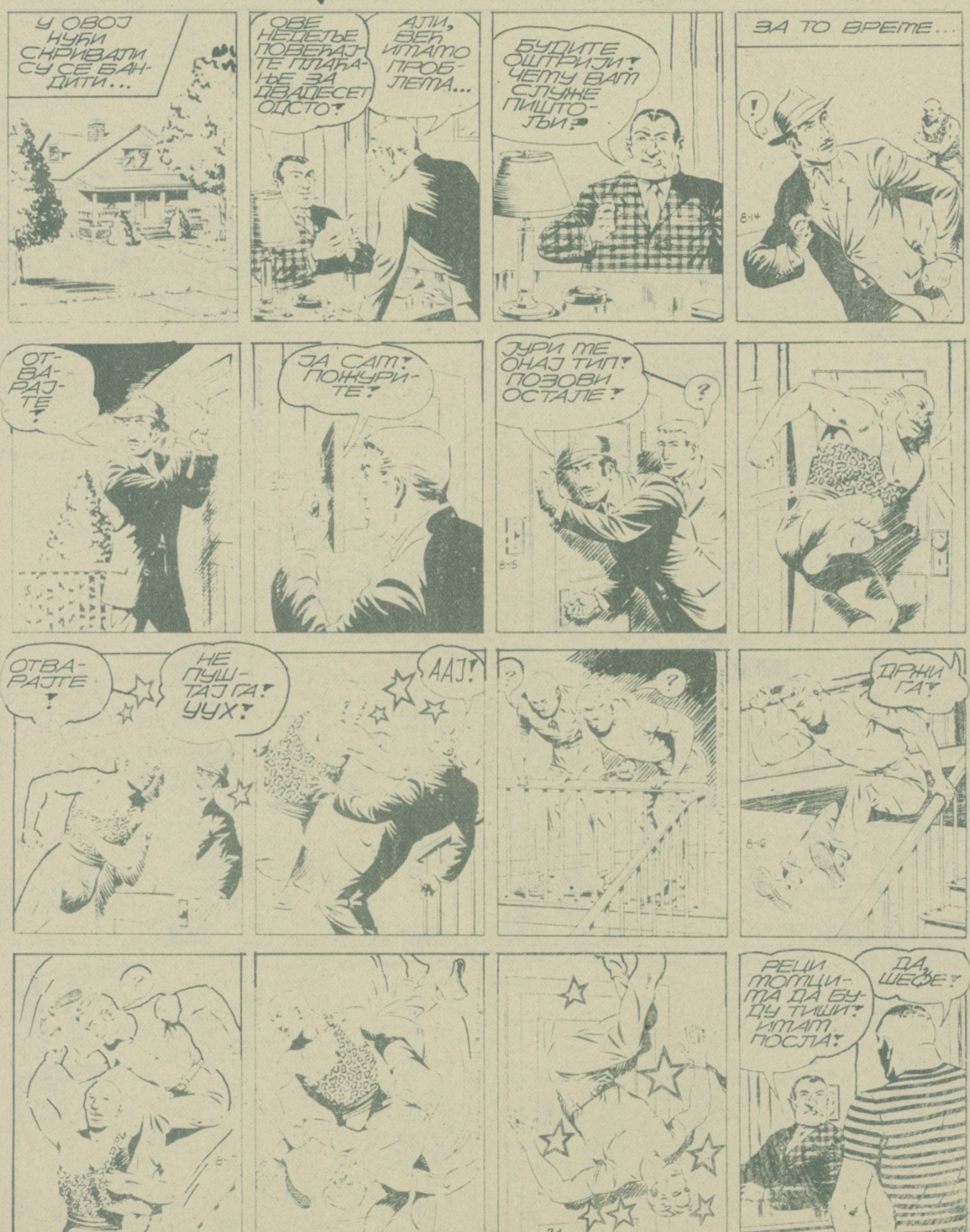
ОНЕ ХУЉЕ! А ОНДА ЈЕ УПАО ТАЈ ВАШ ЛОТАР...

„ЗАУСТАВИО ЈЕ БАНДИТЕ ГАЂАЈУЋИ ИХ КОКОСОВИМ ОРАХОМ!“

САДА ЈЕ ОДЈУРИО ЗА ЈЕДНИМ!

ШЕФЕ, ЛОТАР ЈЕ НАЛЕТЕО НА ГАНГСТЕРЕ!

МАНДРАК: ЗАШТИТНИЦИ

МАНДРАК: ЗАШТИТНИК

МАНДРАК: ЗАШТИТНИК

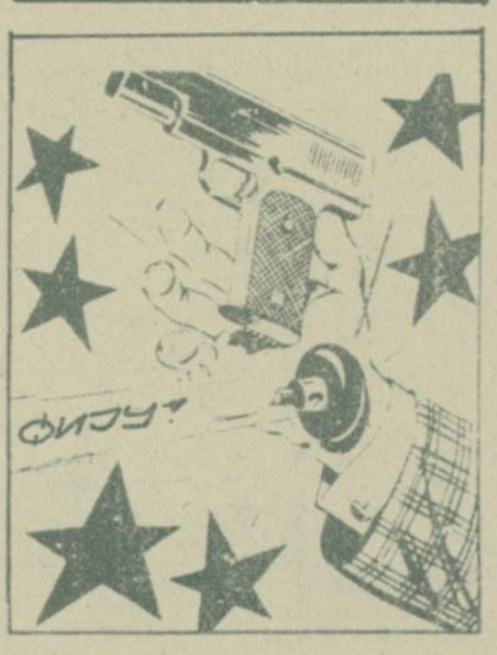

МИЛДАК: ЗАЛУТАНИ ПУТНИК

ТИ СИ ОВ-ДЕ ШЕФ?

ШТА? НЕ ПРИ-ЛАЗИ ЛА-ЗИ ТИ.

САВЛА-ДАО СИ ДВАНАЕС-ТОРИЦУ ОНОРЕ-ЛИХ УБИ-ЦА...

И...

...КШЧУ-ЛАО НЕВАКУ КАО ДА СИ УБРАО ЧВЕТ... И...

ОХХХ...

ОНЕ СВЕ-СТИО СЕ?

ЕВО ГАНГСТЕ-РСКОГ ГНЕЗДА! А ГДЕ ЈЕ ЛОТАР?

ПОМОЋНИКА

БУДИТЕ СПРЕМНИ НА СВЕ.

КАКАВ НЕРЕД?

ШТА ЈЕ ОВО?

КАО ДА ЈЕ НЕКА ЕЛИЦА!

БИО ЈЕ ТО ОВДЕ ЈЕДАН СУМ-НЉИ-ВАЦ!

ЧЕСТИТАМ ЛОТАРЕ!

КАО ШТО САМ ПО-РАО ДА БУДЕМ ГРУБ.

КАО ТИ ЗЕ БАНДЕ, ОВЕ ТИ И НЕ ЗНАЧИ СХВАТАШ КАКВО СИ ДОБРО УЧИНИО!

ТАНДРАЧЕ, МИ СМО ПОЗВАЛИ ПОЛИЦИЈУ НА ВЕЧЕРУ! ИДЕТ БРЗО ДА ПРЕТИМ!

АЛИ, ГДЕ ЈЕ ЛОТАР? ГДЕ ЈЕ ШЕФ-БАН-ДЕ?

ЕВО НАС

САМО ЈЕДАН ЛОТАР НА ОВОМ СВЕ-ТУ

НЕВЕ-РОВА-ТНО ЈЕ?

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ЦРНИ РЕПОРТЕР**

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

Кићка

УСТАЈ, КИЋО! ЧЕКА ТЕ ДИВАН ДАН!

НЕИК' ЧЕКА!

ШТА КИЋА РАДИ ОВДЕ?

ФУЈ!

УФ!

БАХ!

© 1979 King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

СРАМ ТЕ БИЛО!

МРЗИМ БАКУ!

ОНА ЈЕ ВЕШТИЦА!

ШТО СИ ЉУТ НА БАКУ?

ЗАТО ШТО ЧИСТИ МОЈУ СОБУ!

БАШ СТРАШНО! СИГУРНО ЈЕ ПОБАЦАЛА СВЕ СТАРЕ ИГРАЧКЕ!

ЈОШ ГОРЕ!

ПРВО ЈЕ...

!

!

... МЕНЕ ИЗБАЦИЛА НАПОЉЕ!

7-1

BUD SAGENDORF

РЕВОЛУЦИЈА У МАТЕМАТИЦИ

ЕУКЛИД НИЈЕ У ПРАВУ

— Тај младић је скренуо! — згранула су се учена господа на Гаусово тврђење да је једна од најчувенијих поставки хеленског математичара нетачна.

Једног позног јесењег дана 1780. године зидарски предузимач и посједник Гаус из Брауншвајга обрачунавао је зараду сезонским радницима који су радили на његовом имању.

Трогодишњи Карл Фридрих је, као увек у таквим приликама, стајао уз оца и с великим интересовањем посматрао како његово гушчје перо у дебелу књигу исписује бројке.

У једном тренутку дечак стави прст на једну бројку и озбиљно рече:

— Тата, овде си погрешио!

Сви се гласно насмејаше, а отац нежно чупну сина за косу и рече:

— Зашто увек буљиш у бројеве и сметаш ми? Иди, играј се с децом!

Кад је отац најзад завршио обрачун, приметио је да му се у рачуну нешто не слаже. Дао се на посао испочетка и пронашао грешку.

Била је баш на оном месту у дебелој књизи на које је мали Карл Фридрих упро прстићем.

О Карлу Фридриху Гаусу кроз Брауншвајг су потекле приче као о математичком чуду од детета.

Да такве приче нису нимало претеране, Карл Фридрих је доказао у основној школи.

СТВОРИЋУ НОВУ ГЕОМЕТРИЈУ!

Једног дана наставник математике је, уморан од седељке која је трајала до пред зору, хтео мало да одрема и одмори се на првом часу.

— Ево вам задатка, децо! — рекао је. **—Сабраћете све целе бројеве од 1 до 100 и ко први реши задатак нека ми донесе свеску.**

Наставник је био више него сигуран да га нико неће узнемирити до краја часа, али грдно се преварио. После петнаестак минута из дремежа га је пренуо глас Карла Фидриха Гауса:

— Господине... Господине, ја сам израчунао! Збир је 5050!

— Како си тако брзо дошао до резултата? — запита наставник трљајући очи како би се уверио да не сања. —

— Једноставно, господине! — одговорио је основац и пружио му свеску. — **Уместо да сабирам 1+2+3+4 и тако до 100, ја сам сабирао с оба краја истовремено: 1+100, 2+99 3+98 и тако све до 50+51! Тако сам сабрао свега педесет парова. Сваки од тих парова даје збир 101, а 50 пута 101 износи 5.050!**

Тако је ученик основне школе Карл Фридрих Гаус запловио у једну нову област математике. Поставио је темељ сабирању „аритметичких редова". Десетак година касније, кад је имао непуну 21 годину, Гаус је објавио капитално дело „Аритметичка истраживања" посвећено теорији бројева, проблемима теоријске аритметике, које га је сврстало међу највеће математичаре свих времена.

ТОЛИКО ЈЕ ОБЕЋАВАО

Чудо од детета постало је чудо од дечака. Гаус се у десетој години бавио вишим математичким анализама и запањивао наставнике закључцима до којих је долазио чисто индуктивним методом. Кад је навршио тринаест година, професори су га, због изванредног успеха у свим предметима од математике, физике и природних наука до класичних језика, пребацили у највиши разред гимназије.

У петнаестој години Гаус се уписао на Технички факултет у Брауншвајгу. Ту је дошао и до свог епохалног открића.

Више од двадесет столећа Еуклидова геометрија сматрана је ненадмашном и неприкосновеном. Гаус је чисто спекулативним путем дошао до закључка да једна од најчувенијих Еуклидових поставки није тачна.

— Еуклид тврди да се кроз једну тачку која лежи поред праве може повући само једна линија паралелна са том правом. Та Еуклидова поставка тачна је само под строго одређеним, ограниченим условима! — изјавио је млади студент пред запрепашћеним професорским аудиторијем. — **Створићу геометрију која омогућује да се кроз једну тачку уз праву провуче безброј правих у истој равни, од којих ниједна неће пресецати ону прву праву!**

— Тај младић је скренуо! — згранула су се учена господа. — **Штета! Толико је обећавао!**

У неколико следећих година Гаус је доказао своје невероватно тврђење. Створио је нову „нееуклидску" геометрију. На тој геометрији, коју данас називамо хиперболичном, изграђене су модерне природне науке. Гаус је чисто теоретски открио нове научне методе који су се показали незаменљиви у пракси.

До краја живота написао је низ научних радова који су ударили чврсте темеље савременој теорији о бројевима коју је наслутио још као гимназијалац, развадио методе којима је најбрже откривао грешке у најкомпликованијим математичким операцијама.

ИЗГУБЉЕНИ ПЛАНЕТОИД

Карл Фридрих Гаус бавио се и астрономијом и астрофизиком.

У својој опсерваторији у Гетингему откривао је грешке у дотадашњим рачунима о кретању звезда. Астрономи који су годинама пратили планетоид Церес и проучавали његово кретање одједном су га изгубили. Месецима нису могли да га „ухвате" својим дурбинима и телескопима. Гаус је одлучио да им помогне. Из неопходних и веома скромних астрономских података успео је да математичким путем, на основу закона гравитације, одреди путању изгубљеног планетоида.

На основу његовог рачуна астрономи Цах и Олберс поново су у окулару телескопа угледали Церес и тај је догађај био блистава потврда тачности Гаусових математичких расуђивања. Његово астрономско-математичко дело „Теорија кретања небеских тела" помогла је Леверију да открије планету Нептун, а и данашњи астрономи при одређивању путања небеских тела углавном се држе Гаусових тврђења.

Гаус је интензивно проучавао и Земљин магнетизам. С Вилхелмом Едуардом Вебером подигао је у Гетингему Магнетску опсерваторију, а 1883. године конструисао и први магнетски телеграф. Прва електромагнетска телеграфска веза у свету успостављена је између Гаусове Опсерваторије и Физичког института Гетингемског универзитета.

Природњаци су одали почаст Гаусовим резултатима у проучавању Земљиног магнетизма: основна јединица за мерење магнетске индукције зове се „гаус".

Колико су Гауса ценили већ његови савременици најбоље илуструје ова анегдота. Када је Гаус био предложен за директора Гетингемске астрономске опсерваторије, славни физичар Александар Хумболт, који је подржавао његов избор, запитао је још славнијег француског математичара и астронома Лапласа ко је, по његовом мишљењу, највећи немачки математичар.

— Професор Пфаф, Гаусов учитељ! — спремно је одговорио Француз.

— Ја сам мислио да је највећи Гаус! — разочарано рече Хумболт.

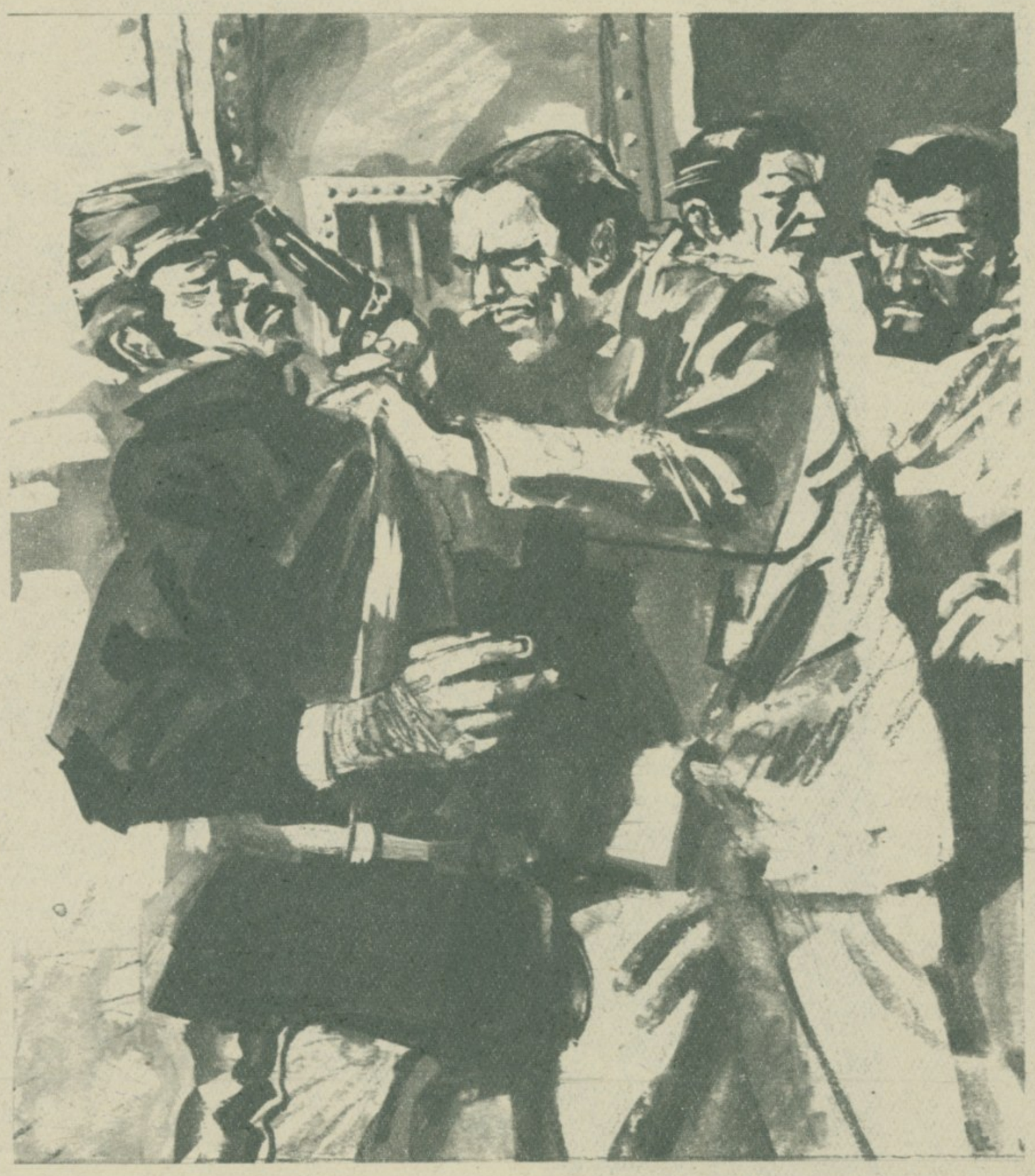
— Нисте ме добро схватили, драги колега!— осмехнуо се Лаплас. — **Професор Пфаф је највећи немачки математичар. Карл Фридрих Гаус је највећи математичар света!**

А. Р.

ШЕРИФ ИЗА ПАРАВАНА

Жена Џона Балтимора требало је да се породи уз помоћ жена из свога племена. Када је чуо да је дошла у Феникс, знао је да нешто није у реду.

Стражар на затворској кули је можда задремао или попио коју чашицу више, тек — у току ноћи је установљено да је затвореник Џон Ф. Балтимор успео да побегне из Јуме.

Балтимор је потицао из богате породице са истока земље, а када је проневерио некакав новац, побегао је на Запад тражећи помоћу револвера место под сунцем. Пошто је у „часним" двобојима по рударским градићима Запада убио неколико људи, стекао је славу револвераша кога се треба чувати.

Окупио је око себе групу људи који су, као и он, били у сукобу са законом и кренуо да пљачка банке. Његова банда изашла је на глас као једна од најопаснијих. А када је почео амерички грађански рат, Балтимор се мануо пљачки, пријавио се у армију северњака и убрзо, захваљујући несумњивој храбрости, добио официрски чин и могућност да по завршетку рата живи часно. Крај рата дочекао је као капетан америчке коњице. Био је три пута рањен, лева рука му је била полуодузета и могао је, као инвалид грађанског рата, да добије пензију. Двадесет четворогодишњи капетан одлучио је ипак да се врати старом занату.

Једини који је успео да му доскочи био је шериф Метјус Дилон. Шерифов помоћник Маркус Фајт убио је два Балтиморова помоћника приликом напада на банку у Фениксу и Балтимор је — схвативши да нема шансе да се извуче — мирно подигао руке. Тако је први пут доспео у Јуму.

У ПИВСКОМ БУРЕТУ

За врло кратко време доказао је да му заиста није лако доскочити. Два пута је побегао из затвора — први пут ноћу, у бурету у којем је доношено пиво за стражаре. Други пут се докопао револвера и коња и нико није имао смелости да га заустави.

А кад се и трећи пут обрео у Јуми, очекивао је порођај једне од својих жена — Индијанке Хаите.

Од људи који су му у затвор дотурали дуван Балтимор је сазнао да је Хаита у Фениксу. Знао је да с њом нешто није у реду јер требало је да се породи уз помоћ жена из свога племена. Долазак у Феникс значио је да су у питању неке компликације.

Одмах је замолио управника затвора да га пусти на три дана. Било је смешно веровати му да ће се вратити. Тако је, по трећи пут, одлучио да побегне. Добро је знао да ће то овога пута бити теже него раније. Рачунао је, међутим, на помоћ неколицине њему најближих затвореника који су само чекали праву прилику.

Са тројицом превејаних зликоваца почео је да разрађује план бекства. Још четворица су хтела да им се придруже.

У недељу 4. јула 1873. требало је да се одржи прослава. Ништа боље нису могли да пожеле.

У глуво доба ноћи, уочи прославе, Балтимор је преко своје везе с друге стране затворског зида добио два напуњена револвера и пакет муниције. Један је задржао за себе, а други дао мирном и скромном младићу Тому Смиту осуђеном на четири године због убиства таште. Старица је насрнула на Тома секиром, али је ускоро подлегла батинама које је добила од њега.

Младић је по сваку цену желео да изађе из затвора. Говорио је да се не осећа кривим. Балтимор му је дао пиштољ јер је знао да ће га он потегнути само у крајњој нужди.

Бекство је планирано за подне. Балтиморови људи чекали су са коњима испред споредног улаза у Јуму, али бегунци су најпре морали да савладају стражу. Балтимор је преузео на себе да среди наредника Џонсона, најопаснијег командира страже у Јуми.

Акција је почела у договорено време. Џонсон је отворио врата чим му је Балтимор поднео револвер под нос. На споредном улазу прошло је без пуцњаве: изненађени стражари сместа су прихватили понуду да остану у животу.

ПУЦЊАВА КОД »МАТИЛДЕ«

Петорица затвореника излетела је у оближњи шумарак где су их чекали другари са одморним коњима.

Управник затвора није за бегунцима послао потеру. Мирно је телеграфисао у Феникс и саопштио Метјусу Дилону да ће Џон Балтимор, због своје жене Хаите, вероватно доћи у његов град.

Уз помоћ грађана Феникса Метјус Дилон је организовао заседу. Са Џоном Балтимором била су тројица чувених револвераша које је требало спремно дочекати.

У пратњи своје банде и бегунаца Балтимор је стигао у Феникс у касне ноћне сате. Толико им је времена било потребно да превале стотинак километара, а да при том не буду примећени или заустављени.

Док је Балтимор тражио Хаиту, остали су навратили у најбољи салун у граду „Код Матилде". Маркус Фајт је сачекао бегунце и банду испред „Матилдиног" салуна. У краткој, али оштрој пуцњави убијена су два бегунца и два члана Балтиморове банде. Остали су се предали без много речи.

Метјус Дилон није био овде.

ИМАМ ЧЕТИРИ СИНА

Жестока пуцњава која је узнемирила градић натнала је Џона Балтимора да буде опрезнији.

Лако је успео да сазна адресу доктора Бернара, Француза који је већ тридесет година био главни лекар и хирург у том крају. Хаита се налазила у његовој кући очекујући порођај.

У стану доктора Бернара био је и Метјус Дилон, сакривен иза паравана где се обично свлаче пацијенти. Нелагодно се осећао, јер никада раније није сачекивао преступнике иза овако слабашног заклона.

Кад је Балтимор стигао у кућу доктора Бернара, докторова жена и њихова служавка Сали помагали су јој колико су могли.

У часу када је ушао, некадашњи капетан северњачке армије Џон Ф. Балтимор сазнао је да је отац тројице дечака и да је, вероватно, на путу и четврто дете!

Чим је то чуо, Метјус Дилон је изишао из свог скровишта подигнутих руку. Ни Џон Балтимор није потегао револвер.

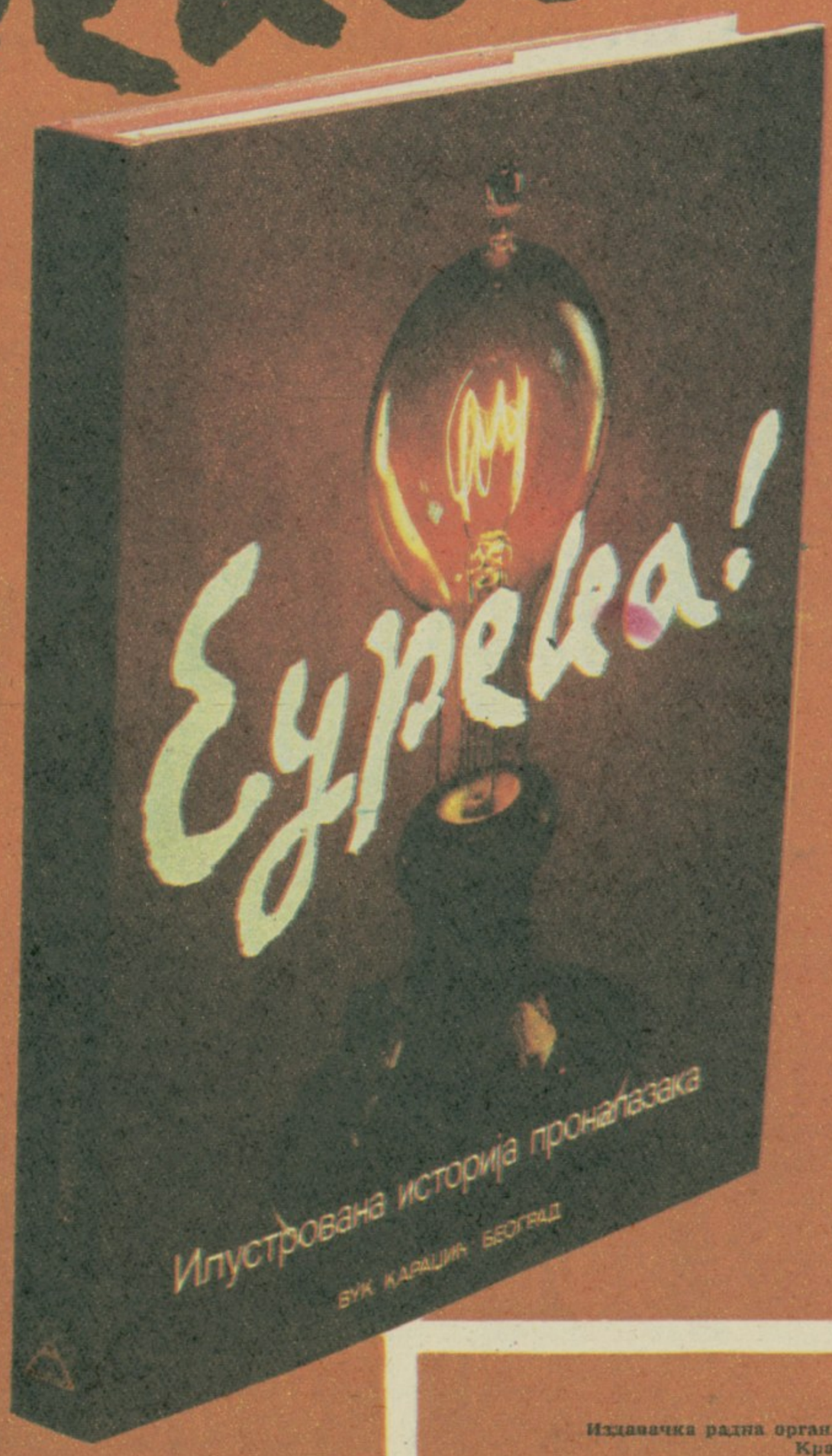
Сачекали су Хаитин порођај, а после је Балтимор предао свој револвер Метјусу Дилону.

— Шерифе, више немам намеру да будем разбојник! Схватате ли, ја имам четири сина, а за то вреди бити поштен човек...

Ј. М.

Илустрована историја проналазака
од точка до компјутера

Еурека!

Како и іде су настали најбећи ūроналасци

Пуна богатих и зналачни одабраних фотографија, цртежа, докумената, података и необичних анегдота ЕУРЕКА је узбудљива прича о проналасцима који су изменили људску историју

ШТАМПАРИЈА ● БАРУТ ● ПАРНА МАШИНА ● ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА ● ТЕЛЕГРАМ

о изумима који су човеков живот учинили лепшим и удобнијим

ЦИПЕЛЕ ● ОЛОВКА ● ТЕРМОС ● ДУГМЕ ШТЕДЊАК ● НЕЗАГОРЕВАЈУЋИ ТИГАЊ

Сваки опис појединог изума је мала прича за себе, кратак документ о генијалности човековог ума, о његовој истрајности и довитљивости

ЧОВЕК СЕ КРЕЋЕ
Саобраћај ● Комуникације

ЧОВЕК КОРИСТИ ПРИРОДУ
Енергија ● Материјали

ЧОВЕКОВ ЖИВОТ
Пољопривреда и исхрана ● Одевање ● Грађевинарство ● Домаћинство ● Здравство ● Заштита ● Организација

ЧОВЕКОВ РАД
Оруђа ● Инструменти ● Конструкције ума

КЉУЧНА ОТКРИЋА
Нож ● Точак ● Конопац ● Вентил ● Зупчаник ● Жица ● Телефонски кабл ● Транзистор ● Ласер

Свако кога интересује технички напредак и општа култура човечанства везана уз њега, наћи ће у овој књизи богат избор тема. То је књига за којом ћете посегнути много пута, било да освежите своје знање, било да нешто научите.

Књига је штампана ћирилицом, формат 25 x 31 цм. Богато је технички опремљена, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом у боји. Садржи 248 страна текста, 818 илустрација, од којих 330 у боји. Индекс имена, као и табела хронолошког прегледа проналазака, налазе се на крају књиге.

ЦЕНА 560.— динара

Књигу можете подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете је купити и у нашим представништвима: у **Новом Саду** — Лазе Костића 22, тел. 20-339; у **Сарајеву** — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; у **Светозареву** — Славке Ђурђевић б. б. згр. Б-3, тел. 23-313; у **Загребу** — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ", Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књигу „ЕУРЕКА" по цени од 560.— динара
А) ЗА ГОТОВО — са попустом од 10%, плаћање поштару приликом пријема књиге;
Б) НА ОТПЛАТУ — у 5 месечних рата, с тим што прва рата износи 160.— динара, а остале по 100,— динара.
Рате ћу отплаћивати редовно сваког месеца, најкасније до 10-ог у месецу, по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница „ВУК КАРАЏИЋ".
У случају спора признајем надлежност Општинског суда у Београду.
(Непотребно прецртати)

Презиме, очево име и име

Место и година рођења

занимање

Поштански број и место становања

Улица и број телефон

Назив радне организације

Место седишта

Улица и број телефон

Овера о запослењу — потпис купца

бр. л. карте ——— Издате од СУП-а ———

Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

ПОВОДОМ •МЕСЕЦА КЊИГЕ•,•РАД• одобрава

ПОПУСТ 20%

реч и мисао

ЈУБИЛАРНО КОЛО

1. Александар Пушкин: КАПЕТАНОВА КЋИ
2. Волтер: КАНДИД
3. Едгар Алан По: АВАНТУРЕ ГОРДОНА ПИМА
4. Сервантес: УЗОРНЕ ПРИЧЕ
5. Проспер Мериме: КОЛОМБА
6. Молијер: ТАРТИФ — ДОН ЖУАН
7. Есхил: ПЕРСИЈАНЦИ — ОКОВАНИ ПРОМЕТЕЈ
8. Ј. П. Екерман: РАЗГОВОРИ СА ГЕТЕОМ
9. Албер Камй: СТРАНАЦ
10. Рабле: ГАРГАНЋУА
11. × × × ПЕСМА О КРАЉУ НАЛУ
12. К. Ф. Мајер: МОНАХОВА СВАДБА
13. Николо Макијавели: ВЛАДАЛАЦ
14. Омер Хајам: РУБАИЈЕ
15. Вилијам Саројан: ЗОВЕМ СЕ АРАМ
16. Томас Харди: ЖЕНА С МАШТОМ
17. × × × НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ
18. Вилијем Фокнер: ДОК ЛЕЖАХ НА САМРТИ
19. × × × РИМСКА ЛИРИКА
20. Михаил Шолохов: ЧОВЕКОВА СУДБИНА
21. Ђакомо Леопарди: ПЕСМЕ И ПРОЗА
22. Еразмо Ротердамски: ПОХВАЛА ЛУДОСТИ
23. Еме Сезер: КРСЋАШКИ РАТОВИ ТИШИНЕ
24. Томас Вулф: ТКАЊЕ ЖИВОТА
25. Пабло Неруда: СУНЦЕ У РЕПУ ВЕТРА

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластифициране корице)
ЦЕНА ПО ПРИМЕРКУ 18. — ДИНАРА

XIII КОЛО

26. Симо Матавуљ: БЕОГРАДСКЕ ПРИЧЕ
27. Иво Андрић: ЈЕЛАНА, ЖЕНА КОЈЕ НЕМА
28. Милан Кашанин: ИЗАБРАНИ ЕСЕЈИ
29. Стеван Раичковић: ПЕСМЕ
30. Димитар Солев: КРУЖНО ПУТОВАЊЕ СЕНКЕ
31. Ацо Шопов: ДУГО ДОЛАЖЕЊЕ ОГЊА
32. Илф и Петров: НОВА ШЕХЕРЕЗАДА
33. Марина Цветајева: НЕОВДАШЊЕ ВЕЧЕ
34. Платон: О ЈЕЗИКУ И САЗНАЊУ
35. Монтењ: ОГЛЕДИ
36. Едмон Ростан: СИРАНО ДЕ БЕРЖЕРАК
37. Анри де Монтерлан: МРТВА КРАЉИЦА
38. Рејмон Кено: СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ
39. Somерст Мом: ИЗАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ
40. Д. Х. Лоренс: ТАЈНЕ ФЕНИКСА
41. Т. С. Елиот: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ
42. Патрик Вајт: НОЋ ЛУПЕЖА
43. П. Калдерон де ла Барка: ЖИВОТ ЈЕ САН
44. Х. Р. Хименес: ЈА НИСАМ ЈА
45. Чезаре Павезе: ДОЋИ ЋЕ СМРТ И ИМАЋЕ ТВОЈЕ ОЧИ
46. Дино Буцати: ПРОДАВНИЦА ТАЈНИ
47. Рабиндранат Тагоре: ХИМНА ЧОВЕКУ
48. Амрита Притам: ТАЈ ЧОВЕК
49. × × × АРАПСКА ПОЕЗИЈА
50. Исмаил Кадаре: ГЕНЕРАЛ МРТВЕ ВОЈСКЕ

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластифициране корице)
ЦЕНА ПО ПРИМЕРКУ 20. — ДИНАРА

XIV КОЛО

51. Владан Десница: ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА
52. Ерих Кош: САТИРЕ
53. Миодраг Павловић: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ
54. Руди Шелиго: ДА ЛИ ДА ТЕ ПОСПЕМ ЛИШЋЕМ
55. В. И. Љењин: МАРКСИСТИЧКО-ДИЈАЛЕКТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА
56. Ф. М. Достојевски: КРОТКА
57. Константин Паустовски: НОВЕЛА О ШУМАМА
58. Александар Грин: ПАЦОЛОВАЦ
59. Осип Мандељштам: РАЗГОВОР О ДАНТЕУ
60. Славомир Мрожек: ПРОЛЕЋЕ У ПОЉСКОЈ
61. Николај Хајтов: ДИВЉЕ ПРИЧЕ
62. Вијапати: ПЕСМЕ О ЉУБАВИ
63. Константин Кавафи: ПЕСМЕ
64. Фридрих Ниче: ОСВИТ
65. Селинџер: ЛОВАЦ У РАЖИ
66. Џон Апдајк: РАЗУЗДАНИ ЕРОС
67. В. С. Мервин: ВАШКЕ
68. Х. Л. Борхес: КРАТКЕ ПРИЧЕ
69. Маркес: ОЧИ ПЛАВОГ ПСА
70. Еуђенио Монтале: ЛЕПТИР ИЗ ДИНАРА
71. Октавио Пас: ЛУКОВИ
72. Жан Пол Сартр: НОВИ ЕСЕЈИ
73. Марсел Пруст: ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластифициране корице)
ЦЕНА ПИ ПРИМЕРКУ 40. — ДИНАРА, А ЗА КЊИГЕ ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА И ЛОВАЦ У РАЖИ 80. — ДИНАРА!

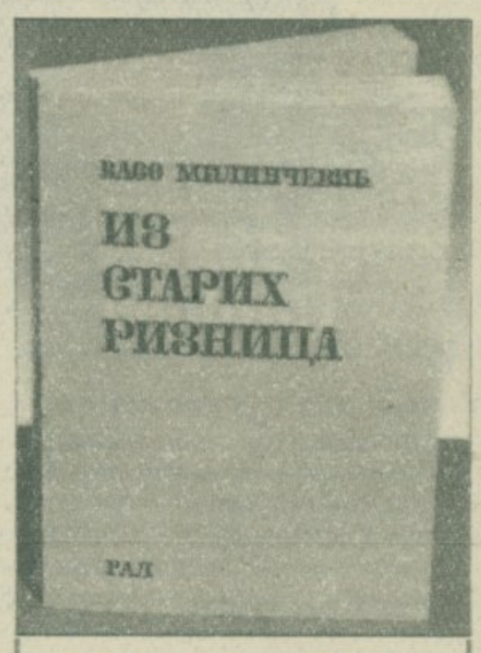
дом и школа

74. Х. С. Робинсон и К. Wilson: МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ СВИХ НАРОДА
Латиница, брошурано 140.—

76. Добрило Ненадић: ДОРОТЕЈ
Латиница, платно 180.—

75. Др Васо Милинчевић: ИЗ СТАРИХ РИЗНИЦА
Ћирилица, брошурано 150.--

77. Радован Поповић: ИСИДОРИНА БРОЈАНИЦА
Заједничко издање „Рада" и „Вука Караџића".
Ћирилица, платно 220.—

ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА „РАД"
— 11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12
Телефони: 422-517 и 404-765

НАРУЏБЕНИЦА—ПЗ/04

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које желите):

.....

.....

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поузећем (приликом преузимања књига од поште), **с попустом од 20%. (ако се књиге наруче до 15. 11. 1979. године) или**
НА ОТПЛАТУ — Вредност наручених књига отплатићу у .....редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница на ваш жиро-рачун **60801-603-15117**, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема књига.
Најмања рата је **150.— динара**. Књиге се могу отплаћивати у највише 12 **месечних рата**.
За купце на отплату обавезна овера наруџбенице. Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.
У случају спора признајем надлежност Првог општинског суда у Београду.

.....
(име и презиме)

.....
(број поште, место и адреса стана)

.....
(радна организација и место где је купац запослен)

..... М. П. .....
(датум) (овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (потпис купца и број личне карте)

рад

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

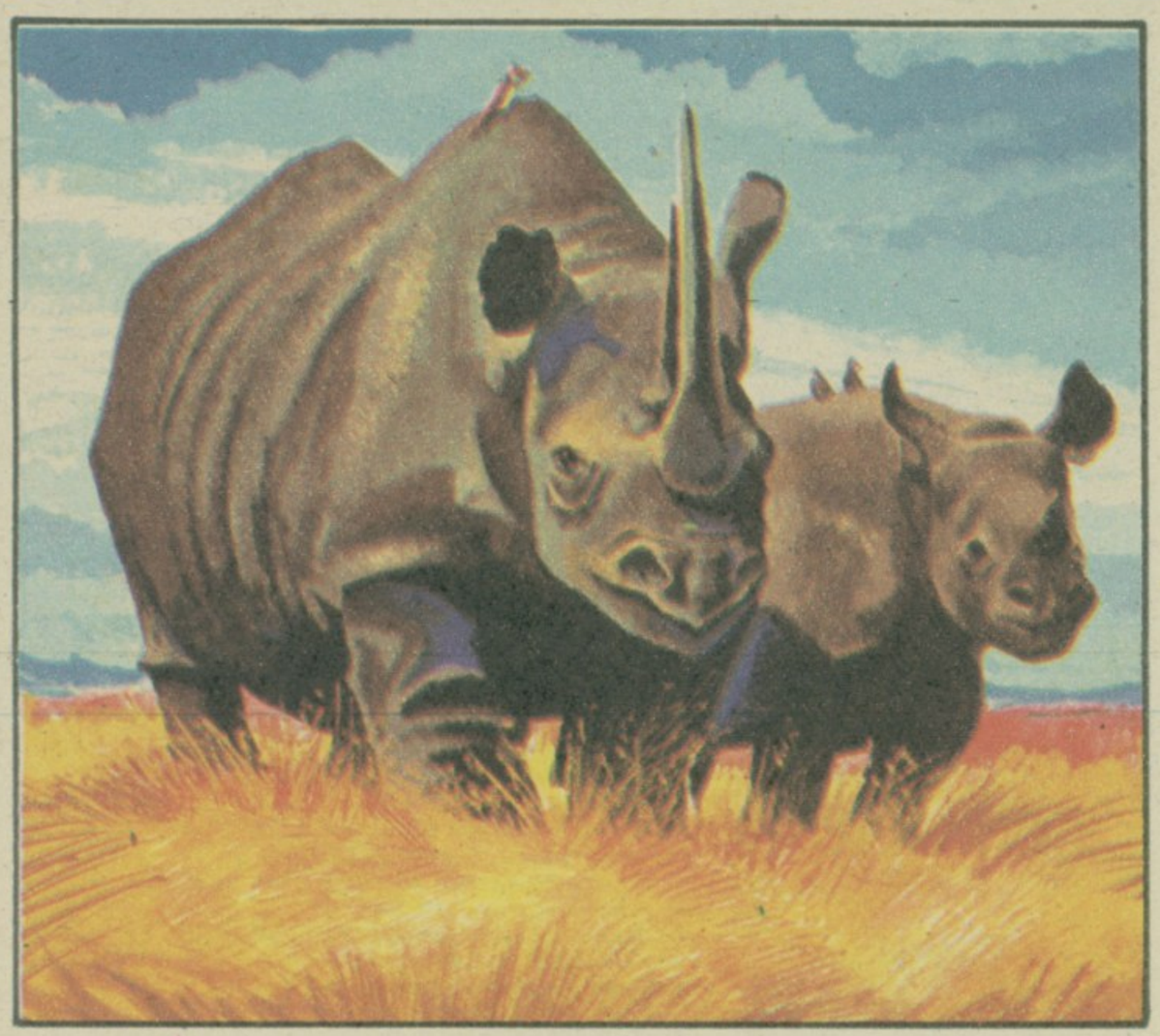
78. Иво Андрић: О ВУКУ 30.—
79. Антон Ашкерц: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 20.—
80. Милан Богдановић: КРИТИКЕ И ОГЛЕДИ 70.—
81. Душан Васиљев: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 15.—
82. Јован Дучић: ПЕСМЕ 45.—
83. Чедо Вуковић: МРТВО ДУБОКО 28.—
84. Карел Кајух Достовник: ПЕСМЕ 25.—
85. Радоје Домановић: САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ 30.—
86. Иван Дончевић: БЕЗИМЕНИ 28.—
87. Антоније Исаковић: ЦРВЕНИ ШАЛ 60.—
88. × × × ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ 40.—
89. Вук Стефановић Караџић: ИЗАБРАНИ СПИСИ 20.—
90. Јуре Каштелан: ИЗАБРАНЕ ПЈЕСМЕ 35.—
91. Иван Горан Ковачић: ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ 35.—
92. Анте Ковачић: У РЕГИСТРАТУРИ 60.—
93. Сречко Косовел: ПЕСМЕ 25.—
94. Владислав Петковић Дис: ПЕСМЕ 35.—
95. Силвије Крањчевић: ПЕСМЕ 20.—
96. Лаза Лазаревић: ПРИПОВЕТКЕ 70.—
97. Стефан Митров Љубиша: ОДАБРАНА ДЕЛА 38.—
98. Иван Мажуранић: СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА 26.—
99. Ранко Маринковић: РУКЕ 28.—
100. Светозар Марковић: ПЕВАЊЕ И МИШЉЕЊЕ 15.—
101. Светозар Марковић: ИДЕЈЕ О ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ 50.—
102. Марко Миљанов: ПРИМЈЕРИ ЧОЈСТВА И ЈУНАШТВА 28.—
103. Браћа Миладинов: ИЗАБРАНА ДЕЛА 25.—
104. Густав Матош: ОДАБРАНА ДЕЛА 38.—
105. Доситеј Обрадовић: ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА 25.—
106. Сима Пандуровић: ПЕСМЕ 24.—
107. Петар Петровић Његош: ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ 55.—
108. Васко Попа: ПЕСМЕ 30.—
109. Јован Стерија Поповић: ПЕСМЕ 20.—
110. Богдан Поповић: ИЗАБРАНИ ОГЛЕДИ 28.—
111. Милан Ракић: ПЕСМЕ 35.—
112. × × × ПЕСНИЧЕ, ЗНАШ СВОЈ ДУГ (Патриотска и револуционарна поезија народноослободилачке борбе) 30.—
113. Бранко Радичевић: ПЕСМЕ 40.—
114. Исидора Секулић: ОДАБРАНА ДЕЛА 35.—
115. Јован Скерлић: ОГЛЕДИ И КРИТИКЕ 30.—
116. Стеван Сремац: ПРИПОВЕТКЕ 48.—
117. Стеван Сремац: ВУКАДИН 30.—
118. Борисав Станковић: КОШТАНА, ГАЗДА МЛАДЕН, УВЕЛА РУЖА 55.—
119. Иван Студен: ВОЖД 18.—
120. Бранимир Ћосић: ПОКОШЕНО ПОЉЕ I/II 60.—
121. Добрица Ћосић: СВИЈЕТЛА ЗА ДАЉИНЕ 20.—
122. Иван Цанкар: НА КЛАНЦУ 60.—
123. Борислав Радовић: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 48.—
124. × × × ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ 40.—
125. Алекса Шантић: ПЕСМЕ 20.—
126. Мирко Бањевић: СТРАШНО ПЛЕМЕ 50.—
127. Сретен Асановић: ОПОЈНО ПИЋЕ 40.—
128. × × × МУСЛИМАНСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ 55.—

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

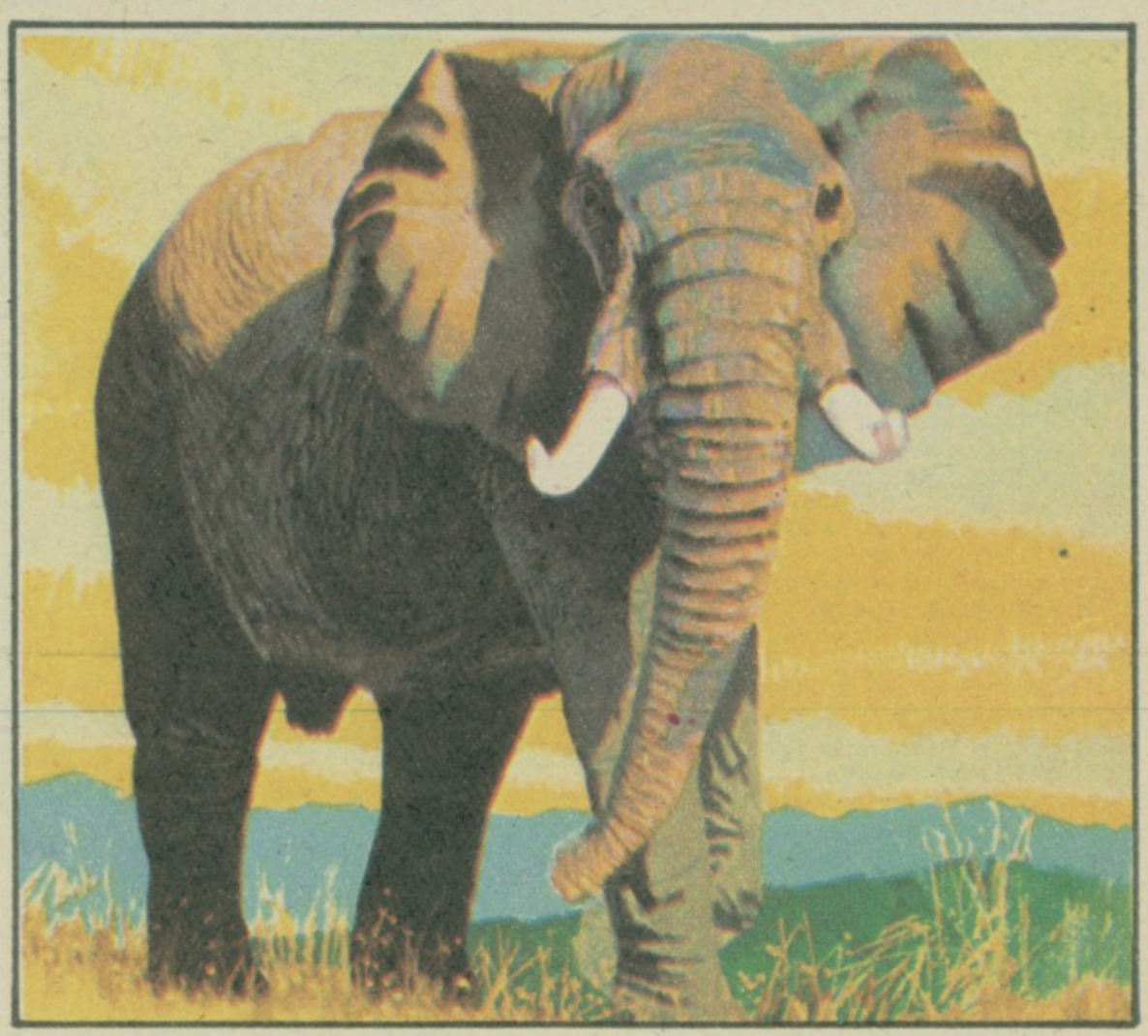
129. Оноре де Балзак: ЧИЧА ГОРИО 59.—
130. Шарл Бодлер: ЦВЕЋЕ ЗЛА 35.—
131. Иван Буњин: ЖИВОТ АРСЕЊЕВА 65.—
132. Данте Алигијери: ПАКАО 38.—
133. Николај В. Гоголь: ТАРАС БУЉБА 20.—
134. Џон Голсворди: ТАМНИ ЦВЕТ 30.—
135. Максим Горки: МАТИ 78.—
136. Максим Горки: ПРИПОВЕТКЕ — НА ДНУ 22.—
137. Емил Зола: ЖЕРМИНАЛ I/II 60.—
138. Хенрих Ибзен: НАРОДНИ НЕПРИЈАТЕЉ 20.—
139. Сергеј Јесењин: ПЕСМЕ 30.—
140. Гарсија Лорка: ПЕСМЕ 40.—
141. Владимир Мајаковски: ПЕСМЕ 55.—
142. Карл Маркс и Фридрих Енгелс: О КЊИЖЕВНОСТИ И УМЕТНОСТИ 35.—
143. Николај Островски: КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК 70.—
144. Платон: ПИСМА 35.—
145. Жак Превер: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ 35.—
146. Џонатан Свифт: ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА 25.—
147. Софокле: ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА 60.—
148. Иван Тургењев: ОЧЕВИ И ДЕЦА 30.—
149. Антон Чехов: ГАЛЕБ — ТРИ СЕСТРЕ 20.—
150. Антон Чехов: ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ 30.—
151. Вилјем Шекспир: РОМЕО И ЈУЛИЈА 65.—
152. Виктор Иго: ЈАДНИЦИ (1—5) 390.—

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

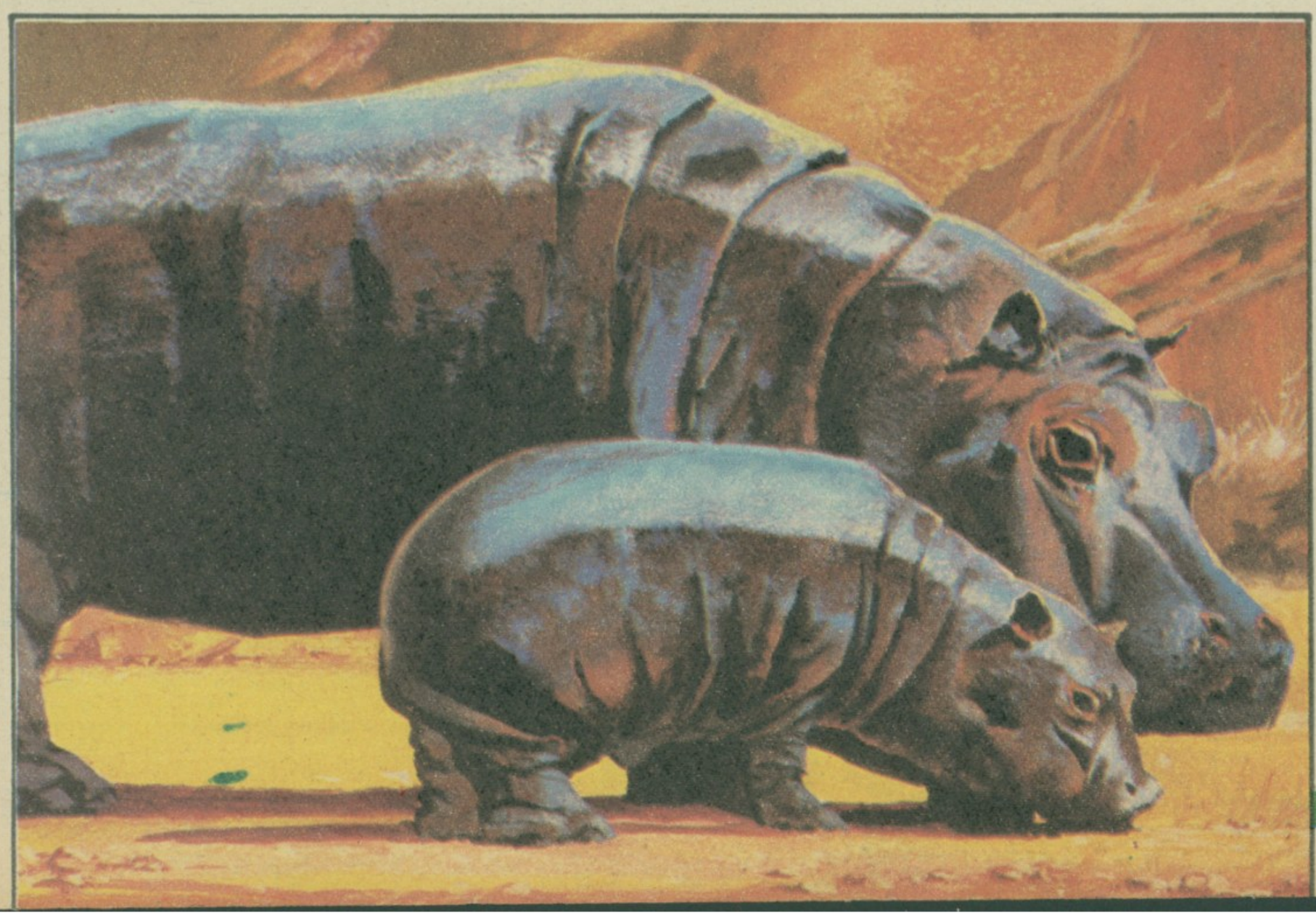
ЧОВЕК – НЕПРИЈАТЕЉ БР. 1

ПЛАШИ ГА СЕ И ЛАВ! — Афрички бели носорог је после слона највећи живи копнени сисар: висок је око два, дугачак готово пет метара и тежак до две и по тоне! Међутим, иако изгледа тром и незграпан, може да се креће зачуђујуће брзо и спретно. Та кратковида грдосија, која се често уз бесно фрктање залеће на све што се креће и изгледа јој сумњиво, може да трчи брзином и до 50 километара на час. Због ових особина, због изузетно чврсте, дебеле коже и тако моћног оружја као што је до преко метар и по дугачак рог, од овог намћора зазиру чак и лавови. Дакле, ове животиње, којих у Африци има још само неколико хиљада, једноставно немају природних непријатеља. Али, верујући да самлевени рог белог афричког носорога има натприродна својства, човек га је довео до истребљења.

ЦИН НАД ЦИНОВИМА — Афрички слон не зачуђује само по томе што може да буде тежак око пет тона и висок готово четири метра, што има кљове дугачке преко три метра, што дневно поједе најмање 60 килограма разне биљне хране и попије 200 литара воде. Највећи копнени сисар изненађује човека, који му је због скупоцених кљова једини непријатељ, и својом интелигенцијом, начином живота, осећањем заједништва и пажњом према крду. Слонови се лако дресирају и добро памте, кажу до краја живота, па су захваљујући тим особинама још у доба Ханибала и те како помагали човеку. Неки научници и дресери тврде да слонови разумеју људске команде и жеље, због чега су врло често праве циркуске звезде.

ВОДЕНО ЧУДОВИШТЕ — Афрички континент је сачувао, због повољних услова, и воденог коња, једног од највећих сисара који је пре леденог доба насељавао и нека европска и азијска подручја. Ову до три тоне тешку и врло чудну животињу називају и хипопотом: реч је асирског порекла и значи — чудовиште. За разлику од неких других животињских врста, водени или нилски коњ и данас је врло бројан у рекама, језерима и мочварама средње и јужне Африке. Храни се искључиво биљном храном, и да би се то право брдо меса и сланине заситило и напунило до 60 метара дугачка црева, обале крај његовог боравишта често претвара у пустош. Понашање овог наоко доброћудног дебелка често је сасвим непредвидљиво: један биолог гледао је како је разјарени нилски коњ огромним зубима једноставно пресекао човека напола!

РЕКОРДЕР ИЗ САВАНЕ — Импала или црнопута антилопа сигурно је један од симбола богатог животињског света афричког континента. У готово свим филмовима или путописима са ових подручја, где хране има још у изобиљу, виде се и ови грациозни и изузетно брзи папкари. Иако јој до 70 килограма тешко тело носе врло витке и наоко нејаке ноге, импала задивљује лакоћом скокова: када трчи брзином до 80 километара на час, ова врста антилопе скаче попут балерине до три метра увис и прескаче грмље и стење широко и десет метара. Слично јеленима, рогове у облику лире носе само мужјаци, који се у време парења жестоко боре за женку, односно престиж у увек бројном крду. Најчешће их предводе снажни мужјаци, али када се група у потрази за водом или бољом испашом сели, на чело стаје старија, искусна женка.

ОСВЕТНИК ИЗ ШУМЕ — Рис, један од најнеобичнијих представника велике и разгранате групе мачака, данас насељава само више, односно северније делове европског, азијског и северноамеричког континента. Као ретка животињска врста, код нас је под заштитом закона и живи још само на високим, шумовитим планинама Босне и Македоније. Дугачак око 80 сантиметара и тежак до 30 килограма, рис је у себи сјединио сва својства мачака: изврстан је ловац, врло лукав и исто тако храбар. Лако се љути и тада бесно напада и много већег непријатеља, па у народу није случајна изрека „љут као рис". Ра разлику од других мачака, риса је готово немогуће припитомити. Верује се да заувек памти биће које му се замерило, а крвава и изненадна освета великим и као шило оштрим кандама и крупним зубима најчешће не изостаје.

„КРИВИ" ЗБОГ ЛЕПОТЕ! — Леопард (лево) и његов сродник гепард (десно) раније су били много распрострањенији него данас. Међутим, због изузетног квалитета и лепоте крзна, човек је вековима прогањао и убијао ове две велике, јаке мачке. Захваљујући снази и лукавости, леопард насељава и Африку и јужну и источну Азију, прилагођавајући се животу чак и тамо где је увек снег. Гепард такође живи у степама Азије и Африке. Обе животиње, нарочито гепард, лако се припитомљавају, иако су по ћуди праве звери. Док је леопард оличење мачје проницљивости, гепард је најбржи сисар: у стању је, захваљујући псећој грађи шапа и ногу, да за пленом кроз савану јури брзином и до 130 километара на час! Припитомљени и дресирани, леопард и гепард су ненадмашни чувари и ловци.

♡ Прва љубав ♡

Загребачка група ПРВА ЉУБАВ сигурно је најмлађа професионална поп-рок група у нашој земљи. Њени чланови су још ученици основне школе и у просеку имају 14 година. ПРВА ЉУБАВ постоји тек годину дана, а већ има три сингла и један ЛП. Таленат њених чланова брзо је октривен и Југотон им омогућује снимање плоча. Већ први сингл са композицијама »Доста ми је моде« и »Хеј, мала цанана« избацује их у први план, а југословенска поп-рок сцена добија једну веома добру, атрактивну групу. Треба истаћи да дечаци углавном сами пишу композиције које се одликују агресивношћу и складним вишегласним певањем. Њихова љубав према музици је толико велика да им не пада тешко што слободног времена готово да и немају.

Сви су добри ђаци па све своје слободно време проводе учећи за школу или вежбајући за наступе. Ово лето провели су на великој турнеји од Ријеке до Дубровника. Свој први ЛП промовисали су на тој турнеји и то веома успешно. Иако је плоча изишла у лето, добро се продаје и вероватно ће достићи златан тираж. ПРВА ЉУБАВ се појавила и као гост на концерту БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА који је одржан 22. септембра на стадиону ЈНА у Београду. Састав је слушало преко 70 хиљада посетилаца и бурно поздравило МАТУ МАТИШИЋА (гитара и вокал), МАРИЈА ЛЕКИЋА (бас и вокал), ТОМИСЛАВА ШОЈАТА (гитара и вокал) и ГАЛИБА ЧАУШЕВИЋА (бубњеви).

И док још слушамо њихов први ЛП, чланови ПРВЕ ЉУБАВИ већ припремају своју другу велину плочу, а ових дана почеће са снимањем четвртог сингла. И све то у току само једне године.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

БАЛАДА О ПРИЈАТЕЉСТВУ

Музика и текст:
Ј. Иванковић
Изводи: ПРВА ЉУБАВ

Тко би могао друже мој
веслат без весала
веслат без весала
реци ми драги друже

тко би могао друже мој
једрит без једара
једрит без једара
реци ми драги друже

тко би могао друже мој
када изгуби свога
пријатеља вјерног
сакрит у оку сузе
реци ми драги друже

ја бих могао друже мој
веслат без весала
веслат без весала
веруј ми драги друже

ја бих могао друже мој
једрит без једара
једрит без једара
вјеруј ми драги друже

ал не бих могао друже мој
када изгубим свога
пријатеља вјерног
сакрит у оку сузе
вјеруј ми драги друже

НЕК (KNACK)

Најновије музичко изненађење ове године вероватно ће представљати момци из састава НЕК. Ова, до сада сасвим непозната група својим првим албумом »The Knack« и синглом »My Sharona« вртоглавом брзином заузела је прва места на листама популарности у читавом свету.

НЕК је основан 1978. године. Међутим, чланови ове групе су искусни музичари. Већина је годинама свирала у мало познатим саставима, а једино је бубњар Брус Гери (Bruce Gary) радио са именима као што су Џек Брус и Мик Тејлор. Тајна овако брзог успеха сигурно лежи у томе што су чланови групе тачно знали какву музику желе да свирају. Њихове кратке, једноставне али ефектне композиције подсећају на музику која се изводила почетком шездесетих година. Они и не крију да су то баш и желели да постигну и када неко изјави да подсећају на БИТЛСЕ из првих дана, сматрају то за комплимент.

Своју каријеру започели су свирајући по клубовима Лос Анђелеса, да би се најдуже задржали у чувеном „Трубадуру". Тамо их је открио продуцент Мајк Чепман и понудио им своју помоћ. „Управо нам је недостајао човек какав је Мајк. Он нам је изабрао најбоље песме за албум и сингл, а у студију нам је пружио неопходну помоћ. Без његових савета, тешко да бисмо нешто постигли", сматра Дат Фигер »Doug Fieger«, гитариста, певач и вођа групе.

НЕК се управо спрема за велику турнеју по Америци и за његове наступе влада огромно интересовање.

ЧИП ТРИК (CHEAP TRICK)

„Наша прича почиње пре пет година. Тада сам живео у Франкфурту и желео да оснујем једну праву рок-групу. Међутим, тешко сам налазио истомишљенике. Из Америке сам позвао свог старог пријатеља **Рика Нилсена** (Rick Nielsen) и нас двојица смо свирали по клубовима у Европи. У Француској су нам се придружили гитариста и певач **Робин Зендер (Robin Zander)** и бубњар Бан Карлос (Bun Carlos)."

Ову кратку биографију групе ЧИП ТРИК испричао је басиста састава, Швеђанин **Том Петерсон** (Tom Petersson). Када је тек оформљена група добила понуду од диско-куће да потпише ексклузивни уговор, одмах је предлог прихватила и првим авионом одлетела у Америку. Уследиле су четири године тешког рада. ЧИП ТРИК је наступао готово свакодневно

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ из Београда

Почетком ове године у Београду је основана млада рок-група „SERVICE" (Сервис). Групу су основали ЗОРАН ЂУРОВИЋ, бубњеви, и ДРАГАН ИЛИЋ, бас гитара. Доласком МИЛАНА ГОРУНОВИЋА, вокал, и АЛЕКСАНДРА ГАВРИЛОВИЋА, соло гитара, „SERVICE" добија коначан, музички и персонални изглед.

Иако релативно млади, све су то већ искусни музичари који су раније свирали и у групама „Вирус", „Сорит"... Тимски рад ове четворице музичара, по потреби им се прикључују и оргуље, дувачки и други инструменти, условио је да свирају искључиво своју музику.

После заиста успешне летошње турнеје по ужој Србији и победа на неколико значајнијих музичких приредби, треба рећи да ће се о њима тек чути. Иначе, ритам секција је чврста и врло агресивна, певач изузетног гласа а соло гитара готово виртуозна.

Драган Пауновић,
Струмичка 74
Београд
(хонорар 100 дин.)

ГРАНА • ХИТ • страна • ХИТ • СТРАНА •

МУЗИЧКИ РЕЧНИК

МЈУЗИКЛ — Мјузикл је музичко-сценски комад лаког жанра али заснован на преради квалитетног или бар претенциозног литерарног текста. Развио се у Америци, а у музичким формама ослања се на савремене играчке ритмове и форме.

МАЕСТРО — Маестро је назив за истакнуте музичке уметнике, у првом реду за композиторе и диригенте.

МАЛАГЕНИЈА — Малагенија је стара шпанска игра која се изводи и пева у троделном такту. Умереног је темпа.

МАНДОЛА — Мандола је стари инструмент са жицама из породице лауте. Има четири или пет пари жица које су штимоване у квинтама. Била је у употреби до краја 18. века.

МАНДОЛИНА — Мандолина је инструмент са жицама за окидање трзалицом. Има крушколик труп и кратак врат са хватаљкама. На врху врата налазе се чивије са навојима за жице, а на дасци која покрива шупљину трупа налази се округао отвор и кобилица за жице. Има више врста мандолина али је најпознатија напуљска која има четири пара жица штимованих у квинтама као код виолине.

МОНОКОРД — Монокорд је жичани инструмент са једном жицом и дрвеним резонатором. Променом дужине жице помоћу покретне кобилице, оријентишући се према скали на резонатору, на монокорду се могу изводити тонови разне висине. Монокорд је више акустички него музички инструмент. Помоћу њега је Питагора истраживао односе између висине тонова и дужине жице развијајући на основу тих истраживања своју математичку теорију музике.

МОРЕШКА — Морешка је витешка игра са сабљама арапског порекла која приказује борбу двеју противничких страна. Из Шпаније се проширила по Европи и у неким прекоокеанским земљама. Игра се обично о покладама, а код нас је најраспрострањенија на Корчули. Јавља се још и као интермецо међу чиновима драме, као кореографска слика или балетска сцена у операма и слично. Од краја 17. века не примењује се више у уметничкој музици али се као народна игра задржала још и данас.

НАША КАРИКАТУРА

ЕЛТОН ЏОН (ELTON JOHN)

БЕРЗА ПЛОЧА

Желио бих купити сљедеће добро очуване плоче: »Moreˇ«, »Atom Heart Mother« и »Obscured by Clouds«, све од групе PINK FLOYD. За сваку плочу дајем 200,00 динара.

Дражен Магдић,
Ђуре Басаричека 78,
43350 Ђурђевац

Продајем добро очуване плоче група: DEEP PURPLE, ROLLING STONES, YES, SWEET, SLADE, BAD COMPANY, URIAH HEEP, BEE GEES, SMOKIE, QUEEN и др.

Валентина Зарева,
Маршала Тита 33/III,
18530 Сурдулица

ЧЕРИС (CHERRIES)

Диско-музика је популарна у читавом свету. У СР Немачкој је пре извесног времена скренула пажњу на себе једна од најмлађих диско-група на свету. Ради се о саставу ЧЕРИС, (трешње) из Хановера, који је до сада издао два сингла.

ЧЕРИС сачињавају три младе певачице. Дугокоса **Дина** рођена је у Израелу и недавно је напунила 12 година. Плавокоса **Пат** је Холанђанка, има 13 година и похађа исту школу као и Дина Најстарија чланица групе је Енглескиња **Мери** која има 14 година и за сада живи у Лондону, али ускоро ће се придружити својим другарицама из Хановера.

ЧЕРИС су изузетно популарне у СР Немачкој. Ниједна диско-емисија на телевизији не може се ни замислити без њиховог наступа. Међутим, чланице групе и поред своје младости већ рачунају и на популарност ван граница СР Немачке. Сматрају да поседују доста квалитета и да ће временом успети да се пробију и у другим земљама.

Тренутно раде на свом трећем синглу који ускоро треба да се појави и такође је у диско-стилу

ШЕМ 69 И ИКС РЕЈ СПЕКС (SHAM 69 AND X. RAY SPEX)

У последње време сведоци смо све чешћег распадања чувених панк-састава Недавно, скоро истовремено, расформирали су се ШЕМ 69 и ИКС РЕЈ СПЕКС, два састава која су спадала у сам врх новог таласа.

За љубитеље групе ШЕМ 69 разлаз није представљао никакво изненађење јер је одавно био најављен. ШЕМ 69 је састав са најагресивнијом публиком. Где год су наступали, пратила их је права армија следбеника која је своје одушевљење њиховом музиком показивала опседањем сцене, тако да ниједан концерт састава није до краја завршен. Шеф групе **Џими Перси** (Jimmy Pursey) одлучио је да оснује нов састав са двојицом бивших чланова СЕКС ПИСТОЛСА, гитаристом **Стивом Џонсом** (Steve Jones) и бубњаром **Полом Куком** (Paul Cook), али овај састав се распао пре него што је одржан ниједан концерт.

ИКС РЕЈ СПЕКС су такође миљеници енглеских панкера. Имали су до сада више хитова, али њихов највећи проблем био је у томе што су престали јавно да наступају. Тако је дошло до неслагања међу члановима, а врхунац неспоразума била је соло-плоча певачице **Поли Стирин** (Poly Styrene). Она је одлучила да промени свој музички стил и окренула се ка акустичној музици. Мушки део састава није се с тим сложио и тако је разлаз остао као једино решење. Поли ће наставити каријеру као соло-певачица, а гитариста **Џек Еапорт** (Jack Airport) и бубњар **Б. П. Хардинг** основали су нов састав КЛАСИКС НУВО (CLASSIX NOUVEAUX). Већ су снимили и свој први сингл и он ускоро треба да се појави у продаји.

но, најчешће као предгрупа познатијим колегама. Тако су на најбољи начин стицали потребно искуство. Временом су и њихови наступи постајали све атрактивнији Тако се Рик Нилсен на сцени облачи и понаша као клован. Он је и најприврлачнији члан састава, док су Том Петерсон и Робин Зендер љубимци женског дела публике.

Тренутно је ЧИП ТРИК једна од водећих група у Америци. Чланови састава су задовољни јер где год наступају, њихови концерти су унапред распродати. Плоче су им на листама популарности, а последња, „Чип трик уживо у Будокану" (»Chip Trick Live at Budokan«), већ је постала платинаста.

Денис и Маријета

Ушушин кутак

СПОРТСКИ КОСТИМ ЗА ШЕТЊУ

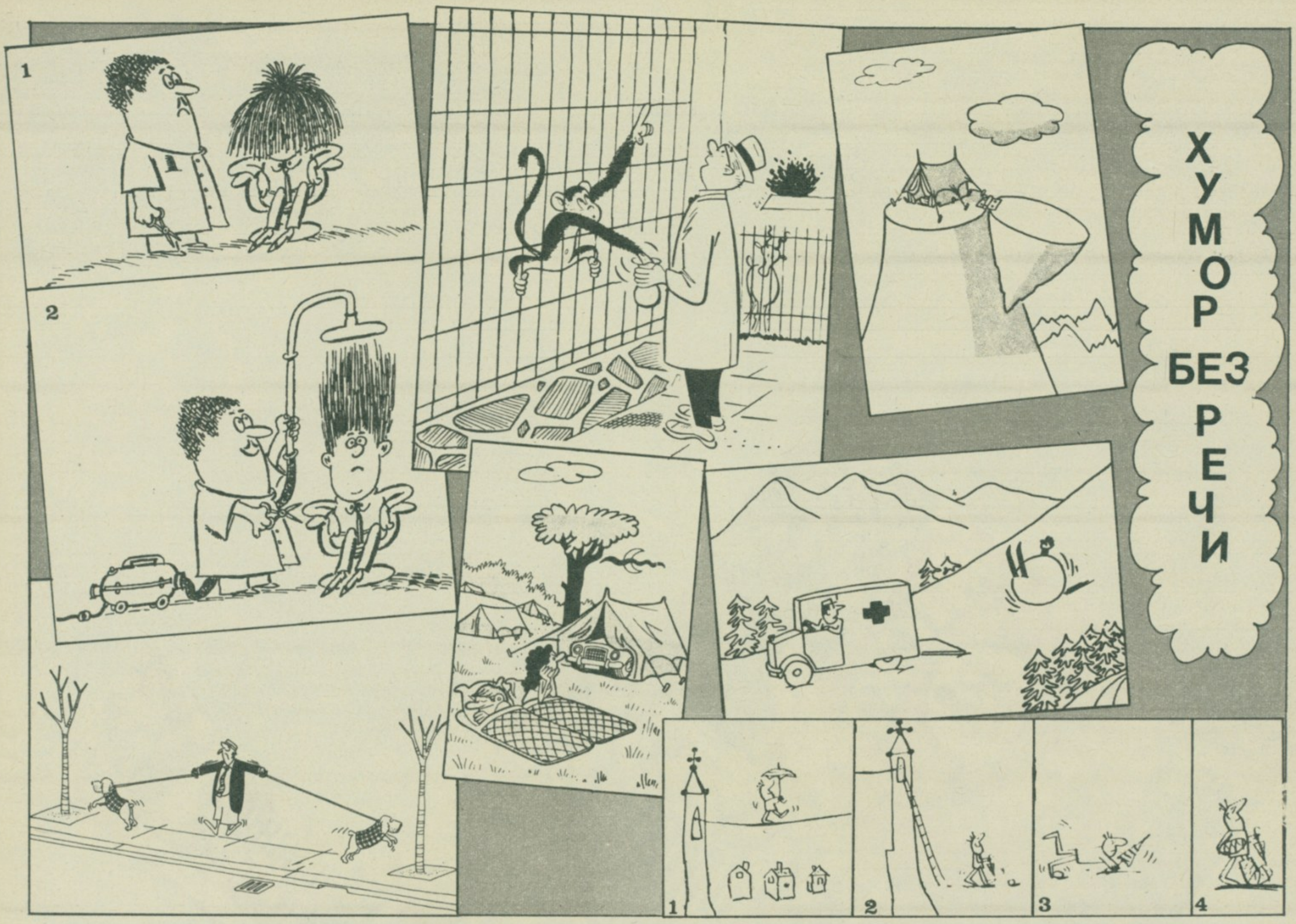
КОМПЛЕТ СА ВЕТРОВКОМ ЗА ПРОХЛАДНЕ ДАНЕ

ХАЉИНА ЗА ПОПОДНЕВНУ ЗАБАВУ

ЕЛЕГАНТНИ ШЕШИР МОДЕЛ „УРАГАН"

ЏЕМПЕР И ФЛАНЕЛСКИ КОСТИМ ЗА ИГРАЊАЦ

©Дуња Л.Р. 79

УПОЗНАЈТЕ ВЕШТИНЕ БРУСА ЛИЈА

Kung-Fu I NUNCHAKU

УВОД У КАРАТЕ

»KUNG-FU и NUNCHAKU« верно и истинито говори о лику, знању и вредности Бруса Лија и кунг фуа који је презентовао.

»KUNG-FU и NUNCHAKU« је реалан и стручан осврт на једну борилачку вештину древне Кине и у потпуности скида вео мистерије и незнања са ње, презентујући је на јасан популаран, стручан, приступачан и разумљив начин. Исто тако даје увид у израду, употребу и практичну примену nunchake, древног и једноставног оруђа — оружја са Окинаве — nunchaka постаје доступна свакоме ко вежба.

УВОД У КАРАТЕ не пружа само почетну основу за бављење карателом, већ даје и нове садржаје који могу да послуже искуснијим мајсторима овог спорта у њиховом усавршавању, а тренерима методологију рада са младим каратекама и тако представља универзалан приручник у раду.

Карате се вежба дању, ноћу, на планини, на песку. За бављење њиме нису потребни скупи реквизити и спортски терени. Користећи објашњења и илустрације које вам пружа УВОД У КАРАТЕ, ако сте упорни, можете савладати основне елементе каратеа као вештине технике, борбе, вештине разбијања и друго.

ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ,
11090 Београд, Патријарха Димитрија 24

НАРУЏБЕНИЦА 3-1

Овим неопозиво поручујем (непотребно прецртати):

—— ком. књиге КУНГ-ФУ и NUNCHAKU од Јањића и Гигова, по цени од 150.— дин. Свега —— дин.

—— ком. књиге УВОД У КАРАТЕ од Јањића и Гигова, по цени од 150.— дин. Свега —— дин.

Књиге ћу платити поузећем, а пошаљите их на адресу:

Име и презиме ——

Поштански број —— Место ——

Улица и број ——

Дана —— 1978. год.

Потпис ——

(Ову наруџбеницу налепите на дописну карту и пошаљите на нашу адресу)

СЛАТКИ СУ...

„JUMBO" TABLA
„MICKY C"

слатке
кикирики
посластице
произведене
по америчкој
технологији

CENTRO proizvod

PREHRAMBENA INDUSTRIJA - BEOGRAD

КЊИГЕ ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ

У оквиру месеца књиге свим купцима који књигу купују за готово одобравамо попуст од 20%

1. МИРОСЛАВ АНТИЋ

ДРУГА СТРАНА ВЕТРА
ПТИЦА ИЗ ШУМЕ
НЕБО У ОКУ
Цена: 300.—

Мирослав Антић и овим књигама наставља своју неуобичајену песничку авантуру кроз свет детињства, свима вама познату из славног
„ПЛАВОГ ЧУПЕРКА".
Поезија Мирослава Антића враћа нас нама самима, враћа нас детету у нама.
Књиге је илустровао Тома Богдановић, тврди, вишебојни повез, ћирилица,
формат 13,3 x 20.

2. ПОЕМЕ ДОБРИЦЕ ЕРИЋА

Ерићев поетски свет јединствен је у нашем савременом певању о детињству.
Непосредност, хумор и питак стих — ето врлина Ерићеве поезије, блиске колико малом читаоцу толико и публици свих генерација.
ВАШАР У ТОПОЛИ цена: 65.—
ТОРТА СА ПЕТ СПРАТОВА цена: 85.—
ДОЛИНА СУНЦОКРЕТА цена: 90.—
Формат 13,5 x 20, броширан повез, ћирилица

3. РОМАНИ АРСЕНА ДИКЛИЋА

САЛАШ У МАЛОМ РИТУ —
КЊИГА ПО КОЈОЈ ЈЕ СНИМЉЕНА ИСТОИМЕНА ТЕЛЕВИЗИЈСКА СЕРИЈА.
— САЛАШ У МАЛОМ РИТУ
— ЈЕСЕН У МРТВАЈИ
— МОРИШКИ СНЕГОВИ
ИСКОРИСТИТЕ ПРИЛИКУ ДА ПРОДУЖИТЕ ДРУЖЕЊЕ СА ВАШИМ ОМИЉЕНИМ ЈУНАЦИМА ОВОГА ПУТА УЗ КЊИГЕ
Књиге су илустроване фотографијама из телевизијске серије „САЛАШ У МАЛОМ РИТУ", као и илустрацијама одабраним на дечјем конкурсу „ПИШИ И ЦРТАЈ САЛАШ" у организацији ревије „Студио".
Ћирилица, формат 14 x 20, тврди повез са вишебојном кутијом и брошурани повез.
ЦЕНА ТВРДОГ ПОВЕЗА: 600.—дин.
ЦЕНА БРОШИРАНОГ ПОВЕЗА 350.— дин.

4. ЈУНАЦИ ЦРТАНОГ ФИЛМА

Сарадња са ИРО „Вук Караџић"
НЕОБИЧНЕ ЗГОДЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА И ЊЕГОВИХ ПРИЈАТЕЉА
МЕДВЕД ЈОГИ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА
ПУСТОЛОВИНЕ ВИКИЈА ВИКИНГА
Тврди повез са четворобојним илустрацијама у заштитној кутији од картона у боји.
Писмо: ћирилица — латиница.
ЦЕНА: 750.—

5. ИЗАБРАНА ДЕЛА ЏЕКА ЛОНДОНА

Сарадња са ИРО „БИГЗ" и „РАД"
Изабрана дела Џека Лондона у шест књига.
БЕЛИ ОЧЊАК — КРАЉ АЛКОХОЛА
ПРИЧЕ СА ДАЛЕКОГ СЕВЕРА — ГЛАС ДИВЉИНЕ
ЏЕРИ СА ОСТРВА — ПРИЧЕ СА ЈУЖНИХ МОРА
ЉУДИ СА ПОНОРА — ГВОЗДЕНА ПЕТА
МАРТИН ИДН МОРСКИ ВУК
Писмо: ћирилица и латиница, тврди повез са заштитним, вишебојним омотом, формат 13 x 20. ЦЕНА: 1.200.—

ИРО „НАРОДНА КЊИГА", Београд, Шафарикова 11 **PZ**

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ НЕОПОЗИВО НАРУЧУЈЕМ КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА 1, 2, 3, 4, 5 (заокружите бројеве које наручујете) из библиотеке „Књижевност за децу и омладину"
1. ЗА ГОТОВО — по цени од бруто динара ..... уз попуст од 10%, тако да ћу износ од динара ..... платити поштару кад ми уручи књиге.
2. НА ОТПЛАТУ — по цени од динара ..... коју ћу вам суму отплатити у ..... месечних рата. (Најмања рата је 100.— динара) Уколико износ од динара ..... отплатим у 6 месечних рата неће ми се зарачунавати камата од 6%. Рате ћу уплаћивати до 10-ог у месецу до исплате целе суме. У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

.....
(Презиме, очево име и име)

.....
(поштански број, место, улица и број)

.....
(Радна организација у којој је купац запослен)

....
(Овера радне организације за купце на отплату) М. П. (Потпис купца, бр. л. к. и где је издата)

Купци на отплату оверавају наруџбеницу у радној организацији где раде а пензионери при куповини на отплату прилажу последњи чек од пензије.

Књиге можете поручити:
— Код издавача, 11000 Београд, Шафарикова 11
— У Салону „Народне књиге", Цетињска 6
— У Сервису „Народне књиге", Николе Спасића 2

ЧЛАНОВИМА КЛУБА ЧИТАЛАЦА „НАРОДНЕ КЊИГЕ" СТАЛНИ ПОПУСТ ОД 20%

У нашим пословницама у:
— Новом Саду, Фрушкогорска 4
— Смедереву, Липе, Маршала Тита 50
— Лесковцу, Балканска 15-а
— Ченти, Жарка Зрењанина 64
— Скопљу, Бит пазар бб
— Сарајево, Синђелићева 1

ЕКСПЛОЗИЈА ПРЕ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Еволуција је кренула чудним током. За разлику од човека, његов најверније сарадник сачувао је интуицију и осећања. Опасности су могли да се супротставе само заједно.

Ц. М. КОРНБЛАТ * Ф. ПОЛ

Морej је повећао брзину и окренуо у најбржу траку ауто-дрома. Укључио је аутоматско одржавање брзине и правца и припалио цигарету. У брзо се зауставио пред великом стамбеном зградом. Позвао је лифт и попео се на 78. спрат.

Прије вратима стана своје „будуће“ и насмеши се у фото-око. Из комунифона зачу се Бирчин глас — позивала га је да уђе.

Између две лојалности

Није била у соби, па се спустио у пнеуматску наслоњачу да је сачека. На силиконском држачу лежао је часопис отворен на страни са насловом: „Све о нашем непријатељу — мачки“.

— Ужасно... Каква страхота — мрмљао је Морej.

У чланку се говорило о ратоборном планетоиду насељеном мачијом врстом. Илустрације су биле тродимензионалне и ужасавајуће стварне. Гледајући их, Морej се најежи и зарежа дубоко из грла. Брже-боље затвори и часопис.

— Забога, Бирч! — поче да га издаје стрпљење.

Врата клизнуше у страну и Бирч уђе.

— Извини што си морао да чекаш — рече смешећи му се. — **Срећан ти рођендан! Како се неко осећа кад има тринаест година?**

— Грозно! Колена клецају, коса опада у праменовима, све отказује — шалио се Морej.

Осећао се, у ствари, одлично. Тринаест година је за његову врсту било најбоље животно доба.

Бирч упали телескрин и седе поред њега. Са екрана који је покривао цео зид просторије смешила се позната певачица. Иако се сасвим предао песми, Морej је лако разазнао кратак, продоран звук који је играо важну улогу у његовом животу. Извукао је из џепа мали пријемник какав су сви из његовог света увек носили са собом. Скочи и ужурба се, али одмах затим застаде.

— **Не желим да идем** — прошапута.

Бирчине очи раширише се од ужаса:

— Али, зове те Господар! — викала је избезумљено. — **То је злочин! Одмах крећи, Морejу!**

— То није лепо с његове стране — ваjкао се Морej. — **Кад би могао да закључује срцем, знао би да... да... Да си ми ти значајнија чак и од њега! Добро, добро, Бирч! Смири се** — додаде потиштено. — **Пођи ћу. Не треба да ме пратиш до крова.**

Морej се ускоро нађе на врху зграде.

— Хитно ми треба авиокоптер — рече једном од службеника. — **Господар ме зове.**

Суперпас

Након хиљада година убрзане еволуције настале су многе невероватне промене код паса. Вештачке мутације, строга селекција и умешност узгајивача створиле су Суперпса.

Морej је био једва нешто виши од метра, али у односу на своју средину није био низак. Био је усправљен на задње ноге, захваљујући томе што је угао под којим су се оне спајале са телом хируршким путем био драстично увећан. Прсти на предњим шапама били су му дугачки и формирани као у човека, а завршавали су се лепо обликованим канџама, што је псима омогућавало да се баве и најфинијим занатима.

Исто је било и са Морejевим лицем које више није личило на псеће. Све у свему, кад би неким случајем могао да се врати у прошлост и да прошета улицама неког града из двадесетог века, он би био необична, али не и фантастична појава.

Људи су се изменили много више него пси. Као што се и очекивало, мозак и глава су расли, а тело се смањивало. Кратковидост је постала све израженија. Многи људи добровољно су учествовали у генетичким експериментима. Међу хиљадама њихових потомака било је и таквих који су се рађали само са једним великим оком на средини чела које није могло да изоштрава слику. Њихов број није био велики, али је промена указивала на будући правац развоја.

Нежељени дар

Људи више нису радили. Препустили су посао псима и, још више, потпуно аутоматизованим машинама. Човек је заборавио многе ствари до којих је у прошлости држао. Тако је, на пример, жеља за окупљањем и дружењем већ генерацијама била заборављена и замењена кратким телепатским општењем.

Авиокоптер се налазио изнад Анда. Доле, на самом врху угаслог вулкана, Морej угледа белу грађевину — пребивалиште Господара. Иако је још био потиштен, он се узбуди при помисли да ће се ускоро наћи у његовој близини.

Окренуо је летелицу надоле и приземљио је на платформу која је могла да се окреће и усмерава кљун авиокоптера у жељеном правцу. Пожурио је стрмим ходником...

Блистава челична врата бешумно се отворише. Лица згрченог од узбуђења Морej закорачи у замрачену одају. Ваздух је био топао и влажан, читава просторија прекривена изматлицом. Најзад угледа Господара — ситно, смежурано, потпуно наго тело и огромну лобању — ослоњену на високи наслон пнеуматске наслоњаче.

— Морejу, данас је твој рођендан — тихо прозбори Господар. **Глас му је био танушан и потпуно раван.**

— Да Господару — рече Морej. — **Управо сам га прослављао са пријатељицом кад сте ме позвали.**

— Спремио сам ти поклон — рече човек.

Господар тек тада отвори очи и дрхтавом руком повуче једну од ручица наслоњача. Део зида клизну устрану, а на постољу које се подигло видео се прастари ковчег. Кроз пукотине на дрвету вирила је пожутела хартија.

— Ово су биографије свих председника држава из далеке прошлости — настави Господар, мада је то за њега очигледно био напор. Непосредно усмено општење замарало га је, јер је био навикнут на кратко и сажето телепатско саобраћање.

Док си био млађи, интересовало те је да читаш о томе. Потрудио сам се да ти омогућим да сада проучиш изворни материјал. Овај је пронађен пре пола године, али сам чекао да ти га предам за рођендан.

Морej је ћутао. Није био нимало одушевљен. Реда ради подиже једну књигу и погледа наслов. Оно што му беше занимљиво у младости било му је страно сада, у зрелим годинама.

— Жао ми је, али мислим да ме то више не занима — промуца.

Господар је ћутао и изненађено га посматрао. Његове очи севнуше и он кратко рече:

— Слободан си, Морejу!

Морej се окрену и изиђе. Чим се поново нашао напољу, заурла од очајања.

Заборави ме, Бирч!

— Морejу, изгледаш болесно — брижно прошапута Бирч.

Морej промрмља нешто и поново се замисли.

— Бирч, чиме се у последње време бавиш?

— Ох, — срећно се смешила Бирч — **мој Господар ми је дао да радим неке статистичке прорачуне. Посао је врло значајан, а завршићу га недељу дана пре рока.**

— Имаш среће што се добро слажеш са Господаром — рече Морej и учини му се да ће му срце препући од туге. Три недеље, три пуне недеље како га Господар не зове!

— Бирч — узвикну — **мислим да ћу полудети! Последњи пут кад сам видео Господара учинио сам му нешто нажао. Изгледа да ме је сасвим напустио. Бирч, да ли се то икада догодило неком псу?**

— Можда — узврати Бирч збуњено. — **Не знам. Он ти то не може учинити, Морejу. Сувише си паметан и потребан си му.**

— Волео бих да могу да верујем у то — тужно уздахну Морej.

— Недавно си хтео нешто да ме питаш — примети Бирч.

— Да. Хтео сам да те запросим, али то сада не долази у обзир. Ја сам потпуно пропао! — из Морejа провали очај. — **Нисам више при-**

МА ДОЛЕ

лика за тебе. Најбоље би било да ме потпуно заборавиш, Бирч!

Мореј излете из стана и, не чекајући лифт, поче да трчи низ степенице са 78. спрата.

Уirожени континенm

Целу ноћ лутао је по предграђу заокупљен мрачним мислима. Одједном застаде као укопан.

— Господар ме зове! Жели да дођем!

— Тако си спор, Морају — рече му Господар равнодушно кад га угледа.

Морај је добро познавао то његово расположење. Хладно, чисто интелектуално понашање чинило је окосницу читаве човекове личности. Па ипак, за једног пса није било ничег страшнијег него да буде напуштен или да изгуби везу са том супериорном интелигенцијом.

— Морају — поче Господар — **ти си одличан лаборант. Поред тога, имаш дара за археологију. Ти си као створен за задатак који ћу ти сада поверити. Желим да проучиш истраживања Картера Хокса из петнаестог века ере Потомака. Обради резултате до којих је дошао и дај комплетно решење које из њих следи.**

— Добро. А о чему се заправо ради? — упита Морај пословно.

— Хокс се, као што знаш, бавио експлозивом. Имао је сулуду идеју да направи експлозив такве снаге да једним потезом може да уништи читав свет. Смрт га је у томе претекла, али чињенице говоре да је био на правом путу.

— У последње време нашој планети прети велика опасност — померање северноамеричког континента. Свету је сада потребан Хоксов експлозив који једини може да ослободи огромну снагу потребну за стабилизацију тла — настави Господар. — **Осим тога, његово дејство усмерено је према доле, дакле ка средишту земље. Мораш да радиш брзо да бисмо спречили катастрофу.**

— Урадићу све што могу — рече Морај и журно изађе.

Био је помало уплашен. Судбина читавог континента у његовим је рукама!

Анализа синmеза ойсmанак

Морај стави епрувету са једињењем под инфрацрвену светлост, да би се што пре завршила ланчана реакција. Излазећи, пресавио је хартију са формулом и гурнуо је у џеп.

Био је сигуран да је формула тачна. То му је потврђивала и његова, како су је људи називали, псећа интуиција. Пси нису били у стању да, чак ни за кратко, прате начин мишљења својих Господара. Аналитички начин мишљења није им био јача страна, али су зато у синтетичком били супериорни. Били су незаменљиви када је требало објединити закључке и у тренутку доћи до комплетног решења неког проблема.

Морај је одшкринуо врата Господареве собе и чежњиво погледао унутра. Човек је седео у потпуној тами и интензивно размишљао. Могао је да га види захваљујући плавичастој светлости која му је обавијала тело.

Одједном зачу тихо зујање. Постајало је све јаче, претворило се у тутањ, а онда страховита експлозија затресе еластичну конструкцију зграде као да ће је срушити. Експлозив је прорадио! Погледа Господара и виде како се плавичаста светлост повлачи у његово тело. Кад је сасвим нестала, светла се упалише и човек подиже главу.

— Морају — упита он шапатом — **да ли је то био експлозив?**

Морајево лице засјало је од среће. Господар му се поново обраћа! Прискочи му, нежно га подиже и упрти на рамена. Човек није могао да хода, па је то пас чинио уместо њега. Тетурајући се под теретом, Морај је грабио према излазу...

Одједном се осети неизрецизо глупо! Све је било тихо и мирно Једини траг дејства Хоксовог експлозива било је згариште на месту на којем је била лабораторија. „Баш сам глуп! Нисам се сетио да је дејство Хоксовог експлозива усмерено надоле, ка дубљим слојевима земље". Постиђено погледа у Господара. За утеху, овај му се смешио.

— Морају — у човековом гласу осећала се нежност — **понеси ме до авиокоптера.**

Не питајући зашто, Морај га понесе и пажљиво смести, а сам заузе место за командама.

— Куда ћемо? — упита најзад.

— Горе, Морају — шапутао је Господар. — **Под овим планинама су вулкани који нису сасвим угашени. Морамо што пре да бежимо високо, у небо.**

Убрзо су били на 2000 метара изнад земље. Морај заустави летелицу. Лебдели су и посматрали призор на земљи.

Господар је био у праву. Експлозија је покренула вулкане и они су оживели. Прегрејана маса лаве дизала се увис, као рука која се пружа да их дохвати и свуче поново на земљу. Али, били су на безбедној висини. Чуо се тутањ катаклизме, а огромне стене летеле су високо у небо.

Док је као опчињен посматрао како се у планинама стварају огромне пукотине, Морај осети лагани, нежни додир на руци. Господар га је први пут у животу дотакао! Задрхтао је од среће. Тек сада је био сасвим сигуран да му се Господар вратио.

— Хајдемо, Морају — шапутао је Господар. — **Утврдили смо да је формула тачна. Завршили смо свој део посла.**

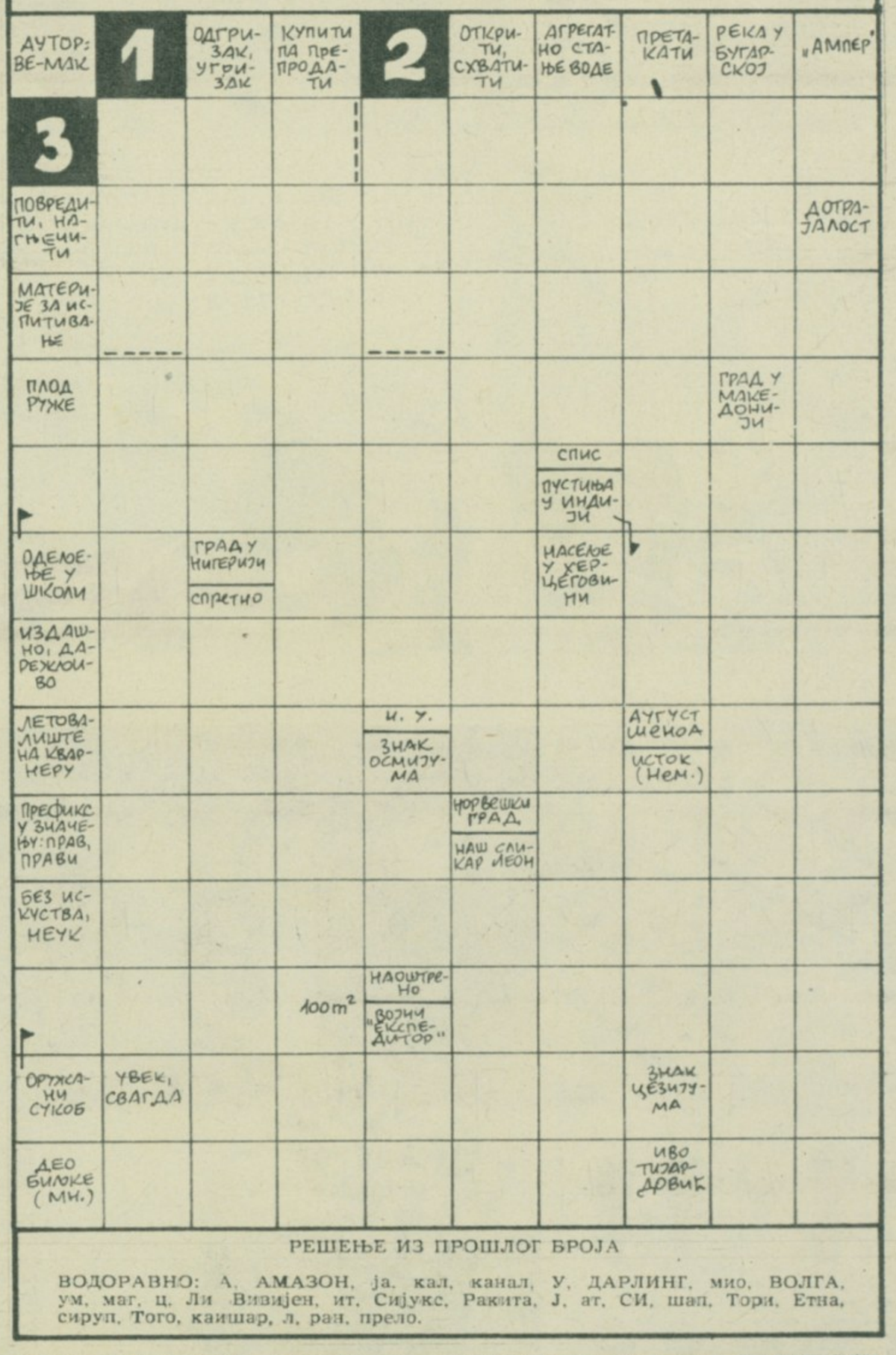
Летели су даље — Господар према неком свом новом пребивалишту, а Морај према Бирч. Морај погледа крила авиокоптера и насмеши се. Помисли како би летео и без њих — срце му је било толико пуно да је могао да понесе читав свет.

укрштене речи

ЕВРОПСКА ФУДБАЛСКА ТАКМИЧЕЊА

Наши фудбалски тимови већ су загазили у међународна фудбалска такмичења. Најбоље екипе европских земаља такмиче се за три трофеја. Наши клубови у овим такмичењима се баш не могу похвалити неким великим успесима. Истина, „Динамо" је био победник једног купа (тада се звао Куп сајамских градова), „Партизан" и „Црвена звезда" играли су у финалу... Можда ће ова година бити успешнија, а пред вама је да под бројевима 1, 2 и 3 упишете називе ових такмичења.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: А, АМАЗОН, ја, кал, канал, У, ДАРЛИНГ, мио, ВОЛГА, ум, маг, ц, Ли Вивијен, ит, Сијукс, Ракита, Ј, ат, СИ, шап, Тори, Етна, сируп, Того, каишар, л, ран, прело.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 8 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88,00 динара
6 месеци	176,00 динара
1 година	352,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00 динара
6 месеци	352,00 динара
1 година	704,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-16915 НО „ПОЛИТИКА" — са обавезном назнаком претплата на лист „Политикин забавник".

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Skr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ БЕОГРАД број 60811-620-63-822700-999-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник".

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

НОВЧАНИЦА ОД 50 МИЛИОНА

Посједујем новчаницу од 50 милиона марака издату 1923. године у Немачкој, па ме интересује да ли у Југославији постоји институција која би процијенила њену вриједност?

Милорад Марковић,
Тузла

Ова новчаница издата је у време када је после првог светског рата у Немачкој настала галопирајућа инфлација: социјалне, економске и политичке прилике биле су такве да новац више није имао никакву вредност. Штампане су огромне количине новчаница — чак и у апоенима од милијарду марака!

Догађало се, рецимо, да кондуктер на последњој станици трамваја једноставно баци на улицу новац од караата, јер га је било толико да је вредео само као обичан папир. Дакле, ни твоја новчаница нема нарочиту нумизматичку вредност, а на колико се тачно процењује можеш се распитати код Српског нумизматичког друштва, Народни музеј, Трг Републике 1а, Београд. Иначе, ово друштво одржава састанке сваког уторка од 15 до 19 часова у Галерији фресака Народног музеја, Цара Уроша 20, телефон: 621-491.

МЕЂУНАРОДНА РАЗМЕНА

Желео бих да знам да ли у Београду постоји Центар за међународну размену омладине, каква му је намена и у којој се улици налази?

Петар Митровић,
Батуловце

Биро за међународну размену омладине и студената Југославије налази се у Улици Моше Пијаде број 12. Ова организација намењена младима, бави се међународним и домаћим туризмом, али има и такозване радне и студијске програме. У оквиру њих организује, на пример, смештај у породице и колеџе оних који желе да у иностранству похађају курсеве језика,

али исто тако брине и за прихватање младих који долазе у нашу земљу. Сем тога, Биро организује и студијска путовања којима су обухваћене посете културно-историјским споменицима, фабрикама, итд.

БУХА И СИРОГОЈНО

Молим те да ми одговориш када су рођени Бошко Буха и Сава Јовановић — Сирогојно. Желела бих да знам и када су и где погинули?

Диона Хоромија,
Врх Мортишнице 62
Кострена

Ових дана у многим биоскопима у земљи приказује се филм „ „Бошко Буха". Њиме је редитељ Бранко Бауер оживео лик дечака рођеног 1926. године у Новој Градини код Вировитице, који је са само 15 година ступио у партизане и постао — бомбаш. Због изузетне храбрости Буха је у два маха награђиван поклонима друга Тита. Улетевши у заседу коју су му поставили четници, погинуо је 1943. године недалеко од села Јабуке код Пљеваља. У Јабуци се налази и један од споменика Бошку Бухи.

Народни херој Сава Јовановић — Сирогојно рођен је 1926. године

у породици сиромашног земљорадника из села Трнаве на Златибору. Као и Буха, ступио је у партизане са само петнаест година. Године 1942. међу борцима су почеле да круже приче о необично храбром и хитром бомбашу Сави: син сељака постао је жива партизанска легенда. Настојећи да савлада непријатељско упориште у сеоској кафани, у селу Мравињцима, под Повленом, погинуо је маја 1944.

Испред куће у којој је рођен постављена је спомен-биста малом великом јунаку са Златибора.

ИМЕ ПЛАНЕТЕ

Зашто се наша планета зове Земља, и ко јој је дао име?

Саша Кушлић,
Б. Кидрича 20/22
Костолац

У многим језицима назив наше планете повезан је са једном од речи које означавају тле, копно, земљиште. Примитиван човек био је у блиском додиру са тлом од чије плодности је зависио и његов опстанак, па је разумљиво да је касније истом речју почео да назива и свет у коме је живео.

И у нашем језику реч земља употребљава се истовремено и за земљиште и за планету чији смо становници. Иста значења имају и енглеска реч earth, француско terre, немачко erde, италијанско terra итд.

Иначе све планете у Сунчевом систему добиле су назив по личностима из грчке митологије, иако су њихова имена до нас стигла у каснијој, римској верзији. То су Меркур, Венера, Марс, Јупитер, Сатурн, Уран, Нептун и Плутон.

Наша планета се на старогрчком назива Геа, што је истовремено било и име једног од њихових најстаријих божанстава — праро-

дитељке свих доцнијих генерација богова. Геа је, по предању, настала сама од себе, ни из чега, па је у антици, када су знања о настанку васионе била више него оскудна, представљала принцип по коме је створен свет.

ЈАВИ СЕ ИНСТИТУТУ!

Молим те објави адресу неког археолога коме бих могао да се обратим за неке информације.

Драган Аранђеловић,
Трешњевица

Најбоље је да се обратиш Археолошком институту који се налази у Кнез Михаиловој улици 35 у Београду.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

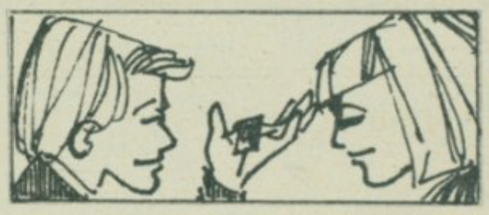
За један постер „Сребрних крила" нудим четири различите салвете. **Сунчица Хржина, 41020 Загреб, Шишићева 5**

—— • ——

Недостају ми следећи бројеви из албума Животињско царство: 12, 20, 47, 69, 85, 126, 151, 153, 163, 181, 223. У замјену нудим стрипове „Алан Форд". **Игор Шаманчић, 51000 Ријека, Подмунице 11**

—— • ——

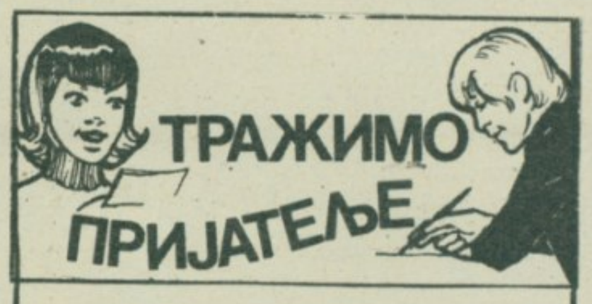
Волела бих да ми се јаве сви они који имају маркице за размену. **Снежана Изар, 22419 Купиново, Жике Маричића 110**

За једну металну значку дајем две салвете. **Дијана Чанак, 25000 Сомбор. Првомајски булевар А 12.**

—— • ——

Тражим старије бројеве Забавника. **Милутин Ерић, 32300 Горњи Милановац, Руднička 20**

Славица Јакуповић, 11070 Нови Београд, Стара железничка станица бб — 13 година, воли забавну музику и Здравка Чолића

—— • ——

Весна Михајловић, 34000 Крагујевац, Маршала Тита 111 — 13 година, сакупља салвете и стари новац

—— • ——

Весна Стојановић, 22221 Лаћарак, Првог новембра 22 — 14 година, бави се спортом, воли музику

СССР, г. Харков-9, Пр. Гагарина 248, кв, 2, Лукјаненко Сергеј — 24 године, хоби музика, спорт, литература

—— • ——

Племенка Николић, 18230 Бокобања, Поружница — 20 година, сакупља салвете

WALT DISNEY

МИКИ

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

By arrangement with King Features Syndicate